

Kuusi, Eino

Handbok i arbetsförmedling. :

Tryck // /

17 Q Sociala handböcker publicerade av socialstyrelsen ...

Tillkomstår 1920.

Digitaliserad år 2019

National Library
of Sweden

405
406

SOCIALA HANDBÖCKER
PUBLICERADE AV SOCIALSTYRELSEN I FINLAND

II

EINO KUUSI

HANDBOK I ARBETSFÖRMEDLING

ÖVERSÄTTNING

HELSINGFORS, 1920

SOCIALA HANDBÖCKER
PUBLICERADE AV SOCIALSTYRELSEN I FINLAND

II

EINO KUUSI

HANDBOK I ARBETSFÖRMEDLING

ÖVERSÄTTNING

HELSINGFORS 1920
STATSRÅDETS TRYCKERI.

1015-20

I. Arbetsförmedlingens uppgift och former.

1. Arbetsförmedlingens uppgift.

Arbetsförmedlingen har till uppgift att förhjälpa den arbetare, som är utan arbete eller av en eller annan anledning icke är nöjd med sin förra arbetsplats, till att finna lämpligt arbete och samtidigt arbetsgivaren till att erhålla den arbetskraft han behöver.

Detta syfte uppnådde man tidigare utan någon förmedlingsverksamhet och mycket ofta är fallet ännu detsamma. Men i de moderna samhällenas invecklade förhållanden är det alltmera vanligt att svårigheter uppstå, då någon förmedling icke finnes: å ena sidan kan ledig arbetskraft finnas samtidigt som å den andra brist på arbetskraft råder, på grund därav att arbetare och arbetsgivare ej finna varandra. Härav åsamkas icke blott vederbörande själva utan också hela landet skada, i det att det produktiva, nyttiga arbetet icke är i gång, då det till fördel för alla kunde och borde vara det. I varje fall går för arbetaren och arbetsgivaren mycken tid förlorad, då de äro tvungna att uppsöka varandra. Och detta blir för vederbörande såväl mödosamt som dyrt. Arbetsförmedlingen har till uppgift att bistå vardera parten sålunda, att en plats, en byrå inrättas, till vilken personer, som söka antingen arbete eller arbetskraft, kunna anmäla sig, och varest de kunna få upplysningar om varandra. Arbetsförmedlingsanstalten gör det således möjligt för säljarna och köparna av arbetskraft att komma i förbindelse med varandra, så att de kunna ingå det

vederbörliga handelsavtalet, arbetsöverenskommelsen, på villkor, varom de kunna enas, och i vilka arbetsförmedlingsanstalten ej inblandar sig.

En ordnad arbetsförmedling är således av *allmänt ekonomisk betydelse*, alldenstund den befördrar produktionens regelbundna fortgång och utveckling och emedan den strävar att förhindra, att en del av samhällets arbetskraft i följd av brist på arbete står obrukad, utan att de arbetslösa under denna tid producera några nya värden som motvikt mot sin egen konsumtion. Men samtidigt tjänar arbetsförmedlingen även *socialpolitiska* syften, därigenom att den drager försorg om att sådana medellösa personer beredas arbete och utkomstmöjligheter, vilka, om de bliva arbetslösa, lätt falla samhället till last och genom att gå sysslolösa snart komma på dåliga vägar, men genom någon sysselsättning bättre bevara den moraliska jämvikt, som under nödens tryck så lätt förloras. Arbetsförmedlingen tjänar dessutom *allmänna sociala syftemål* genom att den för arbetarklassen i dess helhet söker betrygga möjligheten att erhålla arbete och den därav beroende utkomsten, vilket allt är ett oeftergivligt villkor för att denna klass skall kunna bevara och höja sin ekonomiska och sociala ställning samt sitt inflytande i staten.

Samhället, d. v. s. staten och kommunen, söker genom organiserande av arbetsförmedling fullfölja alla dessa tre syftemål. För *arbetsgivarna* är framförallt det förstnämnda av vikt, i det de med arbetsförmedlingens tillhjälp söka för sig betrygga möjligheten att regellbundet erhålla arbetskraft. I synnerhet inom lantbruket, där man såväl annorstädes som även redan i vårt land klagat över en kännbar brist på arbetskraft, är en ordnad arbetsförmedling av betydelse främst för arbetsgivarna. *Arbetarna* däremot hålla i sikte de två sistnämnda syftemålen, i det de yrka på anordnande av arbetsförmedling, i synnerhet i städerna och andra större arbetscentra, emedan det i dessa alltid lättast samlas för mycket arbetsfolk, av vilket en del vanligen kommer att lida brist på arbete.

Dessa tre i saken intresserade faktorerers samgående strävanden hava i de flesta kulturländer lett därhän, att under de senaste årtiondena en organiserad arbetsförmedling fått till stånd.

2. Arbetsförmedlingens olika former.

Till först må i korthet en överblick givas av de former, inom vilka arbetsförmedlingens utveckling fortskridit och av vilka många ännu äro i bruk vid sidan av andra former.

Utgångspunkt för denna utveckling är sättet att *personligen söka arbete*, att vandra från den ena arbetsplatsen till den andra, vilket hos oss ännu är den vanligaste metoden att skaffa sig arbete. Fabrikerna taga den behöfliga arbetskraften oftast vid sin port, där det i regel finnes arbetsökande. Om det är känt, eller om man förmodar, att något större arbete, såsom t. ex. ett järnvägsbygge, snart skall påbörjas, samlas alltid i god tid stora skaror arbetsökande å orten. En olägenhet av ett sådant kringströvande vid sökandet av arbete är, utom att det åsamkar mångahanda onyttiga kostnader, att anbudet av arbetskraft förefaller att vara mycket större än det i verkligheten är, vilket återigen är egnat att trycka ned lönerna. Därtill kommer, att detta ambulerande sökande av arbete, i synnerhet om det utvecklar sig till en interlokal företeelse, medför många sedliga faror, på grund varav det icke lämpar sig speciellt för kvinnliga arbetsökande. Sysslöshet, tiggeri, dryckenskap, osedlighet och brottslighet äro landsstrykarlivets kända följeslagare.

Till detta sätt att söka arbete sluter sig nära seden att genom bekanta höra sig för om arbete och meddela om till buds stående arbetsplatser samt sökandet av arbete på särskilda personers rekommendation, vilket allt utgör mycket allmänt i bruk tagna former av s. k. *personlig förmedling*. Dessa äro i allmänhet tillförlitliga medel, som gott kunna rekommenderas åt arbetsökande, som hava väl underrät-

tade och inflytelserika bekantskaper. — Då arbetsgivaren är i behov av stor arbetsstyrka, kan han stundem använda särskilda ombud s. k. städslare till att anskaffa sådan från andra orter ehuru detta dock är jämförelsevis sällsynt i vårt land.

En gammal, i städerna allmänt praktiserad sed är, att *de, som söka arbete, samla sig på bestämda tider på en bestämd plats*, vanligtvis om morgonen vid torgtid på torget, där de som äro i behov av arbetskraft, kunna anträffa dem. Detta är redan på sätt och vis en ordnad arbetsförmedling; utomlands hava flera kommuner för detta ändamål byggt åt de arbetslösa hallar till skydd vid ogynnsam väderlek. Till denna form av arbetsförmedling bör man även räkna de hos oss tidigare brukliga städseldagarna eller städselhelgarna, under vilka på bestämda dagar om hösten, i synnerhet på landsbygden, tjänstefolket samlade sig på bestämda platser, antingen i närmaste småstad eller i närmaste kyrkoby, och så att säga utställde sig själva till beskådande för de värdar och värdinnor, vilka voro i behov av tjänstefolk.

Ett nyare, men alltmera i bruk taget sätt att söka arbete eller arbetskraft är *tidningsannonsering*. Härav kunna med framgång begagna sig främst blott personer, som syssla med intellektuellt arbete, mästare eller i något specialfack utbildade och metoden ställer sig i allmänhet dyr. Arbetsgivare kunna i större skala och ofta med framgång begagna sig av detta medel. En olägenhet med tidningsannonseringen är vidare, att de ofta anonyma annonserna kunna, genom att å ömse sidor utlova alltför stora fördelar, väcka en oriktig föreställning om de verkliga förhållandena och därmed missnöje och alltför stora fordringar hos dem, som läsa desamma.

Annonsor kunna ock anbringas å offentliga platser, där de äro synliga för allmänheten. Härför brukas på en del orter, i mindre städer utomlands, anslagstavlor eller med galler försedda annonslådor, t. ex. vid rådhuset, i vilka de arbetssökande eller de, som behöva arbetskraft, kunna fästa sina skriftliga meddelanden.

Redan jämförelsevis tidigt har överallt inrättats privata platsförmedlingsbyråer, vilka skötas som näringsfång av enskilda, vanligtvis uti förhållandena i något särskilt yrke inkomna, personer. Så goda resultat en sådan snabbt och elastiskt verkande arbetsförmedling i en skicklig och samvetsgrann persons hand i många fall än åstadkommit, erbjuder den likväl samvetslösa personer tillfälle till mångahanda missbruk.

Då enskilda platsförmedlingsbyråer inrättas blott i syfte att förtjäna penningar, är det uppenbart, att det för arbetssökanden ställer sig dyrt att anlita desamma. Deras verksamhet övergår ofta till ett rent kläsystem, vilket bedrives i de mest mångfaldiga former: avgifterna, såväl de fordrade inskrivningsavgifterna, oberoende av om plats erhållits eller ej, som förmedlingsavgifterna, äro höga. Om med förmedlingen förenas långivning, härbärgerings- och matserveringsrörelse ligger det i förmedlarens intresse att icke alltför snart anskaffa plats åt arbetssökanden. I varje fall är det för honom fördelaktigare ju mera kortvarigt det arbete blir, som han anskaffar åt den arbetslösa. Dessa missförhållanden äro allmänt kända, och därför är ock den enskilda, som näring utövade arbetsförmedlingen i flere länder underkastad särskild reglementering och ställd under statens kontroll. I Finland är den enligt förordningen angående arbetsförmedling av år 1917 helt och hållet förbjuden.

Arbetsförmedlingsanstalter hava i olika länder inrättats också av *arbetare och arbetsgivare*. Vardera ha som bisyfte haft att i dem erhålla ett verksamt vapen i de inbördes arbetsstriderna.

Arbetsfackföreningarnas arbetsförmedling är jämförelsevis ny, — fackföreningar började i de flesta länder grundas först på 1880-talet, — men har fått en betydande utbredning. Denna form av arbetsförmedling har blivit allmän i synnerhet i Frankrike, varest många stadskommuner till dess förfogande upplåtit särskilda byggnader, s. k. *arbetsbörser*, första gången i Paris år 1887. Från detta land har rörelsen utbredd sig även till Belgien och Schweiz. I de

nordiska länderna finnes ett flertal av fackföreningar inrättade arbetsförmedlingsanstalter i Danmark.

I sin strävan att förbehålla sig arbetsförmedlingen hänvisa arbetarna gärna på, att det i allmänhet är säljarens sak att ordna försäljningen av alla slags varor; därför, och i all synnerhet emedan arbetsgivarna vilja behandla även den mänskliga arbetskraften enbart som en vara, är det naturligt, att organiserandet av dess „försäljning” tillhör arbetarna. Den egentliga orsaken till denna strävan är dock den, att fackföreningarna anse sig behöva arbetsförmedlingen vid sin aktiva lönepolitik. De kunna med tillhjälp av densamma småningom höja lönenivån genom att förmedla arbetare blott åt sådana arbetsgivare, som betala de löner fackföreningarna fordra, eller genom att förmedla åt den arbetsgivare, som bestämt en viss lön, helst blott sådana arbetare, vilka på grund av sin mindre arbetsduglighet tidigare haft en lägre sådan. Dessutom är arbetsförmedlingen ett oundgängligt komplement till fackföreningarnas arbetslöshetsunderstöd, vars huvudsakligaste uppgift är att förhindra arbetslösa att trycka ned den allmänna lönenivån genom att erbjuda sig att arbeta för alltför låg lön. Vidare kunna arbetarna, då de hava arbetsförmedlingen i sina händer, lätt få ivriga parti- och fackföreningsmän placerade på arbetsplatser överallt, där de anse sådana särskilt behöfliga. — Ur ekonomisk synpunkt vidlades denna form av arbetsförmedling främst av den olägenheten, att den ej tillräckligt tager hänsyn till arbetsgivarens behov samt till arbetets egen framgång över huvud utan ensidigt håller för ögonen de arbetssökandes fördel, t. ex. genom att begränsa arbetsgivarens valfrihet och genom att sända honom arbetare, utan att fästa avseende vid dessas lämplighet, blott i den ordning de inskrivits i böckerna, genom att på grund av parthänsyn åsidosätta vissa arbetarkretsar o. s. v.

Arbetsgivarnas arbetsförmedlingsanstalter däremot hava till syftemål att anskaffa framför allt lämplig och i alla avseenden duglig arbetskraft. Vid sin fordran att få behålla arbetsförmedlingen hos sig hänvisa arbetsgivarna på den

omständigheten, att ledningen av arbetet och ansvaret för dess resultat vila på dem, och att de under sådana förhållanden också måste ha rätt att omhänderhava anställandet av arbetsfolk och den härför nödiga arbetsförmedlingen. Vid sidan av nämnda uppgift hava arbetsgivarnas arbetsförmedlingsanstalter likväl ännu en annan negativ sådan: att utöva kontroll över arbetarna, så att till arbete ej tagas sådana, som brutit sitt arbetsavtal, som äro begivna på dryckenskap, lättingar eller oduglingar och att framför allt uppvigglare, vilka störa arbetsfreden på arbetsplatserna, hållas på avstånd från dessa. Dessa arbetsförmedlingsorganisationer, vilka man i Tyskland började grundlägga efter år 1889, blevo där på vissa områden, bl. a. inom metallindustrin, så allmänna, att arbetsgivarna knappast någonsin antogo arbetsfolk på annat sätt än genom sina egna arbetsförmedlingsanstalter. Och då sådana anstalter funnos i alla viktiga arbetscentra och stodo i nära förbindelse med varandra,ingo de en sådan makt, att en arbetare, som antecknats i deras „svarta böcker”, ofta icke mera hade någon möjlighet till utkomst i landet på sitt förra arbetsområde, utan var tvungen att antingen övergå till ett nytt eller emigrera till Amerika.

Såväl beträffande arbetarnas som arbetsgivarnas arbetsförmedlingsanstalter är ensidigheten uppenbar. De förra söka alltför ensidigt fullfölja sociala syftemål i det att de främst hålla för ögonen förbättrandet av arbetarnas utkomst-möjligheter strävande att fördela förefintliga arbetstillfällen möjligast jämnt mellan olika arbetssökande; de senare åter fullfölja lika ensidigt rent ekonomiska syftemål, då de vilja förmedla arbete endast åt de mest yrkesskickliga och arbetsdugliga arbetarna, lämnande de övriga åt sitt öde. Det betänkligaste är emellertid, att vardera formen av arbetsförmedling bär en tydlig prägel av kampmedel. Till följd härav har redan för några årtionden sedan en strävan uppstått att få till stånd opartiska arbetsförmedlingsanstalter, dels sådana, som *organiseras och ledas gemensamt av arbetarnas och arbetsgivarnas fackorganisationer*, dels åter sådana, som

verka i föreningars eller kommuners namn och vilkas ledning i jämn proportion är sammansatt av arbetare och arbetsgivare. De sistnämnda, de s. k. *allmännyttiga arbetsförmedlingsanstalterna*, behandlas mera ingående i följande kapitel.

3. Allmännyttig arbetsförmedling.

Den allmännyttiga arbetsförmedlingen, organiserad antingen av fria föreningar, av kommunerna eller staten, har vuxit fram ur uppfattningen, att bristen på organisation inom arbetsförmedlingen är till förfång för samhällslivets regelbundna gång, och att på grund härav anledning till ingripande föreligger också för sådana kretsar, vilka icke direkt beröras av frågan, liksom för samhället i dess helhet. Det har framför allt anmärkts, att det för samhället icke är likgiltigt, om arbetslösheten ökar de fattigas antal eller ej, alldenstund detta genom ökade utgifter för fattigvård, uteblivna skatter o. a. d. indirekt berör varje samhällsmedlem. Rena välgörenhetssynpunkter framskjötes vid den allmännyttiga arbetsförmedlingsverksamheten till en början i främsta planet, innan man ännu lärt sig att tillägga andra, såväl ekonomiska som sociala synpunkter, större vikt.

De första allmännyttiga arbetsförmedlingsanstalterna inrättades i Tyskland, i Dresden och Leipzig, redan åren 1841 och 1843; den föregående som en ren välgörenhetsanstalt, den senare som hjälporgan vid den kommunala fattigvården för att motarbeta det fördärvliga kringfläckandet i sysslolöshet, och speciellt för att de, som anhöllo om understöd, ej utan anledning skulle kunna påstå, att det var omöjligt att erhålla arbete. De något senare, åren 1865 och 1888, av särskilda föreningar inrättade och upprätthållna, mycket kända arbetsförmedlingsanstalterna i Stuttgart och Berlin frigjorde sig i någon mån från välgörenhetssynpunkterna och strävade framför allt att opartiskt betjäna arbetare och arbetsgivare. Av alla dessa olika slag av anstalter inrättades under de följande tiderna ett stort antal i landet, och Centralförening-

gens för arbetsförmedling i Berlin arbetsförmedlingsanstalt var en av de första i sitt slag i världen, ända tills densamma den 1 april 1917 upphörde till följd därav, att den omorganiserades till en kommunal anstalt.

Nödtiden har också i andra länder tvungit vederbörande att inrätta arbetsförmedlingsanstalter. I England inrättades vid medlet av 1880-talet några såväl enskilda allmännyttiga som kommunala arbetsförmedlingsanstalter, men de synas i allmänhet ha varit av endast tillfällig natur. I Frankrike började man år 1887 grundlägga s. k. arbetsbörser. Moderna *kommunala arbetsförmedlingsanstalter* började man, under intryck av de väckelser man fått från de allmännyttiga arbetsförmedlingsanstalterna i södra Tyskland, till först inrätta i Schweiz åren 1887—89, varvid dock stundom vissa föreningar hade del i ledningen av anstalterna. De egentliga kommunala arbetsförmedlingsanstalternas hemort är likväl Stuttgart, varest man åren 1892—94 genomförde de principer angående centralisation, opartiskhet och avgiftsfrihet, vilka sedermera som den kommunala arbetsförmedlingens väsentliga kännetecken blivit allmänt erkända överallt, där densamma vunnit utbredning.

Orsaken till att de nyare arbetsförmedlingsanstalterna inrättats som kommunala sådana har mången gång uteslutande varit den, att det vid tider av annalkande arbetslöshet gällt att snabbt få till stånd en arbetsförmedlingsanstalt, och detta har kunnat ske endast sålunda, att kommunen inrättat en sådan, men också de tidigare av föreningar ledda arbetsförmedlingsbyråerna hava i många fall ombildats till kommunala anstalter. Härtill har framför allt den omständigheten medverkat, att en avgiftsfri arbetsförmedling eljes knappast är möjlig. En kommunal arbetsförmedlingsanstalt står på fastare grund än en enskild förenings; dess fortbestånd är bättre tryggt. Den åtnjuter större anseende och mötes med större förtroende än en enskild förenings byrå. I synnerhet undvika självmedvetna manliga arbetare sådana arbetsförmedlingsanstalter, vilka, såsom oftast är fallet med de byråer som stå under allmännyttiga förenings ledning,

hava över sig en prägel av välgörenhet. En kommunal arbetsförmedlingsanstalt har större förutsättningar att hos sig kunna koncentrera all arbetsförmedling på orten. Med tillhjälp av en sådan kan man även lättast få till stånd en arbetsförmedling emellan skilda orter genom att på enahanda sätt organiserade arbetsförmedlingsanstalter i olika kommuner ställa sig i förbindelse med varandra. De kunna också lättare av staten erhålla det understöd, som härvidlag är av nöden. Slutligen kan statistiken över arbetsförmedlingen på detta sätt fås mera enhetlig och mera motsvarande kommunernas behov.

Den motvilja, som i Tyskland och annorstädes till en början förmärkts bland arbetarna gentemot de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna, har småningom helt och hållet givit vika, då det blivit uppenbart, att fackföreningarna i ingen händelse kunna behärska hela arbetsmarknaden och det å andra sidan såg ut som om arbetsförmedlingen till betydande del skulle komma i arbetsgivarorganisationernas händer. Segare har motståndet mot de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna visat sig vara i arbetsgivarkretsar, dels i följd av att arbetsgivarna ej ha förtroende för deras opartiskhet, dels emedan de ej tro sig från dem kunna få den arbetskraft de önska. Ännu så sent som år 1910 uppställde Tyska Arbetsgivarförbundet i sitt socialpolitiska program den fordran, att arbetsförmedlingen borde förbli i arbetsgivarnas händer och att de paritetiskt, av arbetsgivare och arbetare, ledda kommunala arbetsförmedlingsanstalterna såsom varande skadliga borde upphöra. — Det oaktat har den paritetiskt ledda kommunala arbetsförmedlingen utbrett sig allt mera. Utom i Tyskland har den vunnit vidsträckt spridning i Österrike, Holland och Frankrike samt i de nordiska länderna. Vilken betydelse denna arbetsförmedlingsform har för samhällsfreden kommer bäst till synes av den omständigheten, att t. ex. i Tyskland, där arbetsförmedlingen ännu helt nyligen var i arbetsgivarnas händer, *arbetarna* fordra, att den skall bli kommunal, medan åter i Danmark, där den till stor del varit i arbetarnas händer, *arbetsgivarna* uppställa samma fordran.

Vad beträffar de av föreningar ledda allmännyttiga arbetsförmedlingsbyråerna, hava de vissa företräden, vilka verkat, att ej heller de kunnat helt och hållet åsidosättas såsom obehövlige. Speciellt hava de med framgång utfört arbetsförmedling för sådana arbetare, vilka av en eller annan anledning icke äro fullt arbetsdugliga. De hava ofta en ledning, som är mera hängiven sin uppgift och innehar större sakkännedom än de kommunala arbetsförmedlingsanstalternas. I många fall kunna de med större smidighet anpassa sig efter förevarande förhållanden och behov, medan åter de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna lätt förfunka i stel byråkratisk slentrian. Fördelarna hos vardera formen av arbetsförmedling kunde förenas sålunda, att föreningarnas arbetsförmedling på ett lämpligt sätt skulle bringas att sammangå med det kommunala arbetsförmedlingssystemet (se längre fram Kap. VI Specialarbetsförmedlingens organisation).

På statens initiativ och bekostnad skred man första gången i England år 1909 till organiserande av arbetsförmedling, då de kommunala arbetsförmedlingsbyråerna icke därstädes haft någon nämnvärd framgång, men en offentlig arbetsförmedling på grund av allmänna nationalekonomiska och sociala orsaker ansågs vara nödvändig. En samma år utfärdad lag berättigade vederbörande minister att inrätta arbetsförmedlingsanstalter, där sådana ansågos vara av nöden, och att understöda redan existerande byråer eller övertaga ledningen av dem. Inom förloppet av knappa tre år därefter inrättades i landet redan inemot 400 arbetsförmedlingsanstalter.

I andra länder har staten inskränkt sig till att endast finansiellt understöda den kommunala arbetsförmedlingen.

4. Arbetsförmedlingsfrågans utveckling i Finland.

Vid den tid, då inrättandet av kommunala arbetsförmedlingsanstalter i Finland började planeras, fanns här lika litet som annorstädes ännu någon annan egentlig arbetsför-

medling. I arbetarkretsar hade några gånger försök gjorts att grunda egna arbetsförmedlingsbyråer, men dessa försök hade i allmänhet misslyckats. I stadgarna för några på 1880-talet stiftade arbetarföreningar bestämdes, att dessa bl. a. också skulle egna denna fråga uppmärksamhet. På en del orter hade man efter mönster av de engelska fackföreningarna nöjt sig med att inom föreningen hålla en s. k. arbetsförmedlingsbok, på andra åter grundades egentliga arbetsförmedlingsbyråer. At dessa strävanden gav den på 1890-talet inträffade arbetslösheten ökad fart. I Åbo, Nystad och Uleåborg fick man i arbetarkretsar till stånd arbetsförmedlingsbyråer, vilka likväl blevo mycket kortvariga. Försöken i Helsingfors, Tammerfors och Viborg ledde ej till något resultat. Svårigheterna voro huvudsakligen av ekonomisk natur. Man kom till insikt om, att arbetarna icke ensamma kunde upprätthålla dessa byråer. Frågan förblev likväl på dagordningen i arbetarorganisationerna och på representantmötena.

Inrättandet av en kommunal arbetsförmedlingsanstalt kom i vårt land första gången offentligt på tal åren 1896—98, då ett förslag härom gjordes inom Helsingfors stadsfullmäktige. Förslaget gick dock denna gång om intet, emedan man fruktade, att arbetsförmedlingsanstalten, i stället för att minska anbudet av arbetskraft på orten, tvärtom skulle öka detsamma genom att från landsorten draga ny arbetskraft till staden. Då en ny period av arbetslöshet vid början av 1900-talet inträffade, väcktes frågan åter till liv. Initiativet togs av Nyslotts arbetarförening, vilken år 1901 uppmanade bl. a. arbetarföreningarna i de fyra största städerna att skrida till åtgärder för inrättande av arbetsförmedlingsanstalter, till en början i dessa städer. Endast i Viborg hade man från arbetarhåll hunnit göra framställning i saken hos stadsfullmäktige, innan i Helsingfors, där den rådande svåra arbetslösheten tvungit stadsfullmäktige att ånyo upptaga den tidigare förkastade tanken, ett förslag väcktes om tillsättandet av en kommitté för städerna för att uppgöra en plan för inrättandet av arbetsförmedlingsanstalter i alla

större städer i landet. Till denna kommitté valde sju städer våren 1902 representanter, och dess betänkande blev färdigt i januari 1903. Kommittén uttalade här såsom önskvärt, att i alla de städer i landet, i vilka arbetsfolk i större mängd finnes, skulle inrättas av kommunerna grundlagda och under deras uppsikt stående arbetsförmedlingsanstalter, vilka skulle ledas av arbetarna och arbetsgivarna gemensamt och stå i samverkan med varandra, samt att kommunerna hade skäl att påtaga sig kostnaderna för anstalterna. Redan därförinnan hade Helsingfors stad beslutat inrätta en provisorisk arbetsförmedlingsanstalt, vilken, organiserad huvudsakligen efter mönster av anstalterna i Kristiania och Köpenhamn, började sin verksamhet i januari 1903. Mot slutet av samma år beslöt man inrätta arbetsförmedlingsanstalter i Åbo och Tammerfors och dessa vidtogo med sin verksamhet vid ingången av följande år. Viborgs arbetsförmedlingsanstalt öppnades på hösten 1904. Också i Kotka inrättades redan i januari 1904 en arbetsförmedlingsanstalt, men denna måste redan vid utgången av år 1906 upphöra med sin verksamhet, främst till följd därav att ortens arbetsgivare icke ville anlita densamma. I andra städer inrättades arbetsförmedlingsanstalter, i Vasa och Uleåborg i början av år 1907, i Kuopio och Tavastehus år 1910 och i Björneborg år 1911. Anstalterna i Uleåborg och Björneborg inskränkte likväl sin verksamhet till vintermånaderna, och i Kuopio och Tavastehus synas de snart åter upphört.

Under tiden hade även en lag angående arbetsförmedling varit under utarbetande. Ett av den inhemska regeringen utarbetat lagförslag godkändes icke i Petersburg år 1908 för föreläggande för lantdagen, men då frågan vid 1911 års lantdag kom före som motion, antog lantdagen ett förslag till förordning angående arbetsförmedling. Detta förslag blev likväl för lång tid vilande i väntan på stadfästelse, då Rysslands regering höll vårt lands lagstiftning i nästan fullständig stagnation. Först efter den i följd av kriget utbrutna revolutionen stadfästes detsamma slutligen den 2 november 1917 av interimregeringen.

Världskriget hade redan tidigare givit ny fart åt arbetsförmedlingens utveckling. Till ryska statens härvarande befästningsarbeten togs arbetsfolket till stor del genom de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna, vilket i hög grad ökade dessas interlokala förmedling. Stigande löner och slutligen tvångsuttagning av arbetare bringade slutligen det lösa arbetsfolket i landet i ständig rörelse, i det arbetare i tusen- och tiotusental flyttade från den ena orten till den andra och från det ena arbetsområdet till det andra såväl i eget land som över gränsen till Ryssland. Då beställningarna av krigsförnödenheter och befästningsarbetena efter ryska revolutionen på våren och sommaren 1917 upphörde, var landet så överfullt av arbetslöst, otyglat och vid våldsgärningar vant arbetsfolk, att samhället redan av självbevarelseinstinkt måste betrakta dettas fästande vid stadigvarande arbete som en lika brådskande som viktig uppgift.

Regeringen uppdrog då åt den kommitté, som den kort förut tillsatt för att förbereda ikraftträdandet av den förordning angående arbetsförmedling, som snart skulle stadfästas, att så snart som möjligt uppgöra förslag till ordnande av hithörande frågor. Redan under förloppet av samma sommar avgav kommittén sitt betänkande, vilket gick ut på, att staten skulle bekosta inrättandet av arbetsförmedlingsanstalter i alla mera betydande städer och i alla större arbets- och trafikcentra på landsbygden. På kommitténs förslag tillsatte regeringen på hösten, för att interimistiskt leda och ordna arbetsförmedlingsverksamheten, en arbetsförmedlingsinspektör och en under dennes ledning stående arbetsförmedlingscentralbyrå. Vardera uppgingo från början av år 1918 i Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning, som då vidtog med sin verksamhet.

Vid slutet av år 1917 och i början av följande år fick man sålunda flere nya arbetsförmedlingsanstalter till stånd, men inbördeskriget avbröt för flera månader detta organisationsarbete. Kriget åstadkom tillika en fullkomlig omgestaltning i vårt lands arbetsförhållanden, så att organiserandet av arbetsförmedlingen sedermera kunde fortgå mindre

forcerat och endast på grundvalen av den förordning angående arbetsförmedling, som den 1 juni 1918 trädde i kraft, och vilken icke förutsätter av staten, utan endast av kommunerna och, vid sidan av dessa, av föreningar inrättade arbetsförmedlingsanstalter.

5. Gällande förordningar angående arbetsförmedling.

Vid utövandet och organiserandet av arbetsförmedlingen böra iakttagas „Förordningen av den 2 november 1917 angående arbetsförmedling”, sådan den genom „Förordningen av den 28 december 1917 angående Socialstyrelsen” blivit förändrad, samt „Statsrådets beslut av den 9 juli 1919 angående tillsynen över arbetsförmedlingen samt anordnandet av samverkan mellan de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna och -ombudsmännen”. Angående arbetssökandes och andra arbetslösa personers sändande till sina hemtrakter eller till arbetsplatser på annan ort har utfärdats Statsrådets beslut av den 19 febr. 1920, vilket innehåller närmare stadganden och föreskrifter vid tillämpning av den av Senaten den 8 november 1918 fastställda instruktionen för transporter, vilka ske på kredit på finska statsjärnvägarna.

Förordningen angående arbetsförmedling av den 2 november 1917 (*Bilaga 1*) stadgar, att i varje stad, vars mantalsskrivna befolkning överstiger 5,000 personer skall finnas en kommunal arbetsförmedlingsanstalt, men är jämväl stad med mindre folkmängd ävensom köping och t. o. m. läidskommun skyldig att för arbetsförmedling inrätta en anstalt eller tillsätta en ombudsman, om behovet det påkallar och statsrådet, efter de kommunala myndigheternas och Socialstyrelsens hörande, så förordnar. Om någon kommun frivilligt, antingen allena eller i förening med andra kommuner, grundlägger en arbetsförmedlingsanstalt eller tillsätter en ombudsman, må också då iakttagas vad i denna förordning stadgas.

Kommunal arbetsförmedlingsanstalt och -ombudsman skall noga hålla sig underrättad om arbetsförhållandena i

kommunen och dess omnejd samt därom med upplysningar tillhandagå såväl arbetsgivare som arbetssökande, biträda dessa vid avtalsslut samt i allmänhet lägga sig vinn om sammanförande av anbud och efterfrågan på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen skall vara avgiftsfri.

Av arbetstvist uppkommen arbetsinställelse föranleder icke ändring av kommunal arbetsförmedlingsanstalts eller -ombudsmans verksamhet; likväl böra dessa införskaffa noggranna uppgifter om tvistens art och omfattning samt härom lämna upplysningar åt personer, vilka anhålla om arbetsförmedling.

Instruktion för kommunal arbetsförmedlingsanstalt och -ombudsman uppgöres i stad av stadsfullmäktige och på landet av kommunalfullmäktige eller, där sådana icke finnas, av kommunalstämma och fastställles av Socialstyrelsen.

Samverkan mellan de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna och -ombudsmännen anordnas enligt bestämmelser, som av Statsrådet utfärdas; dock må kommunerna icke åläggas bestrida genom dylik samverkan föranledda kostnader.

Magistrat och kommunalnämnd äro pliktiga att å lämpliga ställen hålla tillgängliga de meddelanden angående arbetsmarknaden, vilka tillställas dem ifrån de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna och -ombudsmännen.

Enskild person, bolag eller andelslag må icke utöva arbetsförmedling såsom näring. Däremot kan en förening utöva arbetsförmedling, men skall också denna vara avgiftsfri. Förening, som vill idka arbetsförmedlingsrörelse till förmån jämväl för andra än sina egna medlemmar, söka därtill tillstånd i stad hos magistraten samt i köping och å landet hos landshövdingen. Tillstånd kan givas blott för ett år i sänder och kan av domstol förklaras förverkat, därest föreningen för sin förmedling uppburit arvide eller meddelat oriktiga uppgifter eller annars i sin verksamhet förfarit oredligt.

Arbetsförmedlingsverksamhet må ej utövas i förening med restaurant-, utskänknings- eller annan dylik rörelse.

Den, som olovligen eller utan iakttagande av stadgan

dena i denna förordning utövar arbetsförmedlingsverksamhet, straffes med böter.

Överträdelse av denna förordning kan åtalas såväl av sakägare som av allmän åklagare.

Statsrådets beslut av den 9 juli 1919 angående tillsynen över arbetsförmedlingen samt anordnande av samverkan mellan de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna och -ombudsmännen innehåller noggrannare föreskrifter beträffande den arbetsförmedlingsförordnings trädande i kraft, för vilken tidigare redogjorts. (*Bilaga 2*).

Enligt detsamma övervakas efterlevnaden av lagar och författningar angående arbetsförmedling av Socialstyrelsen och närmast av dess Arbetsförmedlingsavdelning, på vilka det jämväl ankommer att leda och befrämja de kommunala arbetsförmedlingsanstalternas och -ombudsmännens inbördes samverkan genom att giva råd, upplysningar och instruktioner och genom att övervaka, att dessa iakttagas, samt tillse, att arbetsförmedlingsanstalternas och -ombudsmännens verksamhet förlöper i enhetliga, enkla och praktiska former och att desamma på bästa möjliga sätt fylla alla berättigade fordringar.

Vederbörande tjänsteman vid Socialstyrelsen skall äga obehindrat tillträde till arbetsförmedlingsanstalt för att företaga inspektion av densamma och bör han där få tillgång till styrelsens för anstalten protokoll samt till handlingar rörande anstaltens och arbetsförmedlingsombudsmannens förmedlingsverksamhet. Han skall av vederbörande tillhandtagas jämväl med alla övriga nödigbefunna arbetsförmedlingsanstalts eller -ombudsmans verksamhet vidkommande uppgifter.

Skulle inspektionen vidhandengiva, att arbetsförmedlingsanstalt eller -ombudsman uti sin verksamhet ej iakttagit gällande lagar och författningar, skall Socialstyrelsen skriftligt förståndiga dem att ofördröjligen ställa sig i sådant avseende lag till efterrättelse och vid behov göra anmälan om saken hos allmän åklagare.

Förmärkes det vid inspektion eller eljes, att arbetsförmedlingsanstalt eller -ombudsman ej ställer sig av Socialsty-

relsen meddelade anvisningar till efterrättelse, kan sådan anstalt eller ombudsman förklarar de förmåner förlustig, som vederbörande av staten tillerkänts, och göre Socialstyrelsen, där sakens avgörande ej ankommer på densamma, av omständigheterna påkallad framställning hos Statsrådet.

Underkastade Socialstyrelsens kontroll äro också sådana föreningsars arbetsförmedlingsbyråer, vilka erhållit vederbörlig tillåtelse att utöva arbetsförmedling till förmån för andra än egna medlemmar. För att Socialstyrelsen må veta, vilka sådana föreningsbyråer finnas, bör magistraten eller landshövdingen, som beviljar föreningen arbetsförmedlingstillståndet, ofördröjligen härom göra anmälan till Socialstyrelsen.

För underlättande av arbetsförmedlingsanstalternas och ombudsmännens inbördes samverkan bör Socialstyrelsen indela landet i så många arbetsförmedlingsdistrikt som förhållandena påkalla, bestämma deras gränser och efter överenskommelse åt en arbetsförmedlingsanstalt i varje arbetsförmedlingsdistrikt uppdraga att handhåva en distriktsarbetsförmedlingsanstalts åligganden. Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning bör också bestämma, vilken av de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna envar arbetsförmedlingsombudsman underlyder.

Kommunal arbetsförmedlingsombudsman bör stå i regelbunden förbindelse med den kommunala arbetsförmedlingsanstalt, som han underlyder, och dagligen meddela densamma uppgift om de arbetssökande och lediga arbetsplatser, om vilka han under dagens lopp erhållit kännedom, samt om de förmedlingar han utfört.

Kommunal arbetsförmedlingsanstalt åligger att stå i regelbunden förbindelse med andra arbetsförmedlingsanstalter samt veckovis på dag, som Socialstyrelsen bestämmer, till Socialstyrelsen och distriktsanstalten i det arbetsförmedlingsdistrikt, vartill anstalten hör, insända i enlighet med av Socialstyrelsen fastställt formulär avfattad uppgift om antalet av samtliga enligt i anstaltens böcker sagda dag förefintliga arbetslösa arbetssökande och sådana ledigva-

rande arbetsplatser, som icke kunna med arbets sökande från egen ort besättas.

Dylika rapporter är jämväl förening, som erhållit behörigt tillstånd att idka arbetsförmedlingsrörelse till förmån för andra än dess egna medlemmar, skyldig tillsända Socialstyrelsen och vederbörande distriktsarbetsförmedlingsanstalt.

Distriktsarbetsförmedlingsanstalt har till uppgift att utjämna efterfrågan och anbud på arbetsmarknaden inom de till dess distrikt hörande kommunerna och i detta syfte att stå i regelbunden förbindelse med sina underlydande arbetsförmedlingsanstalter och i mån av behov med andra distriktsanstalter, emottaga från desamma inkommande veckorapporter om ledigvarande arbetsplatser och arbetslösa personer på deras områden samt att lämna upplysningar därom åt andra arbetsförmedlingsanstalter, arbets sökande, och arbetskraft behövande.

Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning bör övervaka, att arbetsförmedlingsanstalterna i sinom tid insända till densamma sina rapporter och på grund av dessa varje vecka uppgöra och publicera översikter över läget på arbetsmarknaden i landet samt statistik över arbetsförmedlingsrörelsen.

I början av varje månad bör kommunal arbetsförmedlingsanstalt samt med vederbörligt tillstånd arbetsförmedling idkande förening insända till Socialstyrelsen i enlighet med av densamma fastställt formulär avfattad redogörelse över sin verksamhet under föregående månad, på grund av vilken Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning uppgör och publicerar statistik över landets arbetsförmedlingsrörelse.

Kommunal arbetsförmedlingsanstalt och -ombudsman kan beviljas understöd av statsmedel för befrämjande av arbetsförmedling skilda orter emellan. Understödet beviljas av Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning på det villkor, att vid utövande av arbetsförmedlingsverksamhet iakttagas, förutom lag och författningar, jämväl av Socialstyrelsen meddelade anvisningar.

Alla kommunala arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän erhålla av allmänna medel ersättning för avgifterna för telefonsamtal på interurbana linjer med andra arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän ävensom med arbetsgivare. Distriktsarbetsförmedlingsanstalterna skola dessutom av allmänna medel ersättas en så stor del av styrelse- och förvaltningskostnaderna för föregående kalenderår, som antalet för andra orter utförda förmedlingar varit i förhållande till halva antalet av anstaltens samtliga förmedlingar, dock så att högst tre mark beräknas för varje till annan ort utförd förmedling. I undantagsfall kan också efter Socialstyrelsens prövning en distriktsarbetsförmedlingsanstalt jämväl ersättas kostnaderna för telegram till andra arbetsförmedlingsanstalter och arbetsgivare samt kommunala arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän erhålla medel till årshyra för telefonapparat.

Önskar arbetsförmedlingsanstalt erhålla, på sätt ovan framställts, ersättning för en del av dess arbetsförmedlingskostnader, bör densamma årligen före utgången av februari månad till Socialstyrelsen insända ansökan jämte nödig utredning om sin verksamhet under föregående kalenderår och därav föranledda utgifter.

Understöd kan av Socialstyrelsen på av densamma fastställda villkor tillförsäkras kommunal arbetsförmedlingsanstalt redan på förhand, därest nödig utredning presteras om ifrågavarande arbetsförmedlingsverksamhet samt beträffande de särskilda omständigheter, angående vilka sådan utredning av Socialstyrelsen fordras. Understödet slutliga storlek skall dock på grund av särskild ansökan beräknas först efter det utredning om arbetsförmedlingens faktiska resultat under föregående kalenderår erhållits.

Beviljad ersättning och understöd utanordnas, där ej med Socialstyrelsen annorlunda överenskommit, åt arbetsförmedlingsanstalt i länets huvudstad å lantränteri samt åt övriga arbetsförmedlingsanstalter och kommunala arbetsförmedlingsombudsmän å den till användande av inrikes postanvisningar berättigade postanstalt, som är vederbörande

arbetsförmedlingsanstalts eller -ombudsmans hemort när-
mast.

Alla viktiga formulär, som i arbetsförmedlingsrörelsen
äro behöfliga, sänder Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsav-
delning utan ersättning till kommunala arbetsförmedlings-
anstalter och sådana som av förening med vederbörligt
tillstånd inrättats samt till kommunala arbetsförmedlings-
ombudsmän.

Därtill äro enligt *Senatens beslut av den 27 juni 1918* alla
Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning underlydande
kommunala arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän be-
friade från erläggande av porto för korrespondens rö-
rande tjänsteangelägenheter.

Statsrådets beslut av den 19 febr. 1920 angående närmare
stadganden och föreskrifter vid tillämpning av den den
8 nov. fastställda instruktionen för transporter, vilka ske på
kredit å finska statsjärnvägarna (*Bilaga 3*), innehåller i
huvudsak följande.

Då arbetslösa personer sändas till hemorten eller till
arbetsplats å annan ort, kunna resorna ske på kredit på järn-
vägarna. För dessa resor bör den kommun, vars myndig-
heter göra biljettrekvisitioner, i sinom tid erlagga betal-
ning med 50 % nedsättning på prisen enligt gällande kom-
mersiella tariff. Denna betalning kan kommunen på förhand
utkräva av den arbetsgivare, som på annan ort låter utföra
det arbete, till vilket arbetarna sändas.

Helt och hållet på statens bekostnad kunna dessa resor
försiggå, då Socialministeriet eller med dess bemyndigande
Socialstyrelsen med anledning av större arbetslöshet be-
viljar biljetter härför eller då ordningsmyndigheterna i en-
skilda fall eller för upprätthållandet av ordningen betrakta
de arbetslösas bortsändande som nödvändigt.

Berättigade att göra biljettrekvisitioner för transport på
kredit av arbetslösa äro, utom statens ordningsmyndigheter,
på landsbygd kommunalnämndens ordförande och i stad eller
i köping föreståndare för arbetsförmedlingsanstalt eller an-
nan kommunal myndighet, som fått sådant uppdrag sig an-
förtrott.

II. Den kommunala arbetsförmedlingsanstaltens grundläggning.

1. Startandet.

Vid organiseringen av arbetsförmedlingen i dess enklaste form är ett nytt kommunalt funktionsorgan icke av behovet påkallat, utan någon kommunal myndighet får i uppdrag att jämte sina övriga åligganden förmedla arbete åt personer, som äro i behov därav. Dylika s. k. *byråkratiskt skötta arbetsförmedlingsanstalter* ha förekommit flerstädes i utlandet, men deras framgång har i allmänhet varit ringa. En sådan bisyssla, med vars verkliga innebörd och rätta metod vederbörande person eller nämnd varken här tid eller lust att göra sig förtrogen, blir oftast försummad. Detta framgick med synnerlig tydlighet också i vårt land, då flere landskommuner på våren 1918 gävo sina livsmedelsnämnder i uppdrag att var på sin ort hava hand om arbetsförmedlingen. Få av dem torde på något sätt fullgjort detta åliggande. På grund härav är det ändamålsenligast, att då å någon ort en ordnad arbetsförmedling önskas få till stånd, för detta ändamål ett *särskilt organ*, en *kommunal arbetsförmedlingsanstalt*, inrättas, för vilken en *särskild instruktion* fastställles och vars verksamhet övervakas och ledes av en *särskild styrelse*.

En enklare metod, vilken ock motsvarar stadgandena i förordningen angående arbetsförmedling, är likväl den att, i stället för inrättandet av en kommunal arbetsförmedlingsanstalt, blott tillsätta en kommunal arbetsförmedlingsombudsman, vilken likaså äger att följa en kortfattad instruktion, men ej underlyder någon särskild styrelse. Denna anordning påminner i viss mån om de tidigare nämnda, byråkratiskt skötta arbetsförmedlingsbyråerna utomlands, men

skiljer sig från dessa i många avseenden, såsom av följande framställning av arbetsförmedlingsombudsmannens och den egentliga arbetsförmedlingsanstaltens uppgifter framgår.

Arbetsförmedlingsombudsmannens verksamhet skiljer sig från den egentliga arbetsförmedlingsanstaltens därigenom, att ombudsmannen ej verkar självständigt, utan alltid underlyder någon nära belägen arbetsförmedlingsanstalt. Också honom åligger det att hålla sig underrättad om arbetsmarknadens läge å orten, att söka utjämna arbetskraftens anbud och efterfrågan därstädes samt till andra orter sprida upplysningar om arbetssökande och lediga platser å hemorten och tvärtom, men denna verksamhet försiggår till stor del genom den arbetsförmedlingsanstalt han underlyder och med vilken han bör stå i regelbunden telefonförbindelse. Självständigt förmedlar arbetsförmedlingsombudsmannen arbete endast mellan arbetare och arbetsgivare å hemorten. En bestämd byråtid behöver arbetsförmedlingsombudsmannen ej hava och hans bokföring kan även, om så önskas, vara enklare än vad som eljes är vanligt. Han bör dagligen per telefon underrätta vederbörande arbetsförmedlingsanstalt om de arbetssökande och lediga platser, som till honom inrapporterats eller vilka eljes kommit till hans kännedom och likaså om av honom utförda förmedlingar. Några rapporter på bestämda tider till Socialstyrelsen eller till distriktsanstalten behöver arbetsförmedlingsombudsmannen ej avgiva, ej heller är han skyldig att uppgöra statistik över sin verksamhet, utan ingår hela den rörelse, som försiggått genom hans förmedling, i de veckorapporter och månadsredogörelser till Socialstyrelsen och distriktsarbetsförmedlingsanstalten, vilka den arbetsförmedlingsanstalt, under vilken han lyder, avgiver.

Arbetsförmedlingsombudsmannens uppgifter äro alltså enklare och lättare att utföra än den egentliga arbetsförmedlingsanstaltens, men ombudsman kan tillsättas endast å sådan ort, i vars närmaste grannskap, i samma kommun, i grannkommunen eller i närmaste stad en egentlig arbetsförmedlingsanstalt finnes. Om en sådan anstalt existerar och

förbindelsen mellan vederbörande kommuner är livlig, så att desamma på sätt och vis bilda ett enhetligt ekonomiskt område, är det lämpligast att ej inrätta en ny arbetsförmedlingsanstalt, utan kan man nöja sig med en ombudsman. Hela det ifrågavarande områdets arbetsförmedling blir under sådana förhållanden mera centraliserad och därigenom mera effektiv än om densamma skulle fördelas på två eller flere självständiga anstalter. Finnes däremot icke i närheten någon arbetsförmedlingsanstalt, under vars överinseende en ombudsman kunde tillsättas, bör en självständig arbetsförmedlingsanstalt inrättas.

Såväl *grundläggandet av arbetsförmedlingsanstalt som tillsättandet av ombudsman* sker enligt beslut, i stad av stadsfullmäktige, i köping med egen styrelse av denna och på landsbygd av kommunalfullmäktige. Ärendet förberedes lämpligast först enskilt i de kretsar, som närmast beröras därav, varvid enskilda medlemmar i kommunalfullmäktige bibringas kännedom om detsamma, redan innan något egentligt förslag inom fullmäktige framställts. Med ledning av ett av Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning uppgjort förslag till instruktion, vilket som bilaga ingår i denna handbok, (*Bilagorna 5—7*) och vilket även står att erhålla skilt för sig, kan med beaktande av respektive orters speciella förhållanden ett färdigt förslag till instruktion för arbetsförmedlingsanstalten eller -ombudsmannen och likaså ordningsregler för arbetsförmedlingsbyrån uppgöras, vilka sistnämnda därefter jämte framställning i ärendet inlämnas till fullmäktige. När dessa, sedan ärendet först förberetts i något utskott eller i någon nämnd, beslutit, att en arbetsförmedlingsanstalt skall grundläggas eller en ombudsman tillsättas och godkänt instruktionen och ordningsreglerna, bör den förstnämnda *sändas till Socialstyrelsen för att fastställa*; ordningsreglerna däremot behöva ej någon vidare stadfästelse. Till ansökningshandlingen, i vilken anhålles om Socialstyrelsens stadfästelse, närslutes, utom den godkända instruktionen, protokollutdrag från det fullmäktigsammanträde, vid vilket beslut fattats om grundläggande av en an-

stalt eller tillsättande av en ombudsman samt instruktion för denna godkänts. Handlingarna sändas genom de kommunala myndigheternas försorg till Socialstyrelsen och kan detta ske per post och utan kartering.

2. Instruktion och ordningsregler.

Instruktionen för arbetsförmedlingsanstalten innehåller de viktigaste föreskrifterna angående dennas syftemål, verksamhetsmetoder och ledning samt angående fördelningen av de olika arbetsuppgifterna; ordningsreglerna innehålla blott bestämmingar rörande anlitaudet av byrån vid dennas dagliga verksamhet. Såväl instruktionen som ordningsreglerna kunna avfattas annorlunda än de förslag, som här publicerats som bilagor, men då det med hänsyn till enhetligheten vid arbetsförmedlingsverksamheten vore önskvärt, att instruktionerna för de skilda anstalterna så vitt möjligt vore likartade, torde det i allmänhet ej vara skäl att i högre grad avvika från dessa förslag.

Instruktionen för den kommunala ombudsmannen kan vara mycket kort; det som bilaga publicerade förslaget (*Bilaga 7*) innehåller endast tre paragrafer. Då arbetsförmedlingsombudsmannens verksamhet är lättare och effektivare ju bättre den kontakt är, i vilken han står med den arbetsförmedlingsanstalt han underlyder, är det i instruktionen bestämt, att han bör stå i *telefonförbindelse* med ifrågavarande anstalt. Beroende på lokala förhållanden kan härvidlag i instruktionen även annorlunda bestämmas, till exempel om emellan ifrågavarande platser daglig post- eller ångbåtsförbindelse finnes.

Ett förslag till instruktion för kommunal arbetsförmedlingsanstalt ingår som *Bilaga 5*. I dess första paragraf redogöres för *anstaltens uppgift* att förmedla arbete och arbetskraft på alla områden, också utom den egna kommunen. För att arbetsförmedlingsanstalten skall kunna noggrant följa med arbetsförhållandena i kommunen och dess omnejd samt sörja för, att anbud av och

efterfrågan på arbete utjämnas, bör varje arbetsförmedlingsanstalt förses med telefon.

I andra paragrafen angives *omfattningen av arbetsförmedlingsanstaltens verksamhet* vis å vis skilda kretsar av befolkningen inom dess verksamhetsområde. Tidigare har det vid vissa städers arbetsförmedlingsanstalter varit brukligt att icke i böckerna anteckna arbetssökande från andra kommuner, främst för att icke onödigtvis draga landsbör eller i allmänhet personer från främmande kommuner till städerna. Efter det Förordningen angående arbetsförmedling av den 2 nov. 1917 förbjudit enskilda personer att såsom näring utöva arbetsförmedling kan ifrågavarande förfarande ej mera anses tillbörligt eller ens tillåtligt, utan äro de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna att betrakta såsom offentliga anstalter, vilka vilken medborgare som helst, oberoende av var hans hemort är belägen, är berättigad att betjäna sig av. Den kommunala arbetsförmedlingsanstalten bör därför utan åtskillnad i sina böcker anteckna var och en, som vänder sig till densamma för att söka arbete eller arbetskraft. Likväl kan i instruktionen bestämmas, att anstalten i främsta rummet betjänar personer från den egna kommunen.

Anlitandet av arbetsförmedlingsanstalt är även redan enligt förordningen *avgiftsfri* för alla, såväl för arbetare som arbetsgivare, för medlemmar av egen eller främmande kommun. Detta bör förstås sålunda, att inga förmedlingsavgifter, ej heller några som helst inskrivningsavgifter få förekomma.

Paragraferna angående arbetsförmedlingsanstaltens *styrelse* lämna i förslaget till instruktion flere alternativ öppna. I små landskommuner kunna tre styrelseledamöter vara nog; i större landskommuner och i städer kunna de vara fem och i större städer t. o. m. flere. Stundom finnes uti instruktionen för arbetsförmedlingsanstalten bestämt, att av ledamöterna i styrelsen en bör vara kvinna. Består styrelsen av ett större antal ledamöter, kan det vara på sin plats, att endast hälften av dem årligen avgår. En del anstalter på landsbygden hava i instruktionen inryckt bestämningen, att

styrelseledamöterna böra väljas från skilda delar av kommunen och att var och en av dem bör verka inom sitt område såsom en under arbetsförmedlingsanstalten lydande ombudsman, vilken anordning kan vara mycket praktisk. För att styrelsen bättre skall kunna följa med byråns arbete, är det stundom i instruktionen bestämt, att den bör sammanträda ett visst antal gånger i året, i vissa fall en gång i månaden. — Om styrelsen består av blott tre ledamöter, må den betraktas som *beslutför*, om ordföranden och en ledamot äro närvarande. Äro ledamöterna åter fem till antalet, erfordras härför, att minst en representant för arbetsgivarna och en för arbetarna äro närvarande. I senare fallet bör i instruktionen jämväl bestämmas, att i omröstningar alltid lika många representanter för arbetarna som för arbetsgivarna deltaga, och att, då någondera parten är mera talrikt företrädd, rösträtten bör bestämmas genom lottdragning. — Uti instruktionen bör tydlig åtskillnad göras mellan styrelsens ordförande och *föreståndaren för byrån*, ty dessa böra vara skilda personer: den föregående bör övervaka den senares verksamhet. Styrelsen tillsätter byråföreståndaren och beviljar honom avsked. I större städer, där föreståndaren har detta arbete såsom huvudsyssla, väljes han dock, i likhet med vad som i allmänhet är fallet med kommunala tjänstemän, lämpligast av stadsfullmäktige på grundvalen av styrelsens förslag. *Budgeten* för det följande året och redovisningen för av arbetsförmedlingsanstalten disponerade medel inlämnas till styrelsen, i städer lämpligast till drätselkammaren. — Motsvarande förändringar i dessa fall göras i instruktionens 4 §, mom. 2 och 6.

Vad instruktionens övriga paragrafer beträffar, förtjänar av dem 8 §, som behandlar frågan *i vilken ordning arbete skall anvisas åt arbets sökande*, särskild uppmärksamhet. Enligt ett tidigare förslag till instruktion hade arbetsförmedlingsanstalten att i främsta rummet anskaffa arbete åt personer, som utan eget förhållande, genom omständigheternas tvång blivit arbetslösa, därefter åt sådana, som hade familj att försörja. Såsom i det följande närmare påvisas,

är det likväl ett oundgängligt villkor för arbetsförmedlingens framgång, att anstalten ej göres till någon nödhjälpsinrättning. Därför bestämmes i 8 § av det såsom bilaga publicerade förslaget till instruktion, att byrån förmedlar arbete i enlighet med arbetsgivarnas och arbetssökandenas önskningsar, bemödande sig att alltid såvitt möjligt på respektive platser placera de lämpligaste personerna. Endast om någon skillnad ej förefinnes beträffande arbetssökandenas arbetsförmåga och arbetsskicklighet, anskaffar byrån i första rummet arbete åt sådana i kommunen hemmahörande personer, som av förhållandenas tvång blivit arbetslösa och därefter åt familjeförsörjare.

10 §, vilken berör *arbetstvister*, är i sin helhet tagen ur förordningen angående arbetsförmedling, varför det icke är möjligt att i sak ändra densamma.

Ett förslag till ordningsregler för kommunal arbetsförmedlingsanstalt är publicerat som *Bilaga 6*.

Då arbetsförmedlingsanstalten enligt sin natur icke är någon nödhjälpsanstalt, kan man i ordningsreglernas 2 §, vilken behandlar de upplysningar den arbetssökande bör meddela å byrån om sig själv, ej inrymma den fordran, att varje arbetssökande är skyldig att med prästbetyg eller andra tillförlitliga intyg styrka, huru många familjemedlemmar han har att försörja. Arbetssökanden bör endast tillförsäkras rättighet att göra det, om han så önskar. Med hänsyn till arbetsförmedlingsanstaltens egentliga uppgift är det av större betydelse, att arbetssökanden uppvisar intyg över vad han i arbetet duger till.

Om ock arbetssökandena oftast äro arbetslösa, då de anmäla sig å byrån, är detta likväl icke alltid fallet, utan det inträffar mången gång redan nu och i framtiden sannolikt ännu oftare, att man kommer till byrån för att höra sig för om en ny bättre arbetsplats, ehuru den förra ännu ej lämnats. Detta har beaktats i 6 § av det nya förslaget till ordningsregler.

I 3 § är det på sin plats att påpeka, att arbetsförmedlingsanstalten utför förmedlingar också till andra orter.

I andra punkter överensstämmer det nu publicerade förslaget till ordningsregler med dem som tidigare varit i bruk. De skilda paragraferna reglera det förfarande, som bör iakttagas vid anlåtande av arbetsförmedlingsbyrån och vilket mera ingående kommer att behandlas längre fram i kapitlet om byråns dagliga rörelse.

3. Styrelse och föreståndare.

Så länge kommunala arbetsförmedlingsanstalter funnits i vårt land, ha deras styrelser sammansatts med iakttagande av den s. k. *paritetiska eller proportionella principen*, d. v. s. sålunda, att lika många ledamöter valts bland arbetsgivare som bland arbetare, och att till ordförande utsetts en neutral person. Detta system, som i många andra länder allmänt tagits i bruk, avser, att arbetsförmedlingsanstalten, vars verksamhet vardera parten sålunda genom sina representanter kan övervaka, skall tillvinna sig större förtroende å vardera hållet. I själva verket torde i vårt land ej tillvidare förekommit något fall av arbetstvist, varvid styrelsens proportionella sammansättning skulle för arbetsförmedlingsanstalten haft någon nämnvärd praktisk betydelse, men det kan likväl i varje fall räknas denna princip till förtjänst, att arbetsförmedlingsanstalterna här från första början kommo att från arbetarhåll röna ett jämförelsevis stort förtroende. Redan blotta möjligheten, att arbetsförmedlingsanstalten vid en uppkommen arbetstvist skulle kunna förfäktas den ena partens sak, är tillräcklig att beröva den samma den andra partens förtroende.

Styrelsens ledamöter hava i härvarande arbetsförmedlingsanstalter i allmänhet valts av fullmäktige i vederbörande stad eller kommun, efter det arbetarna å orten, i Helsingfors även arbetsgivarna, genom sina organisationer fått tillfälle att uppställa kandidater. Med hänsyn till enhetligheten inom kommunalförvaltningen har man ansett det vara lämpligast att stads- eller kommunalfullmäktige själva för-

rätta valet av styrelse. Då de nya kommunallagarna numera tillförsäkra även arbetarna rätt att i proportion till sitt antal representeras i kommunalfullmäktige, torde emot detta val-sätt knappast något kunna anmärkas, såvida man ej fruktar, att arbetsgivarnas representation i styrelsen kunde bliva ensidig. I varje fall är det av Socialstyrelsen numera godkända förslaget till instruktion uppgjort så, att styrelsens alla ledamöter väljas av stads- eller kommunalfullmäktige för ett år i sänder sedan man därförinnan uppmanat vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer att föreslå kandidater. Underlåta dessa organisationer att framställa förslag till kandidater, inverkar detta ej på verkställandet av valet.

I det förslag till instruktion, som åren 1917—19 var i bruk och enligt vilket instruktion för flere arbetsförmedlingsanstalter uppgjorts, fanns bestämt, att endast ordföranden för styrelsen väljes av fullmäktige och att dess arbetsgivar- och arbetareledamöter väljas i vederbörande kretsars egna organisationer. Då det likväl i varje fall åligger fullmäktige att välja styrelsens ordförande, att stadfästa arbetsförmedlingsanstaltens budget och de allmänna principerna för dess verksamhet, samt att, åtminstone å större orter, tillsätta föreståndare för anstalten, kunde detta anses vara en tillräcklig garanti för enhetlighetens bevarande inom kommunalförvaltningen samtidigt som man genom att överlämna valet av styrelsens övriga ledamöter att förrättas av vederbörande kretsar själva sökte bland dessa vinna större förtroende för anstalten. Endast om å orten arbetsgivar- eller arbetarorganisationer ej finnas, väljas även enligt denna instruktion vederbörande ledamöter i kommunalfullmäktige, men också då blott bland personer, tillhörande respektive kretsar. I det fall, att flere arbetsgivar- eller arbetarorganisationer finnas å orten, bör kommunens fullmäktige besluta, vilka av dem äro berättigade att deltaga i valet av arbetsförmedlingsanstaltens styrelse och på vilket sätt detta val bör försiggå; lämpligast sker det genom representanter, och det antal sådana varje organisation äger utse,

fastställes i enlighet med respektive organisationers betydelse och medlemsantal. Arbetsförmedlingsanstaltens instruktion bör ej betungas med detaljbestämmelser i detta avseende, utan är det lämpligast att fullmäktige härom fatta ett särskilt beslut, vilket är i kraft ända tills, på grund av förändrade förhållanden, annorlunda beslutas.

Vid val av styrelseledamöter bör framför allt beaktas, att vederbörande personer hysa tillräckligt intresse för arbetsförmedlingens utveckling å orten och hava tid och tillfälle att följa med och övervaka arbetsförmedlingsanstaltens verksamhet. Ledamotskapet i styrelsen får ej betraktas såsom blott en hederspost för personer, vilka även eljes äro tillräckligt, möjligen t. o. m. alltför mycket, upptagna av kommunala förtroendeuppdrag, utan bör man fordra att till ledamot vald person även fullgör de skyldigheter, som följa med valet. Det är ej nog att styrelsemedlem en eller två gånger i året bivitystar styrelsens sammanträden, utan han bör genom att ofta besöka byrån vaka över, att dess verksamhet motsvarar dess ändamål. Styrelseledamot har rätt att å byrån genomgå dess böcker och papper, granska räkningar o. s. v.

Framför andra är dock *styrelsens ordförande* ansvarig för arbetsförmedlingsanstaltens verksamhet och bör därför i synnerhet han inneha för denna ställning nödiga kvalifikationer. Det ändamålsenligaste är, att han, liksom ock viceordföranden, väljes bland medlemmarna i kommunalfullmäktige, så att han där kan representera arbetsförmedlingsanstalten och vid behov lämna upplysningar angående densamma och arbetsförhållandena å orten i allmänhet.

Styrelsen bör sammanträda, så ofta behovet påkallar, hellre för ofta än för sällan, ty en sammankomst ger vanligen anledning till diskussion angående åtgärder för arbetsförmedlingens utvecklande. Då viktiga frågor skola uttagas till behandling, är skäl att till mötet kalla även alla suppleanter. Eljes bör suppleant inkallas blott då ordinarie ledamot erhållit förhinder, men i så god tid, att han utan svårighet kan infinna sig. Vid mötet måste man till först

göra reda för, huruvida detsamma på lagligt sätt blivit samman kallat. Om representanter för arbetare och arbetsgivare ej i lika stort antal äro närvarande, bör vid behov genom lottdragning avgöras, vilka av dem vid sammanträdet äro röstberättigade. Vid mötet föres protokoll, vilket uppsättes av byråns föreståndare. Denne har vid sammanträdet yttrande men icke rösträtt. Protokollen böra förvaras i byråns arkiv. — Angående övriga omständigheter, som vid styrelsens sammanträden böra iakttagas, se *Bilaga 5*.

Hjälpkommittéer. Om arbetsförmedlingsanstaltens rörelse blir så stor, att byrån måste delas i en manlig och en kvinnlig avdelning, eller om det, i synnerhet i städerna, för några specialarbetsområden lönar sig att inrätta en särskild avdelning, kan man, för att närmare övervaka och leda dessa avdelningar, tillsätta hjälpkommittéer, vars medlemmar då väljas bland vederbörande kretsar, om möjligt med iakttagande av proportionsprincipen. För tillsynen över arbetsförmedlingsanstaltens kvinnliga avdelning tillsättes sålunda en „kvinnlig kommitté”, sammansatt främst av husmödrar samt tjänarinnor o. a. kvinnliga arbetare, men i vilken likväl ordföranden och arbetsgivarnas representanter kunna vara manliga. Dessa hjälpkommittéer borde, åtminstone formellt, tillsättas av arbetsförmedlingsanstaltens styrelse, vilken i varje fall åligger att övervaka och ansvara jämväl för dessa avdelningars verksamhet, men kan och bör vid val av representanter för arbetsgivarna och arbetarna bistånd av vederbörande kretsars egna organisationer erhållas. Tillsättandet av hjälpkommittéer kommer ifråga blott i större städer, varest denna möjlighet kan beaktas redan vid uppgörandet av instruktion för arbetsförmedlingsanstalten.

Arbetsförmedlingsanstaltens föreståndare. Mera än av något annat beror framgången av arbetsförmedlingsanstaltens verksamhet av huruvida till föreståndare kan fås en lämplig person. Denna måste hysa intresse för saken, äga nödig kännedom om förhållandena å just de arbetsområden, vilka vid arbetsförmedlingen på orten äro de viktigaste och

besitta den bästa möjliga människokännedom. Att stå i goda relationer till arbetsgivare är för honom en utomordentlig fördel. Till sin läggning bör han vara lämplig för just detta slag av förmedlingsverksamhet: han bör kunna väl umgås med människor, övertyga dem och få dem att gå in på just de möjligheter förhållandena erbjuda. Han bör hava förmåga att jämväl handha den interlokala arbetsförmedlingen, hålla anstaltens utvecklingsmöjligheter för ögonen och fatta även arbetsförmedlingsverksamhetens allmännare betydelse. — Han bör bland ortsborna kunna upprätthålla intresset för arbetsförmedlingsanstalten och bibringa dem uppfattningen, att anstalten är nödvändig å orten. Han måste i allt kunna handla opartiskt och med nödig fasthet och beslutsamhet tillbakavisa alla oberättigade och med anstaltens principer oförenliga anspråk, från vilket håll de än må komma. Redan i små byråer bör föreståndaren hava någon vana vid skrivarbete, men ju större byrån är, desto större fordringar böra ställas på föreståndaren såväl vad beträffar allmänbildning som även i andra avseenden.

Endast i större städer är det möjligt att så inrätta föreståndartjänsten vid arbetsförmedlingsanstalten att den är vederbörande persons huvudsyssla. Annorstädes gestaltar den sig i allmänhet till en bisyssla och därför föreligger alltid fara för att den blir mer eller mindre försummad. Redan denna omständighet påkallar från styrelseledamöternas sida en effektiv tillsyn. Enligt sin natur strävar arbetsförmedlingsanstalten att regelbundet utvidga sin verksamhet. Då föreståndarens arbete därigenom vanligtvis ökas, förlorar han lätt lusten att särskilt vinnlägga sig om denna utveckling, vilket likväl vore hans skyldighet. För att avlägsna denna intresse motsats och för att befordra arbetsförmedlingsverksamheten vore det skäl att delvis bestämma föreståndarens lön efter den rörelse byrån utvecklar. Grundlönen kunde vara fast, men utöver densamma kunde ett särskilt tillskott fastställas, vars storlek skulle bero på antalet utförda förmedlingar. Föreståndarens åligganden uppräknas i instruktionens 6 §. Speciellt må framhållas, att han också bör ansvara för sina biträdens arbete.

Om å byrån en särskild kvinnlig avdelning finnes, bör en kvinnlig person, *den kvinnliga avdelningens föreståndarinna*, det kvinnliga biträdet eller huru hon må kallas, tillsättas att under byråföreståndarens överinseende leda densamma. En kvinna har de bästa förutsättningarna för en sådan uppgift. Utom den större färdighet och lust att tala kvinnan besitter, är hon dessutom mera förtrogen med hushållsgörsmål och ofta också med andra arbeten, vid vilka kvinnlig arbetskraft är av nöden och kan lättare avgöra vem av sökandena till en viss arbetsplats är den bäst kvalificerade. Den kvinnliga avdelningens ledning i kvinnliga händer ökar i regel förtroendet för arbetsförmedlingsbyrån såväl bland arbetsgivare som bland kvinnliga arbetsökande. I större anstalter borde föreståndaren för den kvinnliga avdelningen äga utom allmänbildning också någon insikt i sociala frågor.

Särskilt må ännu framhållas, att arbetsförmedlingsanstaltens styrelse bör se till, att föreståndaren och personalen vid byrån äro lämpliga för sina befattningar och väl fullgöra också de svårare uppgifter, som tjänsten medför. Om det förmärkes, att byråns arbete lider på grund av att personalen är vårdslös i arbetet och fallen för alltför stor bekvämlighet, böra vederbörande utan vidare tvekan avskedas från sina befattningar och andra, mera lämpliga personer, vilka nog stå till buds, anställas i deras ställe.

4. Byrån och personalen.

Arbetsförmedlingsanstaltens läge bör väljas så, att densamma förlägges i ortens centrum eller i allmänhet på en plats, där stor trafik råder, så att det ej blir besvärligt eller tidsödande att besöka densamma. I städer böra i synnerhet illa kända gator och stadsdelar undvikas. En rymlig gårdsplan eller en bredvid liggande skvärr är för arbetsförmedlingsanstalter i städer till stor nytta, emedan de på sätt och vis komplettera väntrummet.

Vid järnvägsstationen, kommunalhuset och andra platser, där mycket folk rör sig, liksom ock vid viktigare vägshål, böra affischer uppslås, vilka angiva var arbetsförmedlingsbyrån är belägen, när den är öppen, och att den förmedlar arbete och arbetskraft såvitt möjligt inom alla områden. Dylika affischer kunna erhållas från Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning (se *Bilaga 28*). Skola affischer uppslås någonstädes utomhus, duger det ej att därför använda papper, utan bör skriften målas på en vägg eller på en särskild skylt, gjord av trä.

Om en del av en landskommun är avskild från kommunens övriga område eller i övrigt ligger mycket avlägset, är det skäl att där tillsätta en särskild, arbetsförmedlingsanstalten underlydande, arbetsförmedlingsombudsman.

Vad *lokalen* beträffar, måste väl en landsortsbyrå, som just börjat sin verksamhet, nöja sig med ett rum, vilket då lämpligast genom ett lågt skrank delas i två delar, den ena avsedd för byråns föreståndare, den andra för allmänheten. Sedan byråns rörelse blivit större, är det likväl obekvämt och till men för byråns förmedlingsverksamhet, om de arbetsökande, som vänta på sin tur, i samma rum kunna följa med allt vad föreståndaren, arbetsgivarna och arbetssökandena sins emellan avhandla. En särskild, från expeditjonsrummet avskild, väntsal blir då nödvändig. Till expeditjonsrummet böra arbetsgivarna hava direkt tillträde, så att de utan längre väntan kunna framföra sitt ärende. Också arbetarnas väntan bör göras så kort som möjligt genom att till föreståndarens förfogande efter behov ställas *biträden*. Den första som antages härtill bör vara kvinna, om föreståndaren är man. I synnerhet i städer och i allmänhet å orter, där livligare trafik råder, kommer man snart till insikt om nödvändigheten av att dela även väntrummet i två avdelningar, en för män och en för kvinnor. Överallt, varest man vidtagit denna åtgärd, har man observerat, att rörelsen å byråns kvinnliga avdelning märkbart ökat.

Grundtypen för en nöjaktig lokal för stadsarbetsförmedlingsanstalt är således den, att de manliga och kvinn-

liga arbetssökandenas väntrum med var sin skilda ingång äro avskilda från varandra och expeditionsrummet är beläget mellan dem och förenat med väntrummen genom dörrar och möjligen också genom expeditionsluckor. Till expeditionsrummet bör en särskild ingång för arbetsgivare finnas. En skild ingång till den kvinnliga och manliga avdelningen är av stor betydelse av den anledningen, att utanför byrån i större städer alltid samlas en hel mängd väntande, tillfälligt arbetsfolk, till följd varav det för kvinnliga arbetssökande är mindre angenämt att tränga sig fram i mängden. Bäst vore att ha ingång från skilda gator. Den ovan beskrivna lokaltypen är det slutmål, till vilket man också på landsbygden bör sträva. I större städer är det nödvändigt att göra lokalen större i den mån nya specialavdelningar inrättas.

Lokalens *inredning* kan vara enkel, men praktisk. I expeditionsrummet behöves ett eller flere så stora bord, att pappren väl rymmas på dem. På dessa eller skilt för sig på väggen anbringas en hylla med fack; dessutom anskaffas ett läsbart skåp eller ett tillräckligt antal bordslådor samt nödiga stolar. Väntrummet bör förses med bänkar och ett bord med skrivutensilier. Om man, isynnerhet vad den kvinnliga avdelningens väntrum beträffar, kan undvika det stela utseende, som i allmänhet är utmärkande för en offentlig anstalt, och i stället åstadkommer en smula hemtrevnad, är detta något som förmärkts utöva ett gynnsamt inflytande på byråns rörelse. De manliga arbetssökandena äro i detta avseende icke så fordrande. Någon tidning och kanske lämplig facklitteratur kan för arbetssökandenas räkning framläggas i väntrummet. I varje fall böra de arbetssökande ha tillfälle att där skriva, om de så önska. Samtidigt är det dock skäl att se till, att ingen i väntrummet dröjer längre, än vad som är nödvändigt. På väggen böra byråns ordningsregler och de för allmänheten viktigaste paragraferna i instruktionen uppspikas. Något fönster bör kunna öppnas och nödig omsorg egnas åt, att rummet ventileras och dagligen omsorgsfullt rengöres.

Tiden för anstaltens öppenhållande bör ställas så, att den för de besökande blir den lämpligaste möjliga. Om byrån hålles öppen blott ett par dagar i veckan, blir dess rörelse redan från första början obetydlig. Byrån bör därför regelbundet varje dag hållas öppen och på grund av kundernas dåliga minne alltid på samma tid. För att underlätta telefonsamtal emellan de skilda orterna borde arbetsförmedlingsanstalterna så vitt möjligt hållas öppna på samma tid, åtminstone en eller två timmar om dagen. Säsom denna gemensamma byråtid har man tänkt sig timmen mellan kl. 12—1, då arbetarna vanligtvis ha sin frukostimme, eller, såvitt möjligt, två timmar kl. 11—1. Arbetet kan i större byråer börja redan en halv eller en timme tidigare, så att posten hinner sorteras och andra dylika göromål undanstokas, för vilka tiden ej hinner till, då kunderna tränga på. Om byrån börjar bliva så allmänt anlitad, att kunderna icke få sina ärenden uträttade med mindre än att de måste underkasta sig en tålmodsprövande väntan, blir det nödvändigt att förlänga tiden för byråns öppenhållande eller att öka personalen. Alltför stor trängsel i väntrummet kan också undvikas sålunda att *byrån på skilda tider öppenhålles för skilda arbetsområden*. Detta är fördelaktigt, isynnerhet då tillgångarna ej medgiva upptagandet av nya rum och anställandet av nya biträden för skilda avdelningar. Samma person kan i samma rum på förmiddagen sköta exempelvis den manliga avdelningen och på eftermiddagen den kvinnliga. Likaså kan man i städerna på detta sätt avskilja från andra arbetsökande de grupper av yrkesarbetare, vilka kanske icke gärna vilja trängas med vanliga grovarbetare i samma väntrum. Denna åtgärd åsamkar icke arbetsförmedlingsbyrån några nämnvärt ökade utgifter.

Då arbetsförmedlingsanstalten organiseras och dess utgiftsstat fastställs, är det i alla händelser skäl att ihågkomma, att *den billigaste arbetsförmedlingsanstalten ingalunda alltid är den bästa*.

III. Arbetsförmedlingsanstaltens dagliga rörelse.

1. Arbetsökandenas anmälning å byrån.

Arbetsökanden bör *personligen* anmäla sig å byrån. Detta är nödvändigt redan av den anledningen, att byråns föreståndare eller den tjänsteman, som emottager arbetsansökningen, skall kunna få något personligt intryck av arbetsökanden och bliva i tillfälle att av honom erhålla de upplysningar han finner nödvändiga. Endast om arbetsökanden är å byrån tidigare känd och i synnerhet om han bor långt borta, kan byråns föreståndare efter prövning tillåta att arbetsansökningen göres per telefon eller per post. I synnerhet kan en per telefon gjord anmälan försvaras, emedan densamma genom förfrågningar efter behov kan kompletteras.

Då det för arbetsökanden själv är av vikt, att man på arbetsförmedlingsbyrån känner till hans arbetsskicklighet och arbetsduglighet, har han full anledning, då han kommer för att söka arbete, att medtaga möjligen förefintliga *arbetsbetyg och rekommendationer*. I synnerhet inom vissa områden, bl. a. vid förmedling av legohjon, äro dylika papper nödvändiga. Dessa eller avskrifter av desamma kunna lämnas på byrån, som vid anfordran lämnar dem i behörigt skick tillbaka. För att betygen må i gott skick bevaras, må byrån för dem använda lämpliga kuvert eller portföljer.

Tidigare har man å vissa byråer av arbetsökanden fordrat prästbetyg, främst för att man skall kunna se, om han har hemortsrätt å orten samt huru stor familj han har att försörja. Dessa upplysningar hava emellertid betydelse blott för det fall, att kommunen i följd av en mera kännbar arbetsbrist skrider till särskilda nödhjälpsåtgärder. Därför bör det till en början anses vara tillfylles, om den arbets-

sökande muntligen avger ifrågavarande upplysningar enligt det formulär, som på byrån ifylles i samband med arbetsansökningen. Önskar kommunen, då den tager arbetsfolk till nödhjälps- eller andra arbeten eller eljes skrider till åtgärder för understödande av arbetslösa, infordra intyg över att vederbörande personer verkligen tillhöra kommunen och hava familj att försörja, må detta ske genom deras försorg, som anställa dem eller utdela understödet. Arbetsförmedlingsanstalten bör ej nödigtvis få en prägel av nödhjälpsanstalt, emedan detta skadar dess verksamhet, ity att såväl arbetsgivare som fackarbetare, vilka äro måna om sitt anseende, till följd därav avskräckas från att anlita densamma.

Arbetsförmedlingsanstaltens bokföring. Byrån bör föra noggrann bok över arbetsansökningarna. Denna liksom bokföringen över av arbetsgivare erbjudet arbete kan föras antingen med användande av listor och böcker eller enligt ett system med lösa blad.

Systemet med listor eller böcker har tidigast varit känt. Enligt detsamma uppgöres en skild lista eller bok för arbetsökande och arbetsgivare, eller möjligen för de manliga och kvinnliga avdelningarna samt för eventuellt förekommande specialfackavdelningar skilda listor i den för arbetsökande avsedda boken. På listan för arbetsökande antecknas dessas namn å skilda rader under varandra samt i skilda kolumner de viktigaste upplysningarna angående dem. Ytterst till höger finnas två kolumner, i vilka antecknas när arbetsansökningen upphör att vara gällande, antingen till följd därav, att 1) åt den arbetsökande arbete anskaffats eller 2) arbetsansökningen återtagits, eller 3) såsom varande för gammal avförts. Detta sker sålunda, att i kolumnerna antecknas vederbörlig datum, helst med användande av tre olika slags färgpennor, emedan detta underlättar uppgörandet av statistiken. Om arbetsansökningen av ovannämnda skäl upphört att gälla, antecknas i vederbörande kolumn också den arbetsgivares namn eller ordningsnummer, till

vars arbete den arbetssökande anvisats, och böra motsvarande anteckningar göras i arbetsgivarens bok.

Systemet med listor eller böcker besväras framför allt av den olägenheten att, t. o. m. om ansökningen skulle vara i kraft blott någon dag, vederbörande persons namn även efter det ansökningen annullerats, kommer att finnas kvar, vilket försvårar erhållandet av en klar överblick av förteckningen. Med tiden kommer största delen av namnen att antecknas såsom betydelselösa. En del av dem förbli dock gällande, om än spridda bland dem som avförts. Uppsökandet av ett namn underlättas icke av något alfabetiskt eller annat system, emedan förteckningen uppgöres i den ordning inskrivningen skett. Den omständigheten, att avförda namn en onödigt lång tid kvarstå i förteckningarna, gör dessa svåra att hantera. Av det ständiga bläddrandet nötas och smutsas de och äro som sådana motbjudande redan att se på. Om man för att avhjälpa denna olägenhet och för att få utförda ansökningar avlägsnade varje månad renskriver listorna, medför detta mycket extra arbete. Dessa olägenheter undvikas om man begagnar sig av ett system med lösa blad, vilket lika väl lämpar sig för små som för stora byråer.

Systemet med lösa blad användes sålunda, att arbetssökandenas och arbetsgivarnas namn samt alla de upplysningar man om var och en av dem önskar inhämta antecknas på skilda blanketter. De ifyllda blanketterna förvaras antingen i nummer- eller i bokstavsföljd sålunda, att arbetsgivarnas och de manliga och kvinnliga arbetssökandenas blanketter sammanföras i skilda grupper. Å större byråer kunna dessa grupper vidare indelas efter skilda arbetsområden i så många undergrupper man blott önskar. Då arbetsansökningen såsom beviljad, återtagen eller såsom alltför gammal måste avföras, sker detta sålunda, att vederbörande blankett tages bort från sin plats och förvaras på ett skilt ställe. Förteckningen innehåller sålunda aldrig något onödigt, utan varje dag blott det antal ansökningar, som i verkligheten äro i kraft och dessa äro så ordnade, att de lätt kunna användas och man utan svårighet kan finna varje

blankett. Dessutom kunde arbetsökandena eller arbetsgi-
varna, såvida de äro tillräckligt skrivkunniga, själva ifylla
sina blanketter, vilket för byråpersonalen inbesparar tid.
Detta system är lätt lärt. Vid arbetsförmedlingsanstalterna
i vårt land torde det uteslutande vara i bruk. Av nödiga
blanketter, vilka gratis kunna erhållas från Socialstyrelsens
Arbetsförmedlingsavdelning, ingå kopior i denna handbok.
(*Bilagorna 8—9*).

I sina enskildheter försiggår ifyllandet och användandet
av blanketterna på följande sätt:

Varje arbetsökande antecknas å *arbetsökandens blan-*
kett (*Bilaga 8*), vilken finnes i två färger: N:o 1, vit, för
manliga, och N:o 2, blå, för kvinnliga arbetsökande. Redan
av färgen kan man sålunda sluta, till vilken avdelning ve-
derbörande arbetsökande hör. Blanketten ifylles såvitt möj-
ligt av byråns föreståndare eller av något biträde, varvid
till arbetsökanden ställas de frågor, vilka äro tryckta å for-
muläret. Har blanketten givits åt arbetsökanden att av
denne själv ifyllas, bör byråns föreståndare eller något av
biträdena i varje fall granska densamma och genom frågor
förfullständiga den till de delar, som äro ofullständiga. Per-
soner med ringa skrivkunnighet må ej tvingas att själva
ifylla blanketterna, ty detta kan för dem göra anlitandet
av byrån motbjudande. Blankettens ordningsnummer (uppe
till höger) utvisar, vilken i ordningen arbetsökanden är, räk-
nat från årets början. Ordningsnumrorna kunna antecknas
på ett tillräckligt antal blanketter redan innan byrån öppnas.
Gruppnummern (där invid) utvisar den yrkesgrupp, till vil-
ken arbetsökanden hör, och antecknas denna enligt de större
månadsredogörelsernas eller veckorapportformulärens yrkes-
gruppering. (T. ex. skogsarbetare, grupp N:o 59). Det är
därför nödvändigt, att alltid hava denna förteckning till
hands. Vid punkt 13 „anmärkningar” kan antecknas t. ex.
vederbörande persons arbetsskicklighet. Om beträffande
denna eller angående tidigare arbetsplatser flere upplysning-
ar meddelas än vad i blankettens kolumner kan in-
rymmas, om till byrån lämnas rekommendationer eller ar-

betsintyg eller avskrifter av dessa, göras vederbörande anteckningar lämpligast å blankettens baksida och i kolumnen i fråga antecknas blott „Vänd”. Vad beträffar de upplysningar arbetssökanden meddelar om sig själv, bör byrån motåta dem med nödig försiktighet och såvitt möjligt kontrollera deras sanningsenlighet bl. a. genom att jämföra dem med eventuellt tidigare meddelade upplysningar. Vad de nedre kolumnerna beträffar, antecknas i den första den dag, då anmälningen ägde rum, i den andra och tredje namnen på de arbetsgivare, hos vilka vederbörande senast varit i arbete, huru länge han varit i deras arbete anställd, samt i den fjärde, huru länge han under de närmast föregående 30 dagarna varit arbetslös. Kolumnerna till höger ifyllas först sedan åt arbetssökanden något arbete förmedlats.

Då arbetssökanden första gången anmäler sig å byrån, ifylles och utfärdas åt honom ett „*inskrivningskort*” (*Bilaga 10*), vilket han alltid bör medhava, då han besöker byrån.

Ordnings- och gruppnumrorna böra å detta kort vara desamma som å den i byrån kvarblivande blanketten. Är det ej möjligt att genast anvisa arbete åt den arbetssökande, bör denne en gång i veckan, så länge arbete icke erhållits, besöka byrån för att låta stämpla sitt kort. Byråföreståndaren kan dock med hänsyn till lokala förhållanden härvidlag bestämma också en längre mellantid eller på annat sätt taga emot anmälan därom, huruvida arbetssökanden ännu är arbetslös. Stämpeln, som anger datum, anbringas nedtill å första sidan av kortet; om stämpel ej finnes, antecknar föreståndaren datum (i korthet t. ex. $\frac{1}{8}$ 20) samt sina initialer.

Med inskrivningskortet följer ett brevkort, vilket arbetssökanden omedelbart bör ifylla och återsända till byrån, därest han utan dess förmedling erhållit arbete. Å detta kort kunna adress och numror lämpligast ifyllas redan å byrån, så att arbetssökanden själv har möjligast litet att anteckna.

Arbetsansökningen är i kraft en månad. Om det ej varit möjligt att under denna tid skaffa arbete åt den arbetssökande, anses ansökningen ha gått om intet och vederbörande

arbetsökandes blankett lägges undan; likaså de blanketter, vilka representera ansökningar, som återtagits eller upphört att gälla av den anledningen, att åt vederbörande person anskaffats arbete (se längre fram det kapitel, som behandlar *förmedlingen*). De undansatta blanketterna förvaras till årets slut.

Vid förnyandet av arbetsansökningen, efter det att den föregående ansökningen på grund av någon av förenämnda orsaker upphört att gälla, utskrivs ej ny blankett för arbetsökanden utan uppsökes med ledning av ordningsnummern på det av denne framvisade inskrivningskortet den förra blanketten, som lagts undan, och antecknas å densamma en ny ansökan på samma sätt som den föregående, varefter med saken förfares som förut.

Antalet för arbetsökande använda blanketter utvisar således, huru många personer som under årets lopp sökt arbete. Från början av följande år utskrivs för varje nyanmäld arbetsökande en ny blankett, och ordningsnummorna börja åter från 1.

2. Arbetsgivarens arbetsanbud.

Arbetsgivaren kan, då han söker arbetskraft, antingen personligen eller per telefon, genom brev eller telegram vända sig till byrån. Med hänsyn därtill att det för förmedlingsverksamhetens framgång oftast är det allra viktigaste, att arbetsplatser erhållas, bör anlitandet av arbetsförmedlingsbyrån göras för arbetsgivarna så bekvämt och så litet tidsödande som möjligt. Man bör, då de personligen komma till byrån bereda dem tillfälle att utan lång väntan få framföra sitt ärende. De äro skyldiga att alltid vända sig till byråns föreståndare; att taga arbetskraft från väntrummet utan föreståndarens vetskap får ej komma ifråga.

Liksom arbetaren bör även arbetsgivaren vid anmälningen ifylla en särskild blankett, *arbetsgivarens blankett*, vilken för att lättare kunna särskiljas från de andra, är till

färgen röd. (*Bilaga 9*). Å densamma bör liksom på arbets-sökandens blankett upptill antecknas ordnings- och gruppnummer; vidare arbetsgivarens namn, adress, telefonnummer och eventuella anmärkningar. Nedtill antecknas i första kolumnen anmälningsdagen, i den andra det antal arbetare som önskas, arbetets beskaffenhet och långvarighet, t. ex. på följande sätt:

- 1 trädgårdsmästare, kvinnlig.
1 maj—1 november.
- 2 dagsverkare, kvinnliga,
för samma tid.
- 4 dikesgrävare, manliga,
för några veckor.

I tredje kolumnen antecknas löneanbudet och i fjärde arbetsplatsen samt tiden, då arbetet skall börja. Kolumnerna till höger ifyllas, allt efter som arbetskraft i följd av anbudet anvisas till arbetsgivaren.

Ju noggrannare upplysningar arbetsgivaren kan ge om arbetets beskaffenhet och de förhållanden, under vilka det samma kommer att utföras, samt beträffande sina egna fordringar, desto större sannolikhet föreligger för, att en förmedling fås till stånd, som medför ömsesidig belåtenhet. Om i den andra kolumnen ej finnes rum för alla dessa anteckningar, kan härför användas blankettens baksida. Är arbetsgivaren bosatt å annan ort, bör å blanketten också antecknas, vilka förbindelser han ikläder sig med avseende å resekostnaderna. Per post eller telegraf gjorda arbetsanbud äro ofta mycket obestämda. Med hänsyn till ett telegrams korta avfattning kan knappast någon annan än en för byrån mycket väl bekant arbetsgivare begagna sig av denna form vid framställandet av arbetsanbud. Per brev kan däremot vilken arbetsgivare som helst vända sig till byrån. Om rekvisitionen ej är av alltför brådskande natur, kan byrån noggrannare höra sig för angående särskilda detaljer i samband med anbudet, men för att ej onödigt dröjsmål på grund av otydlighet skall uppstå, bör byrån vänja ortens arbetsgivare vid att göra noggranna och precisa rekvisitioner. Arbetsgivare,

vilka ofta anlita byråns förmedling, kunna efter behov erhålla arbetsgivarblanketter, så att de hemma kunna ifylla dem och per post eller på annat sätt sända dem till arbetsförmedlingsbyrån.

Arbetsgivare, som från arbetsförmedlingsbyrån anhållit om arbetare, men sedermera utan byråns förmedling erhållit sådana, bör omedelbart därom underrätta byrån.

Arbetsanbudet är i kraft högst en månad, och behandlas arbetsgivarens blankett efter förloppet av denna tid eller, därest arbetsanbudet, genom att ha blivit tilldogosett eller återtaget, redan tidigare upphört att vara i kraft, förfares på samma sätt som beträffande arbetsökandens blanketter redogjorts.

Däremot inträffar det jämförelsevis sällan, att *arbetsanbudet förnyas* på samma sätt som arbetsansökningen: detta inträffar endast, då en tidigare anskaffad arbetare tager avsked från sin plats, och man åter önskar få denna besatt genom arbetsförmedlingsbyrån. Med hänsyn därtill, att samma arbetsgivare ofta på en gång rekviderar ett större antal arbetare och det ej blir möjligt att föra bok över, vilka av ifrågavarande platser genom byråns förmedling under det löpande året redan blivit besatta, är det i allmänhet enklare att för det nya arbetsanbudet alltid utskryva ny blankett.

3. Förmedlingen och dess efterföljande bokföring.

Den huvudprincip, som byrån äger iakttaga vid arbetsförmedlingen är: *den lämpligaste personen till varje arbetsplats!* Till ett arbete skall därför icke ovillkorligen sändas i främsta rummet den arbetsökande, som först anmält sig å byrån eller mest är i behov av arbete, utan den, med vilken arbetsgivaren förmodas vara mest nöjd. Ty om till denne sändes en arbetare, som ej är lämplig för det arbete, som är i fråga, drager han sig nog för ått en annan gång vända sig till byrån. Tvärtom åter, ju mera nöjd arbetsgivaren är med förmedlingen, desto oftare kommer han att anlita byrån.

Byrån måste framför allt hava rörelsens utvidgande som ögonmärke, ty den omständigheten, att rörelsen tillväxer, utvisar mera än något annat, att arbetsförmedlingsanstalten fyller sin uppgift på orten.

Det ovannämnda innefattar ej, att byrån skulle underlåta att fästa sin uppmärksamhet vid, huru länge en arbetsökande redan väntat på arbete och i huru stort behov eller kanske nöd han möjligen befinner sig i egenskap av försörjare av en stor familj. Också dessa synpunkter måste beaktas, men endast för så vitt arbetsgivarens rätt att erhålla dugligt och möjligast lämpligt arbetsfolk ej åsidosättes. Likaså är det naturligt, att den egna kommunens medlemmar under i övrigt samma förutsättningar gynnas framom personer från främmande kommuner.

Ifrågavarande huvudprincip gäller likväl också i följande omvända form: *åt varje arbetssökande den möjligast lämpliga arbetsplatsen!* Åt en duglig arbetare får ej förmedlas en dålig arbetsplats, utan en sådan, som bäst motsvarar hans förmåga, fallenhet och önskningsmål såväl vad arbetets beskaffenhet som bemötande och andra omständigheter samt lön beträffar.

Vid närmare begrundande framstår det som givet, att arbetsförmedlingsbyrån ej kan förfara på annat sätt än att iakttaga just dessa huvudprinciper. Om byrån skulle giva efter för de fordringar, som från arbetarhåll ofta framställas och sända arbetskraft i den ordning de arbetssökande anmält sig å byrån, vore det dock under alla förhållanden omöjligt att tvinga arbetsgivaren att taga emot och hålla i arbete arbetare, som han av en eller annan anledning finner olämpliga. Han skulle avskeda dem och oavbrutet anhålla om nya arbetare från byrån ända tills han slutligen skulle erhålla sådana han vore nöjd med och vilka han skulle kunna kvarhålla i sin tjänst. Arbetsförmedlingsanstaltens förfarande skulle sålunda ha till följd tidsförlust, onödigt besvär och förargelse, samt väcka missnöje gentemot hela anstalten, och — till vilken nytta? Detsamma gäller, då arbetare skickas till arbetsplatser, där de ej trivas, utan ge-

nast börja söka sig bort. Det enda förfaringssätt, som borgar för en bestående framgång är det, att vid förmedlingen framför allt hänsyn tages till vardera kontrahentens önskningsmål och fordringar.

Dessa böra egnas uppmärksamhet också då de innebära undantag från det som byrån vid sin förmedling i allmänhet betraktar som regel. Gör kommunen anspråk på att till sina arbeten framom andra personer erhålla sina egna medlemmar och arbetare med stor familj, bör byrån vinnlägga sig om, att till dessa sända just sådana, ehuru den vid sin förmedling i allmänhet ej fäster avseende vid dylika omständigheter. Likaså, om än i allmänhet vid arbetssökandenas åsikter i politiska och sociala frågor något avseende ej skall fästas, måste byrån dock, om en arbetsgivare önskar få en arbetare, som ej tillhör några organisationer eller någon bestämd sådan, göra sitt bästa för att han må få vad han önskar. Detsamma gäller naturligtvis också för det fall, att från arbetarhåll motsvarande önskningsmål framställas. Arbetsförmedlingsanstalten bör dock i dylika fall mycket noggrant överväga sitt handlingssätt, så att densamma ej kan beskyllas för partiskhet. Vi återkomma till denna fråga i följande kapitel.

Om till arbetsansökningen eller arbetsanbudet fogas villkor, vilka uppenbart stå i strid med lagen, samhällets säkerhet eller den allmänna moralen, bör arbetsförmedlingsanstalten genast bestämt vägra att taga notis om en sådan arbetsansökning eller ett sådant arbetsanbud.

Kända odugliga arbetare bör arbetsförmedlingsanstalten utan vidare betrakta som sådana, vilka det icke kommer ifråga att betjäna. Detsamma gäller om person som förfalskat sina intyg eller eljes försökt bedraga byrån och icke iakttagit dess instruktion och ordningsregler eller de förordningar byråns personal givit, eller uppträtt på byrån på ett störande sätt. Likaledes bör byrån vägra att betjäna sådana arbetsgivare, vilka i avseende å karaktär och uppförande äro så illa kända, att ingen arbetare borde till dem anvisas eller på vilka det ovansagda i övrigt kan tillämpas. Angående

dylika åtgärder avgör byråföreståndaren, men vederbörande äro likväl berättigade att anföra klagomål hos byråns styrelse.

Av det ovensagda framgår, huru mycken och huru noggrann prövning förmedlingsarbetet påkallar från föreståndarens och de övriga tjänstemännens sida. Endast förmedlingen av icke yrkeskunnigt arbetsfolk kan, i synnerhet i större städer, varest det för byrån är omöjligt att noggrannare känna till de enskilda arbetssökandenas arbetskapacitet, försiggå mera mekaniskt, i brist på annat med ledning av t. ex. anmälningens ordningen (vilken bäst framgår av vederbörande arbetssökandes inskrivningskort, vilket alltid bör medhavas) och vid sidan därav genom att taga hänsyn till familjeförhållandena. Men vid förmedlingen av yrkeskunnigt arbetsfolk gäller det att noggrant pröva respektive arbetssökandes kvalifikationer med hänsyn till de erbjudna arbetsplatserna. Vad beträffar de uppgifter, som å formulären antecknas, gäller det att snabbt få en riktig uppfattning om vederbörande person genom att aktgiva på eventuella motsägelser, luckor i upplysningarna rörande tidigare arbetsplatser o. a. d. Vad arbetsbetyg och rekommendationer beträffar, gäller det att kunna urskilja mellan det som i dem blott är vanligt talesätt och vad man verkligen velat ha sagt eller lämna osagt.

Förmedlingen blir lättare, då arbetsgivaren själv besöker byrån för att där se de arbetare han antager i sin tjänst, men t. o. m. då bör föreståndaren giva honom sakkunnig hjälp vid valet av arbetskraft. För att arbetsgivarna och arbetarna må få tillfälle att ostört kunna underhandla med varandra, torde det vara skäl att i arbetsförmedlingsbyråerna i större städer för detta ändamål inrätta ett litet samtalsrum. Detta har visat sig vara nödvändigt isynnerhet i den kvinnliga avdelningen vid förmedling av tjänstefolk, vid vilken förmedling det för vederbörande parter mera än på andra områden är av vikt att få ett personligt intryck av varandra.

Då erbjudna platser skola tillsättas är det framför allt nödvändigt att *handla snabbt*. Arbetsförmedlingsbyrån bör

därför alltid av arbetsgivaren taga reda på, när den arbetare, som skall anskaffas, bör vara på platsen. För underrättandet av arbetaren användas såsom fribrev gående *anmälningskort (Bilaga 12)*. Å dessa är arbetsgivarens namn icke angivet, utan meddelas detta åt arbetaren muntligen först på byrån, emedan det eljes är omöjligt att veta, om han alls tager notis om detta tillfälle att erhålla plats eller om den erbjudna platsen möjligen bör anvisas åt någon annan. Kan arbetssökanden nås per telefon, bör telefonnummern upptecknas å byrån. I större städer vore det önskvärt, att budbärare finnes att tillgå. Då arbetskraft till tillfälliga arbeten önskas omedelbart, har byrån ofta ej annat val än att sända de lämpligaste av dem, som för tillfället vänta i väntrummen. För att detta ej må leda till att arbetssökandena dagarna i ända tvingas att uppehålla sig i väntrummen, vore det å större byråer bäst att ordna saken så, att anmälningen av sådana lediga platser sker på bestämda timmar, blott två eller tre gånger om dagen.

Då å byrån riklig tillgång på arbetskraft finnes, kan det stundom vara på sin plats att till arbetsgivaren samtidigt sända flera arbetare än han rekvirerat, så att han själv kan göra det slutliga urvalet. Likaså kan man för säkerhets skull åt en arbetssökande ge uppgift på flere arbetsgivare, vilka bo eller eljes stå att träffa på samma håll. I dylika fall är det av betydelse att byrån får vetskap om, vilken eller vilka av de till arbetsgivarna sända arbetarna antagits i arbete eller hos vilken arbetsgivare en av byrån avsänd arbetare slutligen hamnat. För detta ändamål gives åt arbetssökanden, då blott en sådan avsändes, ett s. k. *anvisningskort (Bilaga 11)*, vilket å byrån först vederbörligen ifylles. Å detsamma uppgives, att ifrågavarande person på grund av arbetsgivarens då och då gjorda anhållan skickats till denne för att anmäla sig till arbetet och ombedes arbetsgivaren att å det vid anvisningskortet bifogade postkortet meddela byrån, huruvida arbetaren antogs i tjänst, om denna är stadigvarande eller tillfällig, om vilken lön man överenskommit och huruvida arbetsgivaren önskar, att till honom

anvisas andra arbetare. Svar önskas, oberoende av om arbetsgivaren antagit den till honom anvisade arbetaren i sitt arbete eller ej.

Om det finnes skäl att misstänka, att den erbjudna arbetsplatsen redan är besatt, ehuru byrån ej underrättats därom, bör denna taga reda på huru därmed förhåller sig, innan arbetssökanden anvisas till arbetsgivaren.

Efter det förmedlingen utförts, göras på byrån *erforderliga anteckningar å arbetssökandens och arbetsgivarens blanketter*. Å den förstnämnda (*Bilaga 8*) antecknas i femte kolumnen dagen för anvisningen till arbetet, i den sjätte arbetsgivarens ordningsnummer och i den sjunde dennes namn (vardera fås från motsvarande arbetsgivarblankett); i åttonde kolumnen antecknas arbetsplatsen. Å arbetsgivarens blankett (*Bilaga 9*) antecknas likaså i femte kolumnen anvisningsdagen till arbetet; i de följande tre kolumnerna å skilda rader de till arbete anvisade arbetarnas namn, grupp- och ordningsnummer (vilket allt fås från motsvarande blanketter för resp. arbetare); i nionde kolumnen antecknas den överenskomna lönen, få såvitt arbetsförmedlingsbyrån har kännedom därom. I de sista kolumnerna („Avgjort”) å vardera blanketten göres anteckning först då kännedom erhållits därom, huruvida den till arbetsgivaren anvisade arbetssökanden blivit antagen. I den nästsista kolumnen å arbetsgivarens blankett antecknas då den överenskomna lönen, såvida denna ej förut å densamma antecknats, och å såväl denna som å arbetssökandens blankett i sista kolumnen *nej* eller *stadigv.* eller *tillf.* beroende på om arbetssökanden tagits i arbete eller ej och i det förstnämnda fallet, hurudan arbetsplatsen är, stadigvarande eller tillfällig.

Först sedan detta svar anlänt och vederbörande anteckningar i blanketterna blivit gjorda, avskiljas ifrågavarande blanketter från dem, vilka ännu vänta på expediering. Om blott en del av de rekvisitioner, som antecknats å arbetsgivarens blankett, blivit fullgjorda, men en del ännu vänta på att bliva det, lämnas blanketten likväl fortfarande bland de oexpedierade. Då angående alla arbetsanvisningar under-

rättelse ej erhålles, huruvida den avsända arbetaren tagits i arbete eller ej, bör man minst en gång i veckan kontrollera beträffande vilka anvisningar detta varit fallet och försöka på annat sätt taga reda på saken. Det kan ju vara möjligt, att ifrågavarande arbetare av en eller annan anledning ej anmält sig hos arbetsgivarén. Under alla förhållanden gör det på denne ett gott intryck, om han, genom att sålunda av byrån få en särskild förfrågan, ser, att den samma gör sitt bästa för att få hans rekvisition effektivrad. Men om arbetsgivarén bor långt borta och icke har telefon, så att det ej blir möjligt att taga reda på arbetsansvinnings resultat, bör hans blankett i varje fall läggas å sido, emedan arbetsbudet i detta fall måste betraktas som förfallet. På samma sätt även arbetarens blankett, såvida den arbetare, som sänts till arbete, icke under veckans lopp besökt byrån för att låta avstämpla sitt inskrivningskort och därigenom visat sig ännu vara arbetslös. I den sista kolumnen göres dock ej några anteckningar i dessa fall.

Behandlingen av de blanketter, som lagts å sido, kan vara olika, men mest ändamålsenligt har det förfaringssättet visat sig vara, att blanketterna till en början blott flyttas nederst i den packe, i vilken de varit (arbetsansökningarna och arbetsbudena på skilda platser), de manliga och kvinnliga avdelningarna och kanske också några särskilda yrkesgrupper skilt från varandra allt efter den ordning, som härvidlag, i överensstämmelse med omfattningen av byråns rörelse, genomförts; jämför sid. 42). I varje packe bör en pappskiva eller någon annan lätt synlig gräns från varandra avskilja ännu i kraft varande och redan expedierade arbetsansökningar (eller arbetsbud). På samma sätt förfäres även, då de blanketter skiljas från varandra, vilka innehålla arbetsansökningar eller -anbud, som upphört att gälla i följd av att de återtagits eller av, den anledningen, att de en månad efter det de inlämnats måste betraktas som förfallna. Blanketter, som lagts å sido, förvaras sålunda på samma plats till den löpande kalendermånadens slut, var-

efter statistiken för månadsberättelsen uppgöres med ledning av dessa och de på expediering väntande blanketterna (jämför den senare i kap. VII ingående framställningen härom). Först då detta är gjort, avskiljas de under pappskivan befintliga expedierade, återtagna och förfallna blanketterna helt och hållet från sådana, som ännu äro i kraft, och sammanföras med dem, som under årets föregående månader lagts å sido, varefter alla ordnas efter ordningsnummer och förvaras till årets slut på en skild plats. Vid förnyandet av arbetsansökningen eller -anbudet uppsökes, såsom ovan sagts, resp. blankett från denna packe och, försedd med anteckning om ansökningens eller anbudets förnyande, flyttas den tillbaka bland de i kraft varande blanketterna.

Mindre byråer behöva ej någon annan bokföring. I större kan, om så önskas, ännu uppgöras över såväl arbetssökande som arbetsgivare en särskild *alfabetisk kortförteckning*, med vars tillhjälp man lättare finner resp. personers blanketter. Å korten ifråga (*Bilaga 13*) antecknas endast vederbörande personers namn och ordningsnummer. För att man ej skall ofta behöva byta om kort, finnes på ett och samma kort plats för ordningsnummer för flere år framåt.

Om arbetsförmedlingsanstalten ej kan anskaffa arbete åt arbetssökanden, bör den på begäran giva honom intyg häröver. Bestämmelse härom ingår i förslaget till instruktion för de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna, 9 §, och även Förordningen av den 2 nov. 1917 angående arbetslöshetskassor, som äga rätt till bidrag ur allmänna medel, förutsätter, att arbetsförmedlingsanstalterna och -ombudsmännen förfara på detta sätt. I 18 § av denna förordning stadgas, att då arbetslöshetskassan beviljat understöd åt delägare, som är bosatt å ort, där kommunal arbetsförmedlingsanstalt eller -ombudsman finnes, utbetalas till kassan bidrag ur allmänna medel endast i fall denna företer utredning därom, att genom sådan arbetsförmedling, för den tid understödet utgivits, åt den understöddet ej kunnat anskaffas dennes förmåga eller yrkesskicklighet motsvarande, strejk och lockout icke underkastat arbete mot tariffenlig eller, därest

tariffavtal ej förefinnes, å orten för den understöddes arbete vanlig avlöning. Denna bestämmelse i lagen har arbetslöshetskassan ingen möjlighet att följa, om icke de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna och -ombudsmännen i sina böcker anteckna alla arbetssökande, som bo eller vistas å orten, oberoende av om de äro å orten skrivna eller ej och på begäran giva dem ifrågavarande intyg. Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning har därför uppmanat alla kommunala arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän att i sin verksamhet noggrant följa ovan framställda förfaringssätt.

IV. Villkoren för arbetsförmedlingens framgång.

Utom arbetsförmedlingens *avgiftsfrihet*, vilken i gällande arbetsförmedlingslag stadgas som obligatorisk, och arbetsförmedlingens möjligast väl genomförda, såväl lokala som interlokala *centralisation*, varom å olika ställen i denna handbok varit fråga, bör såsom de viktigaste villkoren för arbetsförmedlingens framgång tagas i betraktande: dess *opartiskhet*, dess *effektivitet* och dess *aktivitet*. Dessa villkor ävensom den fördel arbetsförmedlingsanstalten drager därav, att *kommunen själv tager sitt arbetsfolk från arbetsförmedlingsbyrån* behandlas i det följande skilt för sig.

1. Arbetsförmedlingens opartiskhet.

Ett av de viktigaste villkoren för arbetsförmedlingens framgång är sträng *opartiskhet* vid arbetsförmedlingsanstaltens hela verksamhet. Den *proportionalitet i styrelsens sammansättning*, varom tidigare (sid. 31) varit fråga, avser uppnåendet härav. Den utgör en garanti för, att handhavandet av byråns dagliga rörelse är fritt från alla biavsikter och att endast egentliga förmedlingsuppgifter hållas för ögonen, samt att vid möjligen uppkommande kritiska situationer, vilka hota att beröva anstalten vederbörande kretsars förtroende, densamma dock slutligen vid rättvis prövning måste erkännas såsom opartisk.

Arbetsförmedlingsanstaltens opartiskhet förutsätter främst, att å densamma, i väntrummen och på gårdsplanen, ej får bedrivas någon som helst *agitation*. Alla slags sammankomster, tal och föredrag äro därför å densamma ovillkorligen förbjudna. Uppspikandet av kungörelser och proklamationer får ske endast med byråföreståndarens begivande.

Till opartiskheten hör vidare, att arbetsförmedlingsanstalten förmedlar arbete åt alla som söka sådant *utan att särskilt gynna någon eller några grupper av personer*, exempelvis på grund av politisk eller social partifärg. Tidigare, å sid. 49 har likväl framhållits, att då arbetsgivaren (möjlig-
 igen också arbetaren) i detta avseende framställer bestämda fordringar, böra de, såvitt möjligt, uppfyllas. Det är likväl anledning att ihågkomma, att inblandning i politiska eller sociala frågor lätt giver anledning till missuppfattning, led-
 samheter och för byråns framgång skadliga konflikter. Därför har man flerstädes utomlands liksom också i några av de äldsta finska arbetsförmedlingsanstalterna i instruktionen infört en paragraf, enligt vilken det uttryckligen är förbjudet att på byrån till de arbetssökande ställa frågor rörande deras politiska, sociala och religiösa åsikter. Detsamma kan som en försiktighetsåtgärd rekommenderas överallt, ehuru det ej ansetts nödvändigt att därom införa någon bestämning i förslaget till instruktion för arbetsförmedlingsanstalterna. Om alltså exempelvis arbetsgivaren framställer ett sådant önskningsmål, att åt honom skall anskaffas en arbetare, som icke är medlem i en viss organisation, bör arbetsförmedlingsanstalten förfara så, att densamma, utan att fråga den arbetssökande om hans eventuella medlemskap i den ifrågavarande organisationen, delgiver honom arbetsgivarens önskningsmål och överlämnar till arbetarens eget avgörande, om han under dessa förutsättningar vill åtaga sig ifrågavarande arbete eller ej, samt åt arbetsgivaren att själv göra de frågor han finner nödvändiga.

Vad beträffar frågan, om arbetsförmedlingsanstalten bör förmedla arbete också i det fall, att en *lön* erbjudes, som är lägre än den allmänt vanliga, är det riktigast, att arbetsförmedlingsanstalten ej påtager sig något som helst ansvar härutinnan eller beträffande några andra arbetsvillkor. Exempelvis i England har det uttryckligen fastställts som princip, att de offentliga arbetsförmedlingsanstalternas verksamhet ej bör begränsas blott till de arbetsgivare och ar-

betare, vilka rätta sig efter de överenskommelser om arbetslöner, som ingåtts mellan vederbörande organisationer. Likväl böra byråerna i de fall, då den erbjudna lönen är lägre än dessa löner, upplysa arbetaren därom.

De arbetslöner, som erbjudas eller fordras, äro icke ens alltid kända av härvarande arbetsförmedlingsbyråer, utan vederbörande parter träffa sinsemellan överenskommelse därom. Det riktigaste är likväl, att arbetsförmedlingsanstalten tager reda på åtminstone den lön arbetsgivaren erbjuder. Om arbetsgivaren eller arbetaren, då anmälan sker på byrån, framkommer med sådana anspråk i löneväg, vilka tydligen äro obilliga, är det på sin plats, att byrån genast anmärker att det synbarligen ej är möjligt att på sådana villkor få förmedling till stånd. Direkt vägra förmedling kan arbetsförmedlingsbyrån knappast. Man bör ihågkomma, att då lönerna under tider av arbetsbrist sjunka, detta uppmuntrar mången arbetsgivare, som eljes ej skulle sätta arbeten i gång, att då göra det, och sålunda minskas arbetsbristen på orten. Arbetsförmedlingsanstalten får ej och kan ej ställa sig hindrande i vägen för denna utjämning, vilken under en dylik tid ur nationalekonomisk synpunkt är oundgängligen nödvändig och sålunda icke ens kan förhindras.

Om i samband med den kommunala arbetsförmedlingsanstalten som en underavdelning för något särskilt yrkesområde inrättats en arbetsförmedlingsbyrå, vilken gemensamt förestås av arbetsgivarnas- och arbetarnas organisationer genom av dem valda representanter, och på ifrågavarande område ett av dessa organisationer gemensamt åstadkommit tariffavtal för lönerns reglerande är i kraft, är det naturligt, att denna fackarbetsförmedlingsbyrå förmedlar arbete endast mot i denna tariff bestämd lön. En fråga för sig är, att vederbörande organisationer, då ifrågavarande arbetsområde hotas av stagnation och därav förorsakad arbetsbrist, hava skäl att taga i övervägande, om det ej för dem vore bäst att icke motarbeta utan tvärtom hellre påskynda jämviktsläget återinträdande mellan arbetskraftens anbud och efterfrågan, vilket under en sådan tidpunkt kan åstadkommas endast genom att lönerna sänkas.

Sitt svåraste prov ha arbetsförmedlingsanstalterna med hänsyn till sin opartiskhet att bestå *vid inträffande arbetsvister*. Beträffande frågan, huru de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna därvid böra uppträda, har mycken meningsskiljaktighet yppats, men denna tvist har numera till största delen bilagts. Till en början förfäktade arbetsgivarna den åsikten, att arbetsförmedlingsanstalten, därest den vill vara opartisk, ej det minsta får taga befattning med uppkomna arbetstvister. Arbetarnas representanter åter hava lika kategoriskt förklarat, att detta innebure opartiskhet till arbetarnas nackdel, och att en opartisk arbetsförmedlingsanstalt bör, under den tid tvisterna vara, avbryta sin verksamhet på de arbetsområden, som beröras av desamma. I de fall, då en med denna uppfattning överensstämmande „strejkklausul” införts i anstaltens instruktion, har man likväl snart erfarit, att den ej medfört någon praktisk nytta. Mången obetydlig strejk, som snart nog skulle upphört, har i följd av arbetsförmedlingsanstaltens offentliga ställningstagande blivit en hederssak för arbetarna, och lugnet på arbetsmarknaden har alltmera störts. Det blev snart uppenbart, att hela „strejkklausulen” ej hade någon nämnvärd praktisk betydelse, emedan dess förhandenvaro ej kan hindra arbetsgivaren att under rådande oordnade förhållanden på arbetsmarknaden på annat sätt anskaffa den arbetskraft han behöver, om arbetarnas organisationer äro svaga. Äro arbetarna åter väl organiserade, kunna de utan en dylik bestämmelse få sin vilja genomdriven.

För att denna fråga skall kunna lyckligt avgöras, får man av arbetsförmedlingsanstalten endast fordra, att den uppträder opartiskt under arbetstvisterna. Genom att förfara på det ena eller andra av nyssnämnda sätt väcker den emot sig en avoghet, vilken sedermera, då arbetstvisten bilagts, betänkligt skadar densammans verksamhet. Arbetsförmedlingsanstalten bör därför undvika allt aktivt uppträdande i händelser av denna art. Ett mera opartiskt förfarande är, att anstalten fortfar med förmedlingsverksamheten oberoende av arbetstvisterna, men redan före förmed-

lingen underrättar var och en, som söker strejk underkastat arbete eller lockout underkastade arbetare, om, att strejk eller lockout föreligger, varvid vederbörande själva kunna avgöra, om de önska förmedling eller ej. Det är klart, att förmedlaren på detta område liksom på andra alltid skall meddela var och en, som önskar förmedling, i alla avseenden korrekta uppgifter angående det som åt honom förmedlas. Att undandölja något vore detsamma som att förfara oärligt, vilket åter skulle hämna sig på arbetsförmedlingsanstalten sålunda, att man framdeles skulle undvika att begagna sig av densamma.

Detta förfaringsätt, som mycket allmänt tagits i bruk utomlands och också hos oss funnit användning redan, då de första kommunala arbetsförmedlingsanstalterna grundades, har genom Förordningen angående arbetsförmedling av den 2 nov. 1917 gjorts obligatoriskt. I denna förordnings 5 § stadgas: „Av arbetstvist uppkommen arbetsinställelse föranleder icke ändring av kommunal arbetsförmedlingsanstalts eller -ombudsmans verksamhet. Likväl böra dessa införskaffa noggranna uppgifter om tvistens art och omfattning samt härom lämna upplysningar åt personer, vilka anhålla om arbetsförmedling.” Motsvarande bestämmelse är införd också i 10 § i förslaget till instruktion för de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna. Detta meddelande bör göras muntligt åt var och en, som på ifrågavarande områden söker arbete eller arbetskraft, och bör man då undvika en sådan form eller ton, som skulle kunna giva anledning till anmärkningar. Anslag på väggen i väntrummet observeras vanligtvis ej och kunna därför ej anses vara tillfylles.

2. Arbetsförmedlingens effektivitet.

Med arbetsförmedlingens *effektivitet* avses att arbetsförmedlingsanstalten kan få sådan arbetsförmedling till stånd, att såväl vederbörande arbetsgivare som arbetare får just den hjälp han varit i behov av. Detta uppnår arbetsförmed-

lingsanstalten genom att följa de principer för arbetsanvisning, för vilka tidigare redogjorts å sid. 47—50 och vilka i korthet uttryckas med orden: *den rätta personen på den rätta platsen!* därvid likväl beaktande, att såvitt möjligt åt alla arbetssökande och i synnerhet åt dem, som mest äro i behov därav, arbete anskaffas.

Här möta vi de två huvudprinciper, vilka vid bestämmandet av *ordningen för arbetsanvisningen* kunna komma ifråga och vilka redan i I kapitlet blevo föremål för behandling (sid. 7—9) i samband med principerna för de av arbetare och arbetsgivare organiserade arbetsförmedlingsanstalternas verksamhet. De förstnämnda hålla framför allt ekonomiska systemål för ögonen och utvälja bland de arbetssökande alltid de yngsta, friskaste och mest yrkeskunniga, lämnande de övriga åt sitt öde; de senare åter hava i främsta rummet sociala syftemål för ögonen i sin strävan att möjligast jämnt fördela till buds stående arbeten bland alla arbetssökande. Anspråk av båda slagen framställas från vederbörande håll också på kommunala arbetsförmedlingsanstalter. I synnerhet hänvisas ofta på den omständigheten, att arbetsförmedlingsanstalterna äro offentliga anstalter och att de av denna anledning böra vara „neutrala” också i den betydelsen, att de ej gynna den ena arbetssökanden framom den andra, utan fördela arbetsplatserna bland de arbetssökande i den ordning dessa anmält sig; byråerna hava — så resonerar man — också skyldigheter mot de arbetssökande, vilkas arbetsskicklighet och arbetsduglighet icke äro av förstklassigt slag.

Mellan dessa motsatta anspråk böra de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna finna en rättvis medelväg, genom att taga hänsyn till vardera i den mån det är möjligt. Man bör komma ihåg, att anstalternas existens och den monopolställning de enligt samhällets lagstiftning på sätt och vis inneha blir rättfärdigad framför allt därav, att de på behörigt sätt kunna lösa just denna konflikt.

Då det, som tidigare (sid. 47—48) anförts beträffande principerna för arbetsanvisningen, håller streck, om man

överbudtaget alls önskar, att arbetsförmedlingen skall ha va framgång, följer därav, att i främsta rummet *den ekonomiska principen* bör tagas i betraktande och först i andra rummet *den sociala*. Med andra ord, först bör man undersöka, vilka av arbetssökandena äro de lämpligaste att besätta en ledig arbetsplats och först därefter verkställa ett urval i överensstämmelse med sociala principer, d. v. s. genom att taga i betraktande, huru länge var och en varit arbetslös, huru stor den familj är han har att försörja o. s. v.

I synnerhet beträffande *icke yrkeskunnigt arbetsfolk* är det ofta lika oundgängligt som med principen om opartiskhet överensstämmande att vid arbetsförmedlingen följa anmälningsordningen. Emellertid bör det påpekas, att då man vid förmedling av tillfälligt arbetsfolk följer denna ordning på en ort, där sådant arbetsfolk finnes utöver behovet, verkan därav är allt annat än önskvärd. Vid ett dylikt förfarande upprätthålles på orten systemet med tillfälligt arbete sålunda, att till buds stående kortvariga arbeten utdelas i tur och ordning än åt den ena än åt den andra arbetaren, så att alla få sin del, men knappast någon så mycket, att han regelbundet vore i arbete; alla äro delvis arbetslösa. Ett riktigare förfarande från arbetsförmedlingsanstaltens sida är att i möjligaste mån försöka få överflödigt, tillfälligt arbetsfolk att övergå till andra områden och att på allt sätt befordra arbetarnas fästande vid mera stadigvarande arbeten. Att följa *anmälningsordningen* vid arbetsansvisningen leder till större utbredning av systemet med tillfälligt arbete och kortvariga arbetsförhållanden därigenom att åt arbetsgivarna sändes odugligt folk, som ej kan hållas i arbete en längre tid ens då, när tillfälle därtill finnes. Detta har till följd en oändamålsenlig fördelning av arbetskraften, betydande nedgång i folkhushållningens produktivitet och verkar förlamande på dugliga arbetares företagsamhet. Utom för sin egen framgångs skull bör arbetsförmedlingsanstalten alltså också med hänsyn till allmänna nationalekonomiska synpunkter såvitt möjligt undvika att vid arbetsfördelningen följa anmälningsordningen.

Denna må komma ifråga blott, då ingen skillnad finnes mellan arbetssökandenas arbetsförmåga.

Detsamma gäller också angående principen att vid arbetsanvisningen taga hänsyn till *familjeförhållanden*. Ju längre arbetarnas klassificering efter arbetsförmåga utvecklas desto mindre lämnas rum för tillämpningen av principen att taga hänsyn till familjeförhållandena. Ett i någon mån från förmedlingen av arbetsfolk till enskilt arbete avvikande förfaringssätt kan likväl tillämpas, då kommunen själv tager folk till sina nödhjälps- och andra arbeten. I detta fall besväras iakttagandet av fattigvårdsprinciperna vid arbetsförmedlingen icke av samma olägenhet, om saken ordnas så, att dessa tillämpas av stadens arbetsgivare, men ej ens då av arbetsförmedlingsbyrån.

Förmedling uppstår naturligtvis i allmänhet blott i det fall, att båda kontrahenterna äro *nöjda med resultatet*. Arbetsförmedlingsanstalten kan icke av någondera fordra, att de ovillkorligen skola antaga den förmedling, som föreslagits. För arbetsgivarens vidkommande har detta härintills ansetts såsom givet, men detsamma gäller även beträffande arbetssökanden. Liksom arbetsgivaren ej kan anses vara skyldig att taga emot vilka arbetare arbetsförmedlingsanstalten än sänder till honom, får ej heller arbetssökanden anses vara tvungen att ovillkorligen taga emot det arbete, som erbjudes honom, t. ex. nödhjälpsarbete åt en fackarbetare. Om arbetsförmedlingsanstalten i sådana fall försöker på honom utöva något tvång t. ex. genom att av denna anledning utstryka hans namn ur förteckningen på arbetssökande och genom att vägra förmedla annat arbete åt honom, kommer detta förfarande att minska arbetarnas förtroende för arbetsförmedlingsanstalten, varigenom också dess rörelse blir mindre. En helt annan sak är, om kommunen av den anledningen, att någon vägrat att taga emot ett arbete, som arbetsförmedlingsanstalten anvisat honom, icke vidare vill på annat sätt (genom arbete, understöd o. a. d.) hjälpa honom; detta har ingenting med arbetsförmedlingsanstaltens förmedlingsuppgifter att göra.

3. Arbetsförmedlingens aktivitet.

En av arbetsförmedlingens största faror är den, att arbetsförmedlingsanstalterna lätt börja arbeta alltför mekaniskt och åtnöja sig med att åt arbetssökandena anvisa arbetsplatser; åt arbetsgivarna arbete blott i den mån sådana anmålts till byrån, utan att av eget initiativ göra något nämnvärt för att uppsöka nya arbetsplatser och nya arbetsökande. En dylik passivitet är vid arbetsförmedlingsverksamheten förkastlig. Byråerna böra tvärtom *utveckla den största möjliga aktivitet* d. v. s. de böra av eget initiativ ställa sig i förbindelse med sådana arbetsgivare och arbetare, som för varje gång efterfrågas. Till en förmedlares åliggande hör redan enligt arten av det arbete han utför att uppsöka den andra kontrahenten, då blott den ena anmält sig. På samma sätt som en förmedlare, bör den kommunala arbetsförmedlingsanstalten såsom en driftig affärsman på alla möjliga sätt verka för utvidgandet av sin rörelse, och icke såsom kommunala myndigheter i allmänhet blott förnämnt vänta tills vederbörande i behörig ordning hunnit inlämna sina „ansökningar”.

För att få de till buds stående arbetsplatsernas antal ökat, böra arbetsförmedlingsanstalterna underhålla goda förbindelser med arbetsgivarna och tid efter annan påminna dessa om sin existens. De böra förskaffa sig kännedom om arbetsgivarnas behov och fordringar för att i rätt tid kunna erbjuda dem ledig arbetskraft. Detta kan ske genom att i ortens tidningar regelbundet införa små notiser om den arbetskraft, som genom byråns förmedling kan erhållas, eller genom att tid efter annan sända till större, efter omständigheterna valda, arbetsgivare cirkulär med bifogade förteckningar över arbetsfolk, som å orten står till buds t. ex. på sätt som i *Bilaga 14* uti *formuläret för presenterande av arbetskraft* anvisas. Arbetsförmedlingsanstalten bör dagligen noggrant genomläsa tidningarnas annonsavdelningar och vid tillfälle genast ställa sig i förbindelse med de an-

nonsörer, vilka erbjuda arbete eller arbetskraft. Vid efterfrågandet av arbetsplatser bör telefonen flitigt användas. Utomlands hava stora arbetsförmedlingsanstalter anställt särskilt avlönade personer enbart för att genom besök å olika arbetsplatser till byråns förfogande skaffa lediga platser.

För att kunna sammanföra mera vidsträckt arbetarkretsar måste arbetsförmedlingsanstalterna genom att använda *reklam* av olika slag göra sig själva mera kända bland dessa. Detta verkar, att de erbjuda platserna kunna besättas säkrare och mera sakkunnigt och att också arbetsgivarna komma att bli mera hugade att anlita byrån. Affischplakat, som draga uppmärksamheten till sig, tavlor för meddelanden och annonser, vilka belysa arbetsförmedlingsanstaltens verksamhet, böra hållas synliga å platser, varest arbetsfolk rör sig: å järnvägsstationer och andra offentliga byggnader, i allmänt besökta restauranter och kaféer, på annonsplacering, vid vägskäl o. s. v. Affischens form och plats bör tid efter annan ändras, ty en affisch, som året igenom på samma plats gulnar och blir damhöjd, förlorar all effekt: ingen observerar den mera. Endast genom att oavbrutet omändra och förnya form och utseende gör reklamen åsyftad verkan. Föredrag behandlande arbetsförmedling böra hållas vid arbetarnas och arbetsgivarnas möten. I tidningarna böra tid efter annan notiser införas om arbetsförmedlingen och ortens arbetsförmedlingsanstalt, emedan härigenom allmänhetens intresse för saken hålles vakert. Dock bör man i tidningarna mycket försiktigt meddela om lediga arbetsplatser, för att ej alltför mycket arbetskraft skall anorstädesifrån dragas till orten. På sin höjd är det lämpligt att nämna om platser för yrkes- och lantbruksarbetare. Tvärtom har arbetsförmedlingsanstalten skäl att stundom uppmana enskilda arbetsgivare att undvika annonsering av lediga arbetsplatser, förrän de fått veta om arbetsförmedlingsanstalten möjligen kan få dessa platser besatta.

Över sådana å orten bosatta arbetare, vilka kunna användas i kortvarigt, tillfälligt arbete, såsom hyrkuskar, stä-

derskor, tvätterskor, mangel- o. a. biträden, sömmerskor, renskrivare o. a. d. bör arbetsförmedlingsanstalten uppföra särskilda förteckningar, så att, då sådan arbetskraft efterfrågas, byrån alltid kan erbjuda sin hjälp, t. o. m. om ifrågavarande personer för tillfället ej anmält sig på byrån såsom arbetsökande. I dylika fall bör å byrån efter det anvisningen ägt rum, om den leder till resultat, den vederbörliga arbetsansökningsblanketten ifyllas eller den under årets lopp tidigare använda förfullständigas, vilken för statistikens skull insättes bland dem, som lagts å sido.

Den fördelaktiga inverkan *snabbheten* utövar vid byråns förmedlingsverksamhet har förut framhållits. Allt som å blanketterna på förhand kan ifyllas, bör vara färdigt, så att vederbörande personer så litet som möjligt behöva vänta under mottagningstimmarna. Mycket vinnes, om det för teandets av byråns namn och kanske även datum finnes stämpel att tillgå. Då det är jämförelsevis tidsödande att skriva med bläck, bör man vid ifyllandet av blanketterna undvika detta, men icke heller använda vanlig blyertspenna utan helst färgpenna eller s. k. kopiepenna, vars skrift ej så lätt utplånas. Framför allt är dock snabbhet av nöden, då det gäller att få tag i en efterfrågad arbetare eller arbetsplats. I överensstämmelse med lokala förhållanden böra då de medel användas, varom redan i ett tidigare kapitel varit fråga. Arbetsförmedlingsanstalten bör aldrig underlåta att av arbetsgivaren, då denne gör sitt arbetsbud, taga reda på, när den arbetare, som skall anskaffas, bör vara på ort och ställe och sedan handla snabbt i överensstämmelse med vad omständigheterna påkalla.

4. Arbetsförmedling för kommunala arbeten.

Till villkoren för den kommunala arbetsförmedlingsanstaltens framgång hör ännu, att *kommunen själv tager sitt arbetsfolk från arbetsförmedlingsbyrån*. Detta utgör för denna en rekommendation och leder såväl direkt som indirekt till ökande av dess rörelse.

Kravet att kommunens arbetsfolk bör tagas från den kommunala arbetsförmedlingsanstalten är i vårt land lika gammalt som de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna. Denna fordran har som princip godkänts i flera städer, men det tidigare systemet att taga folk i arbete direkt på arbetsplatsen synes dock bibehålla sig i en eller annan form. Arbetsledarna ha icke visat sig hågade och villiga att anlita de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna, förklarande att de genom dem icke få fullt dugligt folk.

Såvida i arbetsförmedlingsanstalterna den tidigare omnämnda principen blir bestämmande, att åt arbetsgivaren så arbetsdugligt folk som möjligt förmedlas, böra ej heller kommunernas arbetsgivare hava någonting att invända emot anlitaandet av den kommunala arbetsförmedlingsanstalten, då de själva angående de till dem anvisade arbetssökandena fritt kunna besluta, om de tagas i arbete eller icke.

Beträffande särskilda fackarbetare, vilka det även eljes kan vara svårt att få tag i, bör nämnda fordran icke tillämpas, utan gäller denna blott vanlig å orten tillgänglig arbetskraft. Av sådan kunna arbetsledarna från arbetsförmedlingsanstalten få just de arbetare de önska, blott de till densamma anmäla, vilka som skola sändas till dem. För att hela systemet ej skall förlora sin betydelse och för att hos arbetssökandena förtroendet för arbetsförmedlingsanstalten måtte bevaras, bör tillvägagångssättet härvidlag likväl icke tillåtas att utveckla sig därhän, att arbetsledarna taga sina arbetare på arbetsplatsen, varefter dessa anmäla sig på arbetsförmedlingsbyrån för att först då antecknas i böckerna samtidigt både som arbetssökande och såsom i arbete antagna! Detta vore blott tom formalism, en maskering av det gamla systemet, enligt vilket arbetsledaren fritt kan välja sitt arbetsfolk endast på grund av personlig anmälan; arbetsförmedlingsanstalten skulle blott efteråt anteckna ett fullbordat faktum. Det är naturligtvis icke möjligt att hindra de arbetssökande från att själva besöka arbetsledarna för att med dem komma överens om arbetet, men av dessa måste man fordra, att de fatta sitt slutliga beslut beträffande an-

ställandet i arbete först sedan de erfarit, vilka andra arbetare, kanske lämpligare och mera arbetsdugliga, stå till buds å arbetsförmedlingsbyrån. Detta sker *antingen* sålunda, att arbetsledaren uppmanar arbetsförmedlingsanstalten att på bestämd tid sända till honom ett så stort antal arbetssökande, att han har möjlighet att välja, varvid arbetsförmedlingsanstalten, om den ej fått andra föreskrifter, bör sända de vad arbetsduglighet beträffar lämpligaste möjliga arbetssökandena och i varje fall dem, som arbetsledaren namngivit, *eller* hellre sålunda, att arbetsledaren personligen besöker arbetsförmedlingsbyrån för att från dess förteckningar efterse, vilka arbetssökande som stå till buds och anmäler samtidigt, vilka av dem som skola sändas till arbetsplatsen såsom i arbete antagna, vilka möjligen blott för urvals skull. Om man förfar sålunda, har å ena sidan arbetsledaren frihet att välja sina arbetare, medan å andra sidan arbetsförmedlingsanstalten blir i tillfälle att göra honom de förslag angående arbetssökandenas antagande i arbete densamma finner nödvändiga. Även den senare principen bör följas, då det är fråga om kommunala arbeten, så att arbetsledarnas personliga motvilja för eller omotiverade gynnande av enskilda personer ej allt för mycket får inverka på valet av arbetsfolk.

På grund av den sistnämnda orsaken har man på arbetarhåll uppställt kravet, att arbetsförmedlingsanstalten skall avgöra, vilka som tagas i arbete, så att arbetsledarna blott hava rätt utan vidare taga emot alla arbetare, som arbetsförmedlingsanstalten sänder till dem. Denna fordran skjuter över målet. Arbetsförmedlingsanstalterna hava ej den härför erforderliga kompetensen. Tillmötesgåendet av ifrågasvarande krav skulle leda till att såväl urvalet skulle misslyckas som att arbetsintensiteten i kommunernas arbeten i följd av att arbetsledarens anseende och myndighet skulle minskas ovillkorligen skulle nedgå och detta är givetvis något som arbetsförmedlingsanstalterna ej få medverka till. De böra därför inskränka sig till att endast vara förmedlare såväl då det är fråga om kommunala som om enskilda arbeten.

Lika bestämt måste man tillbakavisa arbetsledarnas fordran att, då anlåtandet av arbetsförmedlingsbyrån stundom synes gestalta sig blott till en tom förmalitet, de borde få rätt att taga sitt arbetsfolk oberoende av densamma. Endast sådana arbetare, som tidigare en längre tid varit i kommunens arbeten, må de hava rätt att utan förmedling taga i arbete. I andra fall böra de anlita arbetsförmedlingsanstalten såväl på grund av den redan nämnda orsaken, att ifrågasvarande arbeten äro kommunens offentliga, från vilka all partiskhet bör hållas fjärran, som därför, att antagandet av arbetsfolk till kommunala arbeten utan arbetsförmedlingsanstaltens förmedling skulle för densamma försvåra fullföljandet av det syftsmål den genom sin verksamhet strävar till.

Såsom tidigare framhållits bör arbetsförmedlingsanstalten ej bliva en nödhjälpsanstalt, till vilken arbetsgivarna och arbetsledarna trygga sig blott då, när de ej på något annat sätt få den arbetskraft de behöva. Förfara de på detta sätt, kommer det mest yrkeskunniga och dugliga arbetsfolket att undvika byrån och denna anstalts betydelse blir mycket ringa. Den kommunala arbetsförmedlingsanstaltens uppgift är tvärtom att hos sig centralisera en så stor del som möjligt av arbetskraftens på orten anbud och efterfrågan för att för vardera parten bespara det besvär, den tidsförlust och de kostnader, vilka följa därmed, att de själva måste uppsöka varandra, och för att de sålunda skola bliva betjänade på ett så tillfredsställande sätt som möjligt. Ett oeftergivligt villkor för att detta syfte skall uppnås är, att också kommunala arbeten, vilka av arbetarna äro särskilt eftersträfvade, besättas med anlåtande av arbetsförmedlingsanstalten. Det måste förutsättas, att då kommunen en gång tagit sig för att inrätta en arbetsförmedlingsanstalt och underhålla densamma, dess mening är, att denna också skall hava framgång och fylla sin uppgift på orten. Kommunernas arbetsledare hava ej rätt att i sin kortsynthet motarbeta detta.

Detsamma gäller också beträffande *statens arbetsledare*. Då ju statens lagstiftning skyldigkänner de större städerna

att underhålla arbetsförmedlingsanstalter och då samma skyldighet enligt Statsrådets beslut också kan åläggas landskommunerna, tillhör det lika mycket statens som kommunernas myndigheter att vid fullgörandet av sina tjänsteåligganden hava för ögonen att icke motarbeta, utan tvärtom, då tillfälle därtill blott yppar sig, befrämja de syften den kommunala arbetsförmedlingen för sig uppställt.

l. De
De
schränk
som fö
venber
rättade
munen
sörja
märkn
För
hällan
orterna
Arbets
betsfö
rätti vi
att av
höjer
-ombu
V
Över
schem
upptag
dens n
På sjä
ordet
vederl
Likas
ning e

V. Arbetsförmedling skilda orter emellan.

1. De kommunala arbetsförmedlingsanstalternas och -ombudsmännens inbördes samverkan.

De kommunala arbetsförmedlingsanstalterna böra ej inskränka sin verksamhet enbart till den egna orten, utan, såsom förordningen angående arbetsförmedling av den 2 november 1917 i dess 4 § stadgar, böra de noga hålla sig under rättade om arbetsförhållandena icke blott i den egna kommunen utan också i dennas omnejd för att bättre kunna sörja för att anbud och efterfrågan sammanföras på arbetsmarknaden.

För att underlätta iakttagandet av omnejdens arbetsförhållanden och för att förmedlingen av arbete mellan de skilda orterna skall bli mera effektiv, har åt alla Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning underlydande kommunala arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän beviljats fribrevsrätt vid korrespondens rörande tjänsteangelägenheter och rätt att av staten erhålla *ersättning för samtal på interurbana linjer* med andra kommunala arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän samt med arbetsgivare.

Vardera rättigheten bör användas i fastställd ordning. Över fribrevsförsändelser bör föras förteckning enligt ett schema, som publicerats som *Bilaga 19*. I denna förteckning upptagas försändelsens nummer, avsändningsdag, adressatens namn och boningsort samt vad försändelsen innehållit. På själva försändelsen (på kortet eller kuvertet) antecknas ordet „fribrev”, försändelsens nummer och såsom avsändare vederbörande arbetsförmedlingsanstalt eller -ombudsman. — Likaså bör över samtal på interurbana linjer föras förteckning enligt det som *Bilaga 20* publicerade schemat. I denna

förteckning antecknas alltså samtalets nummer, dagen då det ägde rum, vilken ort och vem det gällde, vilken anledningen till samtalet var, resultatet av detsamma samt telefonavgiften. För samtal, som icke antecknats i denna förteckning, erhålles ej någon ersättning av staten.

För att arbetsförmedlingsanstalten noggrant skall kunna följa med arbetsförhållandena å den egna orten och i dess omnejd, bör som regel fastställas, att den skall vara försedd med telefon. Denna bör användas vid förfrågningar riktade till även längre borta boende arbetsgivare och sakkunniga angående lediga arbetsplatser och ledig arbetskraft. I synnerhet bör telefonen användas för att få till stånd samverkan mellan skilda arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän. Detta sker nämligen bäst genom att per telefon regelbundet underrätta byråer och ombudsmän i grannkommunerna om sådana till byrån anmälda lediga arbetsplatser, vilka ej kunna besättas med arbetskraft från den egna orten och om arbetssökande, åt vilka det ej är möjligt att å den egna orten anskaffa arbete.

Vid begagnandet av rätten till samtal på interurbana linjer, för vilka ersättning erhålles, äro de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna skyldiga att se till, att de ej åsamka staten onödiga och onyttiga utgifter. Utom samtal mellan arbetsförmedlingsanstalterna och mellan en arbetsförmedlingsanstalt och -ombudsman är det tillåtet att i *förteckningen över samtal på interurbana linjer* anteckna endast anstalternas samtal med arbetsgivare. I främsta rummet komma härvid i fråga endast sådana arbetsgivare, vilka låta utföra sitt arbete med ett större antal arbetare. Som täckmantel för andra samtal med vem som helst, som blott kan kallas arbetsgivare, godkännes en arbetsförfrågning ej som giltigt skäl att hänföra samtalet till ifrågavarande art. För att representanten för Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning, då han besöker orten, skall kunna kontrollera huru härvidlag förfarits och vid behov av vederbörande taga reda på, för vilket ändamål de i förteckningen upptagna samtalen i verkligheten ägt rum, böra arbetsförmedlingsan-

stalterna och -ombudsmännen förvara förteckningarna över samtalen på interurbana linjer. För de samtal, vilka utan gittigt skäl upptagits i förteckningen gives ej ersättning, och, därest missbruk tydligen föreligger, kan Socialstyrelsen vägra att framdeles bevilja vederbörande arbetsförmedlingsanstalt eller -ombudsman någon ersättning för interurbana telefonsamtal. Rätt till ersättning för interurbana samtal åtnjuta endast de kommunala arbetsförmedlingsanstalter, vilka genom att regelbundet insända veckorapporterna och månadsredogörelserna giva Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning möjlighet att fortgående följa med deras verksamhet, samt de kommunala arbetsförmedlingsombudsmän, vilka underlyda en sådan arbetsförmedlingsanstalt, som uppfyller detta villkor.

Vid längre avstånd förmedlas förbindelsen mellan arbetsförmedlingsbyråerna av en särskild upplysningscentral, en för ett mera vidsträckt område avsedd *distriktsarbetsförmedlingsanstalt*, vars uppgift är att utjämna arbetskraftens anbud och efterfrågan i till distriktet hörande kommuner. För detta ändamål bör den stå i regelbunden förbindelse med de densamma underlydande arbetsförmedlingsanstalterna och vid behov även med de andra distriktsanstalterna, emottaga av de underlydande anstalterna rapporter över på deras område varande lediga arbetsplatser och arbetslösa personer samt sända meddelande om dessa till andra arbetsförmedlingsanstalter, arbetssökande och personer, som behöva arbetskraft.

Arbetsförmedlingsdistriktens antal och gränser bestämmas av Socialstyrelsen, vilken jämväl efter överenskommelse giver i varje arbetsförmedlingsdistrikt åt en kommunal arbetsförmedlingsanstalt i uppdrag att handhåva en distriktsförmedlingsanstalts åligganden. Som centralorgan för hela landet vid arbetsförmedlingen emellan skilda orter fungerar i huvudstaden *Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning* (telef. 117 88).

Indelningen uti arbetsförmedlingsdistrikt har Socialstyrelsen tillsvidare fastställt sådan den framgår av *Bilaga 4*,

dock så, att distriktet 1 och 2 förenas, distriktet 3 och 4 tillsvidare räknas till Abo distrikt, distriktet 9, 10 och 11 till Viborgs distrikt, distriktet 12 och 17 till Kuopio distrikt samt distriktet 16 och 18 till Uleåborgs distrikt. I förteckningen är i slutet av varje distrikt antecknad den stad, vars arbetsförmedlingsanstalt man tänkt utse till distriktsanstalt. Slutlig överenskommelse med alla dessa har likväl ännu icke ingåtts, då denna handbok tryckes.

I praktiken försiggår samarbetet mellan de olika arbetsförmedlingsanstalterna genom distriktsarbetsförmedlingsanstalterna och Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning på följande sätt:

Varje vecka, på lördagen, sända alla arbetsförmedlingsanstalter, såväl kommunala som sådana, vilka med vederbörligt tillstånd inrättats av föreningar, till Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning *veckorapporter*, i vilka de avgiva: — a) uppgifter, särskilt för varje yrke, angående antalet till dem anmälda lediga platser, som tydligen ej kunna fås besatta med arbetskraft från den egna orten; och — b) likaså skilt för varje yrke uppgifter angående antalet till dem anmälda arbetslösa arbetssökande vid veckans slut.

Härtill användes *veckorapportformuläret N:o 1*, vars viktigaste delar äro publicerade som *Bilaga 15*. I kolumnerna 3 och 4 antecknas antalet av de manliga och kvinnliga arbetssökande, vilka vid veckans slut ännu äro arbetslösa. Härvid tages ej alls notis om de under veckans lopp anmälda arbetssökande, åt vilka man redan lyckats anskaffa arbete; de upptagas blott i månadsredogörelsens statistik. Då arbetsansökningarna äro i kraft under en månad och det är möjligt, att några av dem, som tidigare sökt arbete, redan själva skaffat sig sådant utan att därom ha anmält till byrån, tagas vid uträkningen av antalet arbetslösa för veckorapporten i betraktande endast de personer, som under de senaste 30 dagarna anmält sig som arbetslösa och vilka under ifrågakvarande vecka besökt byrån för att höra sig för om arbete, eller vilka man eljes med säkerhet vet vara arbetslösa. Härvid göres ingen skillnad mellan

arbetsökande, vilka äro villiga att begiva sig till arbete till annan ort och sådana, vilka icke kunna eller vilja göra det, utan avgives rapport om hela antalet arbetslösa. Till detta antal kunna ock räknas de arbetsökande, vilka äro sysselsatta i sådana tillfälliga arbeten, som blott vara några dagar. — I kolumnerna 5—8 antecknas däremot endast de arbetsplatsers antal, vilka ej kunna besättas med arbetskraft från den egna orten. Tillfälliga arbetsplatser och i allmänhet sådana, vilka icke erbjuda fullt uppehälle för en någorlunda lång tid framåt, tagas icke i betraktande. Samtidigt bör man försäkra sig om, att arbetsplatserna verkligen äro lediga och icke möjligen bliva besatta med arbetsfolk från den egna orten redan, innan arbetskraft på grund av veckorapporten erbjudes annorstädesifrån. I formuläret antecknas i skilda kolumner arbetsplatserna för de manliga och kvinnliga arbetarna, de å den egna orten och annorstädes till buds stående arbetsplatserna skilt för sig.

Avsikten med veckorapporten är således ej att giva en bild av byråns hela rörelse under veckans lopp, utan blott av ställningen vid veckans slut.

Då angående alla de yrken, inom vilka någonting finnes att anmäla, vederbörlig anteckning i formuläret gjorts, sammanräknas de skilda kolumnerna, varvid erhållas de slutsummor, som utvisa ställningen å arbetsförmedlingsbyråns vid veckans slut. Nedtill antecknas motsvarande summor enligt tidigare veckorapporter: a) under föregående vecka; b) fyra veckor tidigare; och c) motsvarande vecka under föregående år. Genom att jämföra dem med varandra erhålles en någorlunda god uppfattning om ställningen på ortens arbetsmarknad för tillfället. — I sammandraget i slutet av kolumnerna hopsummeras talen för de kvinnliga och manliga avdelningarna, vilka för detta ändamål själfvallet antecknas endast i den ena eller andra avdelningens kolumner.

I slutet av veckorapporten bör ännu i korthet: — 1) givas en framställning över arbetsförhållandena på orten och i dess omnejd (ställningen i allmänhet; vilka mera bety-

dande nya arbetsplatser öppnats; vilka ökningar eller minskningar av arbetskraften inträffat o. s. v.); — 2) anmälas, huruvida större förändringar i arbetsförhållandena äro att vänta; — 3) meddelas uppgift om allmänna (av kommunen eller staten viktagna) åtgärder för arbetsbristens avlägsnande och de arbetslösas understödande; samt — 4) uppgivas vilka arbetsstrejker eller lockouter på orten förekommit. — Såvida angående dessa omständigheter någonting särskilt ej finnes att anteckna, lämnas resp. platser tomma.

Ovan omtalade veckorapportformulär N:o 1, i vilket 137 skilda yrken finnas upptagna, är alltför omfattande för små arbetsförmedlingsanstalter å landsorten. Dessa kunna därför användas *veckorapportformuläret N:o 2*, vilket är publicerat som *Bilaga 16*. I detsamma finnas ej några färdigt upptagna yrkesgrupper, utan antecknas för varje gång de grupper, rörande vilka något finnes att anmäla. Yrkesgruppernas numror och namn ifyllas med iakttagande av det större veckorapportformulärets yrkes- och gruppnumrering. Kolumnerna hopsummeras och i slutet antecknas motsvarande summor för den föregående veckan. Andra uppgifter är det ej nödvändigt att meddela, då det kortare formuläret begagnas.

Veckorapportformulären böra varje gång ifyllas i tre exemplar, av vilka ett sändes till Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning, ett annat till det distrikts distriktsarbetsförmedlingsanstalt, till vilket arbetsförmedlingsanstalten hör, och det tredje förvaras i byrån för dennas eget behov. På byrån bör nämligen alltid finnas till hands uppgifter angående dess egen rörelse också under den tid, som gått. Dessa uppgifter äro nödvändiga bl. a. vid ifyllandet av de sista raderna i det större veckorapportformuläret.

Om i veckorapporten ej skulle finnas att anteckna någon arbetssökande eller ledig arbetsplats, behöver någon rapport icke avsändas. I detta fall bör likväl i följande månadsberättelse uppgivas, av vilken anledning rapport icke avsånts, ty i motsatt fall kan Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning ej kontrollera, när underrättelserna från by-

rån upphöra på grund därav, att ingenting finnes att anmäla, när åter kanske blott i följd av byråföreståndarens församlighet.

Veckorapporterna böra avsändas regelbundet varje lördag och i så god tid, att de ännu samma dag avgå med posten från orten. Måndag morgon äro de sålunda å distriktsarbetsförmedlingsanstalten och hos Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning.

Å distriktsarbetsförmedlingsanstalten skall man genast behandla de rapporter, som anlänt, och undersöka, huruvida med stöd av dem en utjämning av arbetskraftens efterfrågan och anbud mellan till olika distrikt hörande kommuner är möjlig att verkställa. Detta försiggår bekvämast genom att på ett pappersark uppgöra en översikt på följande sätt:

Den 5 maj 1920.

Yrkesgrupper.	Arbetsökande.	Arbetsplatser.
3. Trädgårdsmästare o. trädgårdsarbet.	Wasa 3 Övermark 2	Pedersöre 2
4. Koskötare	Storkyro 1 Ilmola 2	
6. Drängar		Närpes 3 Lappo 2 Esse 1
Pigor	Storkyro 2 Laihela 1	Mustasaari 1
7. Dagsverkare, manl. O. s. v.	Wasa 2 Malaks 1 Gamla Karleby 3	Storkyro 3 Jurva 2

Om av denna allmänna överblick framgår, att på någon ort inom en viss yrkesgrupp ledig arbetskraft finnes, medan å någon annan sådan efterfrågas, bör distriktsarbetsförmedlingsanstalten genast per telefon underrätta vederbörande

arbetsförmedlingsanstalter om, att de kunna ställa sig i förbindelse med varandra för att få förmedling till stånd.

För att en liknande utjämning skall kunna åstadkommas i hela landet, publicerar Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning på grundvalen av till densamma anlända veckorapporter ett särskilt blad för dessa meddelanden, den s. k. *vakanslistan*, vilken utvisar storleken av den lediga arbetskraften och antalet lediga arbetsplatser i varje yrke inom respektive arbetsförmedlingsdistrikt. Den sammanställs och publiceras under måndagens lopp och ävsändes ännu samma afton och följande morgon med posten till alla arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän, så att den står till deras förfogande på tisdagen och i mera avlägsna delar av landet senast på onsdagen.

Vakanslistan sammanställs så som *Bilaga 17* utvisar. På ena sidan äro å densamma antecknade särskilt för varje arbetsförmedlingsdistrikt antalet av till arbetsförmedlingsanstalterna anmälda arbetssökande, på den andra åter antalet av sådana lediga arbetsplatser, vilka ej kunna tillsättas med arbetskraft från den ort, där vederbörande arbetsförmedlingsanstalt är belägen. Vardera sidan omfattar 137 skilda yrken. Då förteckningen eljes också är mycket vidlyftig, är det ej möjligt att i densamma hålla den manliga och kvinnliga avdelningen åtskilda; endast vid några arbetsgrupper är skild rad reserverad för manliga och kvinnliga arbetssökande. Vad de övriga grupperna beträffar, får man nöja sig med att av vederbörande arbetsförmedlingsanstalt höra sig för, angående arbetssökandenas eller de önskade arbetarnas kön samtidigt som andra upplysningar angående dessa personer inhämtas. Av namnen på distriktet framgår, vilken arbetsförmedlingsanstalt i respektive distrikt fungerar som distriktsarbetsförmedlingsanstalt.

Då vakanslistan anländer till arbetsförmedlingsanstalten, bör den användas på följande sätt. Av densamma ser man genast, om lediga arbetsplatser finnas inom de yrkesområden, från vilka å byrån anmält sig arbetssökande i större antal än densamma har arbetsplatser till förfogande på eget om-

råde; och tvärtom, huruvida arbetskraft står att få inom de yrkesområden, för vilka man förgäves efterfrågat sådan å byrån. Om behöfliga arbetssökande eller lediga arbetsplatser enligt vakanslistan stå till buds i något arbetsförmedlingsdistrikt, vilket ej är alltför avlägset beläget, bör arbetsförmedlingsanstalten genast per telefon eller post av vederbörande distriktsarbetsförmedlingsanstalt höra sig för, till vilken arbetsförmedlingsanstalt i detta distrikt de ifrågavarande arbetssökandena eller lediga platserna anmälts, och efter erhållet svar sätta sig i direkt förbindelse med denna. Den bör då anhålla om noggrannare upplysningar angående de lediga platserna: var de finnas, vilken lön erbjudes, för huru lång tid arbete finnes o. s. v. och angående arbetssökandena: deras yrkesskicklighet, lönefordringar, om de åtaga sig att resa till annan ort o. s. v. Överensstämma villkoren med de fordringar, som av ena parten blivit på byrån framställda, bör byrån försöka få förmedling till stånd. I detta fall är det alltid nödvändigt att parterna komma överens om, vem av dem erlägger resekostnaderna.

Genom det samarbete mellan de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna, som ovan framställts, uppnås alltså den fördelen, att en arbetsgivare, som önskar arbetskraft från en annan ort, ej själv behöver höra sig för om sådan därifrån och en arbetare, som önskar begiva sig till ett arbete å annan ort, ej själv behöver resa till denna eller av arbetsförmedlingsanstalten å den andra orten höra sig för härom, *utan kunna vardera parterna vända sig till närmaste arbetsförmedlingsanstalt*, vilken gör de nödiga förfrågningarna och anvisar vederbörande, vare sig dessa bo nära eller på en längre borta belägen ort, de arbetare eller den arbetsgivare de önska.

Utom vakanslistan bör såsom ett hjälpmedel för arbetsförmedlingen mellan skilda orter beaktas även den *rapport om behovet av tillskott i arbetskraft vid statens arbeten*, som Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning två gånger i månaden publicerar. Denna rapport är uppgjord med ledning av de uppgifter statens arbetsledare den 15 och den sista

i varje månad på för detta ändamål förfärdigade blanketter avgiva om storleken av den arbetsstyrka, som under de två föregående veckorna sysselsatts i arbete och om storleken av det tillskott i arbetskraft, som under den närmast följande tiden behöves från andra orter. Översikter över den arbetskraft, som är sysselsatt i arbete publiceras av Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning på grundvalen av dessa rapporter tillsvidare blott fyra gånger i året, för de två första veckorna av varje årskvartal. Meddelanden om storleken av det tillskott i arbetskraft, som från andra orter behöves, publiceras däremot efter den 5 och 20 i varje månad och sändas, utom till vederbörande arbetsledare, även till alla kommunala arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän. *Bilaga 18* utvisar, huru denna rapport avfattas. Den innehåller efter skilda arbetsområden uppräknade arbeten, i vilka tillskott i arbetskraft behöves, arbetschefens namn och adress samt huru många nya arbetare antagas i arbete.

Då en del av arbetscheferna vid statens arbeten ådagalagt en viss motsträvighet, att det gällt att lämna ifrågavarande uppgifter, framför allt av den anledningen, att de frukta, att statens arbeten på detta sätt göras till ett slags nödhjälpsarbeten (såsom år 1917 i betydande grad också var fallet) och arbetscheferna själva i följd av den stora tillströmningen av arbetssökande kunde råka i en svår ställning, böra arbetsförmedlingsanstalterna varnas för att på eget bevåg sända arbetsfolk till ifrågavarande arbeten. Innan en arbetare avsändes, böra byråerna för varje gång överenskomma därom (per telefon eller post) med vederbörande arbetschef. De må icke tillåta utomstående att taga kännedom om dessa förteckningar. Genom att alltid försöka förmedla den bästa möjliga arbetskraft, böra de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna bemöda sig om att vinna också statens arbetschefers på samma sätt som andra arbetsgivares förtroende.

Med så stort misstroende statens arbetschefer, ovana som de äro vid sådana nyheter, än för närvarande betrakta de offentliga arbetsförmedlingsanstalterna, är det dock uppen-

bart, att de förr eller senare komma att inse, att en ordnad arbetsförmedling, då en sådan en gång fåtts till stånd, kan i mera än ett avseende vara också dem till nytta. Då tillskott i arbetskraft, även vad beträffar specialarbete, behöves, blir det för dem, tack vare den samverkan, som anordnas mellan skilda orters arbetsförmedlingsanstalter, möjligt att genom den närmaste kommunala arbetsförmedlingsanstalten få en rekvisition av arbetskraft så vitt spridd som de blott önska. Å andra sidan, då det ofta blir betungande att på stora arbetsplatser taga emot allt det lediga arbetsfolk, som erbjuder sig till arbete, kunna arbetscheferna befria sig därifrån genom att anmäla, att de icke taga folk i arbete på annat sätt än genom de kommunala arbetsförmedlingsbyråerna och genom att förbjuda dessa att avsända arbetare innan därom (skriftligen eller per telefon) på förhand med dem överenskommits.

2. Statens andel i kostnaderna för arbetsförmedlingen skilda orter emellan.

I allmänhet bör vederbörande kommun ikläda sig utgifterna för arbetsförmedlingsanstalten. Dock tillstår staten gratis de viktigaste *formulär*, som i arbetsförmedlingsrörelsen behövas och vilka kunna beställas från Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning; dessutom beviljar staten *fribrevsrätt* och *ersättning för samtal på interurbana linjer* på sätt som redan å sid. 71 omtalats. Egentligt *understöd* däremot beviljar staten endast för befrämjande av arbetsförmedlingen mellan skilda orter och detta också blott åt distriktsarbetsförmedlingsanstalterna såsom ersättning för det arbete de i denna egenskap presterat.

Då det är omöjligt att på förhand veta, huru mycket extra arbete handhavandet av en distriktsanstalts åligganden kommer att lämna de kommunala arbetsförmedlingsanstalter, vilka åtagit sig detta, har man ansett det vara lämpligast, att ifrågasvarande understöd i varje fall utdelas först efteråt

som ersättning för utfört arbete. Distriktsarbetsförmedlingsanstalten erhåller av statens medel ersättning för en så stor del av styrelse- och förvaltningskostnaderna för föregående kalenderår (med undantag av avgifterna för samtal på interurbana linjer och särskilda telegram, vilka utgifter ersätts skilt för sig) som antalet för andra orter utförda förmedlingar varit i förhållande till halva antalet av anstaltens samtliga förmedlingar; i intet fall dock mera än 3 mark för varje för annan ort utförd förmedling.

För att möjliggöra uträknan det härav bör varje distriktsarbetsförmedlingsanstalt föra förteckning över de förmedlingar, som utförts till andra orter. Denna förteckning bör icke blott upptaga de förmedlingar, som fåtts till stånd med tillhjälp av vakanslistan och i samverkan med någon annan arbetsförmedlingsanstalt, utan är distriktsarbetsförmedlingsanstalten berättigad att i densamma anteckna och alltså av statens medel utfå ersättning också för de förmedlingar till andra orter, vilka utförts utan hjälp av någon annan byrå. Den i kraft varande förordningen bör tolkas på detta sätt redan av den anledningen, att arbetsförmedlingen blir snabbare, om distriktsarbetsförmedlingsanstalten får till stånd förmedling till annan ort utan att som hjälp använda en annan arbetsförmedlingsanstalt än om den gjorde detta. Distriktsarbetsförmedlingsanstalterna få ej lockas att fördröja sitt arbete endast för att komma sig till statsunderstöd.

De förmedlingar till andra orter, vilka distriktsanstalten sålunda direkt får till stånd, antecknas dagligen i *förteckningen över förmedlingar till utomstående kommuner*, för vilken förteckning formulär finnes publicerat som *Bilaga 21*. I detta antecknas i de första kolumnerna förmedlingens nummer och datum, därefter den arbetsförmedlingsanstalt, som utfört förmedlingen, i detta fall alltså: „själv”; i de följande kolumnerna nummern på den yrkesgrupp arbetsökandena tillhöra, deras namn och den ort, varifrån de komma; i de sista arbetsgivarens namn och den ort, där han låter utföra arbete. Som förmedling till annan ort räknas endast sådan

förmedling, genom vilken arbetare anskaffas till arbetsgivare, som låter utföra arbete i annan kommun.

Utom de omnämnda förmedlingarna till utomstående kommuner, vilka distriktsanstalten själv utför, antecknas uti ifrågavarande förteckning dagligen också de förmedlingar, vilka fås till stånd sålunda, att distriktsanstalten vänder sig till någon annan arbetsförmedlingsanstalt med anhållan om dess förmedling på sin ort. I detta fall antecknas i tredje kolumnen namnet på den arbetsförmedlingsanstalt, vars hjälp anlitas. På samma sätt antecknas uti ifrågavarande förteckning de förmedlingar, vilka fås till stånd därigenom, att andra arbetsförmedlingsanstalter med ledning av vakanslistan eller redan innan denna anlät, efter det veckorapporterna kommit till distriktsanstalten, hos denna höra sig för angående arbetare eller lediga arbetsplatser samt därefter ställa sig i förbindelse med de arbetsförmedlingsanstalter, vilka distriktsanstalten anvisar dem.

För att kunna anteckna dessa förmedlingar i förteckningen över förmedlingar till utomstående kommuner bör distriktsarbetsförmedlingsanstalten föra bok också över ifrågavarande förfrågningar. Detta sker genom användande av s. k. *förfrågningsblanketter*, vilka ses av *Bilaga 22*. De förvaras i närheten av telefonen, så att vederbörlig anteckning må kunna göras genast då förfrågningen sker. Utom nummer och datum, vilka kunna utskrivas på förhand, antecknas namnet på den arbetsförmedlingsanstalt, vilken gör förfrågningen, nummern på den yrkesgrupp förfrågningen gäller och, enligt det svar distriktsanstalten giver, byrån, å vilken de arbetare och arbetsplatser finnas, vilka förfrågningen gäller. Då den gäller arbetsplatser, antecknas vederbörande Orts namn under sjätte punkten och under den femte drages ett streck; och tvärtom om förfrågningen gäller arbetare. Förfrågningen kan gälla också sådana arbetsplatser eller arbetare, vilka av distriktsanstalten själv rapporterats till införande i vakanslistan. Vidkommande förmedlingar, vilka fås till stånd på grund av sistnämnda förfrågningar, bör den åtskillnad göras, att endast de förmedlingar, genom

vilka arbetare sändas bort från distriktsanstaltens eget område, räknas som förmedlingar till utomstående kommuner, men icke de, genom vilka arbetare annorstädesifrån införas till den egna kommunen; tillströmningen till stora arbetscentra är även eljes tillräckligt stor för att densamma ännu med statens medel skulle behöva befrämjas. Av denna anledning utskrives ej heller någon förfrågningsblankett för en förfrågning, som rör en arbetsplats inom distriktsanstaltens egen kommun.

På långt när alla förfrågningar leda ej till förmedling, och för sådana, som gått om intet, kan alltså någon ersättning från staten ej väntas. Sådan beviljas blott för förfrågningar, vilka verkligen lett till förmedling. För att utröna, vilka förfrågningar lett till förmedling, bör distriktsarbetsförmedlingsanstalten senare per telefon hos vederbörande arbetsförmedlingsanstalt höra sig för om saken eller med arbetsförmedlingsanstalterna överenskomma därom, att de, t. ex. en gång i veckan, till sin veckorapport bifoga förteckning över de förmedlingar, vilka genom anställda förfrågningar fått till stånd. På grund av sålunda efteråt inhämtade upplysningar kan distriktsanstalten ifylla förfrågningsblanketterna genom att under punkterna 7—9 anteckna datum för den verkställda förmedlingen samt namnen på de arbetsgivare och arbetare, mellan vilka förmedlingen skedde. Orten behöver ej mera antecknas, ty denna framgår av punkterna 3, 5 och 6. Från dessa blanketter böra sedermera överföringar göras till förteckningen över till andra kommuner verkställda förmedlingar, i vilken förteckning namn för namn uppräknas de arbetare och arbetsgivare, vilka förmedlingen gällt. I tredje kolumnen antecknas den till det egna distriktet hörande arbetsförmedlingsanstalt, som utfört förmedlingen, och vars papper kunna användas till att kontrollera förteckningen genom jämförelse. Då erhållandet av statsunderstödet är beroende av om denna förteckning uppgjorts på vederbörligt sätt, böra distriktsarbetsförmedlingsanstalterna utföra detta arbete synnerligen noggrant. Förfrågningsblanketterna, också de, vilka icke leda till förmedling, förvaras för distriktsanstaltens månadsstatistik.

Efter Socialstyrelsens prövning kan distriktsarbetsförmedlingsanstalt jämväl ersättas kostnaderna för telegram till andra arbetsförmedlingsanstalter och arbetsgivare. Likaså kommunala arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsman för årsavgiften för telefonapparaten. Vardera komma sällan i fråga. Telefonapparaten bör kommunerna i allmänhet själva skaffa sig. Ifrågavarande bestämmelse har upptagits i vederbörande förordning blott för undantagsfall.

Önskar arbetsförmedlingsanstalt, på sätt ovan omnämnts, erhålla ersättning för en del av dess arbetsförmedlingskostnader, bör densamma årligen före utgången av februari månad till Socialstyrelsen insända ansökan jämte nödig utredning om sin verksamhet under föregående kalenderår och därav föranledda utgifter. Av redogörelsen bör i främsta rummet framgå: 1) antalet av anstalten utförda förmedlingar; 2) antalet till andra orter utförda förmedlingar; och 3) anstaltens utgifter för förvaltning och skötsel med undantag av utgifterna för samtal på interurbana linjer och för sådana telegram, för vilka ersättning särskilt sökes. Redogörelsen bör av anstaltens styrelse undertecknas och de i densamma ingående sifferuppgifterna av två ojäviga vittnen intygas överensstämma med byråns böcker. Som bilaga bör avsändas en vederbörligen undertecknad och styrkt avskrift av byråns förteckning över förmedlingar till utomstående kommuner, samt de senare sid. 116 omnämnda tvenne tabellerna, som höra till distriktsarbetsförmedlingsanstaltens årsstatistik.

Även arbetsförmedlingsanstalt, som önskar få ersättning för sina interurbana samtal, bör årligen före utgången av februari månad till Socialstyrelsen insända ansökan härom bifogande till densamma en av styrelsen undertecknad och av ojäviga vittnen styrkt avskrift av förteckningen över samtal på interurbana linjer. Kommunal arbetsförmedlingsombudsman undertecknar själv ansökningsen och avskriften av förteckningen, vilken också i detta fall bör vara bestyrkt av två ojäviga vittnen.

Om distriktsarbetsförmedlingsanstalten det önskar, kan

understödet av Socialstyrelsen på av densamma fastställda villkor tillförsäkras densamma redan på förhand, därest nödig utredning presteras om ifrågasatta arbetsförmedlingsverksamhets natur och ifrågasatta omfattning samt beträffande de särskilda omständigheter, angående vilka sådan utredning av Socialstyrelsen fordras. Understödet slutliga storlek skall dock på grund av särskild ansökan bestämmas först efter det utredning om arbetsförmedlingens faktiska resultat under föregående kalenderår erhållits.

Ärsättning och understöd, vilka beviljats, utanordnas, där ej med Socialstyrelsen annorlunda överenskommit, åt arbetsförmedlingsanstalt i länets huvudstad å lantränteri och åt övriga arbetsförmedlingsanstalter och kommunala arbetsförmedlingsombudsmän å den till användande av inrikes postanvisningar berättigade postanstalt, som är vederbörande arbetsförmedlingsanstalt eller -ombudsmans hemort närmast.

3. Arbetsökandenas rese-understöd.

Arbetarnas resor till arbetsplatser, som befinna sig på annan ort äro icke alltid så lätt utförbara, som man kunde tro, och icke alltid ens möjliga. Överflyttandet till en främmande ort, vars förhållanden, t. ex. erhållandet av bostad och mat, äro fullkomligt okända, är åtminstone för den, som första gången gör en dylik resa, alltid ett i viss mån vågat företag. Att vintertid begiva sig till skogsarbeten förutsätter en sådan dräkt, som ej, på långt när alla arbetslösa i en stad äga. Familjen utgör för många ett absolut hinder för att fara till längre borta belägna tillfälliga arbetsplatser. Men ofta hindras de arbetslösa från att avresa blott av brist på respenningar.

Då en arbetsgivare å en annan ort söker arbetsfolk genom arbetsförmedlingsanstalten, är han oftast beredd att hjälpa arbetarna med resekostnaderna, vanligtvis så, att han på förhand giver penningar, vilka sedermera till en del eller helt och hållet avdragas från lönen. Genom att för-

binda sig att göra detta löper arbetsgivaren likväl en viss risk, emedan han ej alltid kan vara säker på, att de arbetare, vilka byrån sänder till honom, äro sådana, att han kan hålla dem i sitt arbete eller att de äro nöjda med det. I varje fall är, det byråns skyldighet att vid förmedling av arbetskraft till andra orter draga försorg om, att mellan arbetsgivare och arbetsökande överenskommelse om resekostnaderna fås till stånd.

Vid svårare arbetslöshet ha till arbetsförmedlingsanstalternas förfogande stundom ställts *fribiljetter* på järnvägarna, för att de skola kunna ombesörja arbetslösa bort-sändande till deras resp. hemorter eller till någon annan ort, varest den som avreser har utsikt att erhålla arbetsplats. Dessa biljetter hava tid efter annan i stor mängd utdelats också genom ordningsmyndigheterna och stundom endast i avsikt att förmå de arbetslösa att avlägsna sig från orten, likgiltigt vart. Utdelandet av fribiljetter, vilket år 1917 försiggick i mycket stor skala, till och med genom arbetarnas fackorganisationer, har ofta lett till mångahanda missbruk.

Denna fråga har ånyo blivit reglerad genom Statsrådets beslut av den 19 febr. 1920. Enligt detta utdelas ej längre egentliga fribiljetter för ifrågavarande ändamål, utan i deras ställe användas s. k. *kreditbiljetter* (biljetter för transport på kredit), för vilka betalning senare bör erläggas till statsjärnvägarna med 50 % nedsättning av priset enligt gällande tariff.

Om kommun, som underhåller arbetsförmedlingsanstalt, önskar förhjälpa arbetsökande till deras hemorter eller till arbetsplatser å annan ort, kan den göra det genom att anskaffa dessa kreditbiljetter, vilka då erhållas med 50 % rabatt. Anstalten bör då från länekansliet beställa ett tillräckligt antal biljettrekvisitionsblanketter, vid vilka kreditbiljetterna äro bifogade, så att de kunna lösryckas. Betalningen bör i sinom tid erläggas endast för de biljetter, vilka verkligen blivit använda för avsett ändamål.

Formuläret för biljettrekvisition är publicerat som *Bi-*

laga 23. Detsamma består av tre delar, av vilka talongen mest till vänster kvarstannar som bevis för den som ifyller formuläret, den andra är biljettrekvisitionen, till vilken som en tredje del själva biljetten är fogad. Såväl biljettrekvisitionen som talongen bör undertecknas på landet av kommunalnämndens ordförande, i stad eller köping av föreståndaren för den kommunala arbetsförmedlingsanstalten eller av någon annan sådan kommunal myndighet, som fått sådant uppdrag sig anförtrott. Formuläret bör ifyllas av den, som undertecknar detsamma, såvida denne ej vill överlämna detta, sedan ett tillräckligt antal formulär undertecknats, åt arbetsförmedlingsanstaltens föreståndare. Också kreditbiljetten bör av samma person ifyllas, med undantag av punkterna för vagnarnas littera och numror, vilka ifyllas vid avgångsstationen. På talongen, biljettrekvisitionen och kreditbiljetten bör antecknas: — 1) namnet på den kommun, som gör biljettrekvisitionen; — 2) den persons namn, titel, yrke eller anställning, åt vilken biljetten utfärdas; — 3) antalet personer (högst fyra), som åtfölja honom, med såväl bokstäver som siffror; — 4) vagnklassen, III klass; — 5) namnet på avgångsstationen och den station resan gäller samt, därest flera reserouter kunna ifrågakomma, namnen på de stationer förbi vilka biljetten gäller. — Å talongen och biljettrekvisitionen antecknas ännu den kommuns namn, på vars räkning transporten försiggår, i detta fall alltså den egna kommunen; underskriften dateras och biljettrekvisitionen förses med kommunens tjänstestämpel. De rader, som ej behövas på rekvisitionen eller biljetten, böra alltid överstrykas, t. ex. om biljetten utfärdas endast åt en person böra orden „samt åt honom medföljande person”, „särskilda vagnar litt. och N:r”, samt „vagnsavdelning åt personer” överstrykas. Biljettrekvisitions- och kreditbiljettblanketten böra alltid ifyllas med bläck, aldrig med blyertspenna.

Biljettrekvisitionen och kreditbiljetten böra *oåtskilda inlämnas* till avgångsstationen, vars chefskap, efter att hava dagtecknat och underskrivit kreditbiljetten, giver densamma

åt den person, som skall avresa. Biljettrekvisitionen får, då den företes å avgångsstationen, ej vara äldre än en månad, utskrivningsdagen dock icke inberäknad. Kreditbiljettens giltighetstid såsom resebiljett är 10 dagar, utskrivningsdagen icke inberäknad. Resan får ej avbrytas på en mellanstation.

De kommunala myndigheter, som berättigats använda kreditbiljetter, böra enligt det formulär, som publicerats som *Bilaga 24*, uppgöra en förteckning över av dem utfärdade och använda biljetter. Av denna förteckning bör framgå varifrån, vart, åt vem, när och i vilken avsikt biljetten utfärdats. En avskrift av denna förteckning bör för varje kvartal före den 15 i närmast följande månad sändas till länekontoret.

Då kommunen är skyldig att för använda kreditbiljetter erlægga 50 % av motsvarande vanliga järnvägsbiljettpris kommer det sällan i fråga, att den utan vidare skulle ställa sådana biljetter till arbetsförmedlingsanstaltens förfogande. Likväl hava sådana kommuner, vilka i följd av arbetslöshet komma att få vidkännas extra utgifter, anledning att taga i övervägande, huruvida det ej skulle löna sig att för ifrågasvarande ändamål bevilja ett särskilt anslag. Det är ju klart, att om de arbetslösa genom att med sina familjer stanna på orten falla kommunen till last, men genom att förhjälpas till arbetsplatser å andra orter fortfarande själva kunna draga försorg om sitt uppehälle, det för kommunen är förmånligare att understöda deras avresa.

Att kommunen skulle tillåta arbetsförmedlingsanstalten att till de arbetsökande, åt vilka arbete på annan ort anskaffas, sälja kreditbiljetter för 50 % av priset kan åtminstone ej bliva regel, emedan följden kunde bliva, att man till namnet skulle träffa arbetsöverenskommelser blott för att komma sig till penningar för en resa, som kanske skulle göras för ett helt annat ändamål. Däremot torde missbruk ej kunna förekomma, om arbetsförmedlingsanstalten tillåtes att på grund av rekvisition från en känd arbetsgivare, som låter utföra arbete å en annan ort, och vilken

för de nödvändiga kreditbiljettorna erlärger det med ifrågavarande rabatt beräknade priset, utfärda biljetter åt de arbetssökande, vilka anstalten förmedlar till hans arbete och av vilka arbetsgivaren sedermera, om han vill, i form av avdrag från lönen kan inkassera biljettornas pris. Ett dylikt förfaringssätt förutsättes uttryckligen som tillåtet uti det ifrågavarande beslutet av Statsrådet.

Då en mera kännbar arbetsbrist råder, kan kommunen till sitt förfogande få kreditbiljetter utan att vara skyldig att för dem erlægga betalning, vilken i detta fall utgår från statens medel. Anhållan om sådana *fribiljetter* bör göras hos Socialministeriet. En till detta adresserad ansökan bör genom något befullmäktigat ombud inlämnas till Socialstyrelsen, om vars utlåtande anhålles i en skild skrivelse, som närslutes ansöknings till ministeriet. Om ansöknings beviljas, sänder Socialstyrelsen till den kommunala arbetsförmedlingsanstalten blanketter för biljettrekvisitioner. De ifyllas på samma sätt, som tidigare framställts, utom att rersona antecknas såsom skeende på Socialministeriets räkning. Över dessa biljetter bör, för såvitt sådana komma till användning, en skild förteckning föras enligt det som *Bilaga 24* publicerade formuläret och en avskrift av denna sändas till Socialstyrelsen. Oanvända biljettrekvisitioner böra, enligt Socialstyrelsens förordnande, i sinom tid åter-sändas till densamma.

Vad beträffar *ordningsmyndigheternas* andel i avsändandet av arbetslösa personer till annan ort, inskränkes densamma enligt ifrågavarande beslut av Statsrådet numera därtill, att de ha rätt att i ömmande fall sända arbetslösa till deras resp. hemorter eller till sådana arbetsplatser på andra orter, om vilka man har säker kunskap, men endast då det är fråga om enskilda fall eller då det för ordningens upprätthållande anses nödvändigt.

VI. Specialarbetsförmedlingens organisation.

1. Fackarbetsförmedlingen.

Tidigare har redan påpekats, att ju livligare arbetsförmedlingsanstaltens förelse blir, desto större uppmärksamhet bör man egna den omständigheten, att kunderna icke behöva alltför länge vänta och stå i kö å anstalten, innan de få sitt ärende utträttat. För detta ändamål bör tiden för anstaltens öppenhållande förlängas, men ännu bättre vore, om rörelsen lämpligt kunde fördelas på skilda avdelningar för skilda arbetsområden.

Att inrätta en särskild avdelning för vissa arbetsområden är redan av den anledningen en praktisk åtgärd, emedan själva förmedlingsverksamheten måste på skilda områden gestalta sig mycket olika. Är det t. ex. fråga om enkelt, tillfälligt hantlangar- eller fabriksarbete eller annat sådant arbete, i vilket man ej kan eller behöver fästa särskild uppmärksamhet vid arbetarens yrkesskicklighet, kan förmedlingen försiggå snabbt, så att till arbetsgivaren kan sändas första lämpliga person man får tag på. På andra områden duger ej ett dylikt summariskt förfaringssätt, utan måste förmedlaren noggrant överbäga, vilken av de arbetssökande är den mest lämpliga till ett erbjudet arbete. Förmedlingen måste då i betydande mån bli individuell. Då det gäller mera invecklat fackarbete måste vid förmedlingen egnas särskild uppmärksamhet åt arbetsgivarens eller arbetarnas noggrant bestämda av arbetets beskaffenhet beroende fordringar. På andra områden åter, såsom vid arbetsförmedling för tjänarinnor och andra sådana, som äro sysselsatta med arbeten i hemmen, liksom också vid arbetsförmedling för med intellektuellt arbete sysselsatta personer bör uppmärksamhet fästas vid rent individuella omständigheter, vederbörande

personers karaktär o. a. d. Emedan de skilda områden, beträffande vilka själva förmedlingsverksamheten måste vara så olika, blott med svårighet kunna skötas tillsammans, är ett avskiljande av specialområden från arbetsförmedlingsanstaltens allmänna avdelningar redan av rent förmedlingstekniska skäl påkallat.

Såsom tidigare blivit påpekat, behöver inrättandet av en särskild avdelning icke alltid betyda ett ökat behov av rum och personal, utan kan avdelningen arbeta på skild tid i samma rum och t. o. m. under ledning av samma person, som förestår den egentliga avdelningen. Om vid ledningen av specialavdelningen en särskild person kan fästas, är det naturligt, att därtill väljes en sådan, som är inkommen uti just det yrkesområde, inom vilket avdelningen arbetar.

Den första delning, som i arbetsförmedlingsanstalten måste fås till stånd, nämligen avskiljandet av särskilda manliga och kvinnliga avdelningar, innebär ännu icke organisation av specialarbetsförmedling. Under de enkla förhållanden, som råda å landsbygden, är någon annan delning knappast av nöden. I närheten av stora industriella inrättningar kan det dock vara på sin plats att inrätta en särskild avdelning eller att under skilda timmar öppenhålla anstalten för de arbetsområden ifrågavarande industri omfattar. I städerna, i synnerhet i de större, måste man gå ännu längre. Åtminstone måste arbetsförmedlingen för personer, som syssla med intellektuellt arbete och för fackarbetare avskiljas från den arbetsförmedling, som betjänar personer, vilka äro sysselsatta med grovt kroppsarbete. Vad den kvinnliga avdelningens delning i skilda underavdelningar beträffar, här man fordrat, att dessa underavdelningar i större städer borde vara t. o. m. fyra till antalet, nämligen: — 1) för hjälp i hemmen, tjänarinnor, tillfälliga städerskor, tvätterskor o. a. s. samt springflickor; — 2) för fabriksarbeterskor och sömmerskor; — 3) för utarbeterskor; — 4) för sådana, som utföra intellektuellt arbete.

Redan i följd av den mindre rörelse förmedlingen av fackarbete har, jämförd med annan arbetsförmedling, samt i följd av den större omsorg, som måste egnas densamma,

blir fackarbetsförmedlingen dyrare än annan arbetsförmedling. Därför har man planerat att också för detta ändamål understöd av staten borde ifrågakomma och här vederbörlig framställning härom redan gjorts till Statsrådet och Riksdagen.

Vid sidan av strävandet att i tidigare antydd riktning utveckla de kommunala arbetsförmedlingsanstalternas inre organisation är det nödvändigt, att för fackarbetsförmedlingens befrämjande trygga sig också till arbetsgivarnas och arbetarnas fackorganisationer samt till allmännyttiga föreningar, vilka verka på ifrågavarande område.

Då de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna å många orter icke kunna tillfredsställa fackarbetsförmedlingens behov och enskild arbetsförmedling förbjudits, är det troligt, att *arbetarnas och arbetsgivarnas fackorganisationer* inom kort finna det nödvändigt att själva skrida till åtgärder för att var och en på sitt område få arbetsförmedling till stånd. Ur synpunkten av samhällets fördel är det likväl av stor betydelse, att arbetsförmedlingen ej användes som vapen vid arbetarnas och arbetsgivarnas inbördes strider, vilket blir fallet, om den ensidigt omhändertages av den ena eller andra parten. Därför vore det lyckligast, om vardera partens fackorganisationer kunde förmås att gemensamt grundlägga proportionellt ledda arbetsförmedlingsanstalter på orter, där ifrågavarande behov av fackarbetsförmedling är mest kännbart. Till en början kan man förutsätta, att sådana uppstå blott i större arbetseentra.

För att kunna centralisera arbetsförmedlingen vore det ändamålsenligast, att dessa fackarbetsförmedlingsanstalter skulle sluta sig till ortens kommunala arbetsförmedlingsanstalt *som underavdelningar med en särskild ledning*, vilket utomlands på många orter varit fallet. Då den kommunala arbetsförmedlingsanstalten under sådana förhållanden helt och hållet kunde befrias från ifrågavarande specialområden genom att dessa överlämnades åt fackanstalterna, torde densamma knappast hava något att invända emot en sådan anordning. Därav skulle ej i praktiken olägenheter uppstå, så

mycket mindre som tiden för fackarbetsförmedlingsanstaltens öppenstående ej behöver vara längre än en eller två timmar om dagen. Genom en dylik anordning skulle den fördelen vinnas, att fackarbetsförmedlingen komme att skötas av till respektive yrken hörande personer, vilka, om nägra, kunna göra det väl, medan hela förmedlingsverksamheten dock på samma gång, i det att densamma nära ansluter sig till den kommunala arbetsförmedlingen, vore underkastad fortsatt kontroll från samhällets sida. Ifrågavarande förening skulle vara till fördel också för fackarbetsförmedlingen genom att denna sålunda skulle få en lokal till sitt förfogande, som framför allt på grund därav, att fackarbetsförmedlingsanstalterna härigenom skulle indragas i landets offentliga arbetsförmedlingsverksamhet och sålunda komma i nära beröring också med sådana orters arbetsförmedling, å vilka på ifrågavarande yrkesområde någon fackarbetsförmedlingsanstalt ännu icke finnes.

Beträffande lokalfrågan, vilken speciellt för närvarande kan bereda svårigheter för genomförandet av ifrågavarande anordning, må det påpekas, att det icke alls är nödvändigt, att de skilda avdelningarna av den kommunala arbetsförmedlingsanstalten arbeta under samma tak. Tvärtom kan det vara bättre, om skilda avdelningar förläggas i skilda delar av staden, med beaktande av de besökandes boningsort m. fl. d. synpunkter. Av vikt är blott, att den nödvändiga enheten i övrigt existerar i arbetsförmedlingen å orten, så att överflyttandet av de arbetssökande från ett arbetsområde till ett annat vid behov lätt kan försiggå.

Om även andra organisationer, såsom *allmännyttiga föreningar* på ändamålsenligt sätt utöva arbetsförmedling på något specialområde, är det dock på sin plats, att även de dragas in i samma offentliga arbetsförmedling, genom att deras arbetsförmedlingsbyråer ansluta sig som underavdelningar till den kommunala arbetsförmedlingsanstalten. Ledningen av dessa byråer bör ock i detta fall ställas på proportionell grund. I denna riktning kan påtryckning utövas så till vida som dessa föreningar för sin arbetsför-

medlingsverksamhet äro i behov av understöd av statens medel och sådant för detta ändamål står till förfogande.

Tidigare nämnda hemställan till Statsrådet går ock ut på, att bidrag ur statens medel kunde för understödande av fackarbetsförmedling utgivas jämväl åt arbetsförmedlingsanstalter, som underhållas av fack- eller allmännyttiga föreningar. På Socialstyrelsens prövning skulle bero, vilka arbetsområden skulle räknas som fackarbetsområden, liksom även de andra villkoren för erhållande av understöd skulle av nämnda styrelse fastställas. Det villkoret bör under alla förhållanden uppställas, att fackarbetsförmedlingsanstalt, vars verksamhetsområde inskränkes till en enda ort, kan bli tilldelad statsunderstöd endast under förutsättning, att den underordnar sig den kommunala arbetsförmedlingsanstalten som en särskild avdelning av denna. Däremot kunna *fackarbetsförmedlingsorganisationer*, som omfatta hela landet eller överhuvudtaget ett större område, i den mån sådana uppstå, oberoende av detta villkor erhålla understöd, om än också deras organiska förening med det offentliga arbetsförmedlingsnätet bör eftersträvas. I varje fall bör som villkor för erhållande av bidrag uppställas, att arbetsförmedlingens ledning är paritetiskt ordnad. Avsikten har varit, att bidraget skulle utbetalas efteråt per kalenderår, på grundvalen av den redogörelse varje arbetsförmedlingsanstalt eller organisation avgiver till Socialstyrelsen över sin verksamhet och över utgifterna för densamma.

Då organisering av fackarbetsförmedling jämförelsevis sällan kommer i fråga på landsbygden med dess enkla förhållanden, må detaljerna här förbigås.

Vad beträffar *arbetsförmedlingen inom lantbruket* hava arbetsförmedlingsanstalter på landsbygden ej skäl att härför inrätta någon särskild avdelning, emedan just lantbruket utgör anstaltens viktigaste förmedlingsområde; förmedlingen till andra områden kan vanligtvis skötas vid sidan av denna. Lantbrukssällskap och andra organisationer av jordbrukare hava ej anledning att för lantbruket inrätta egna arbetsförmedlingsanstalter, utan kunna de kommunala ar-

betsförmedlingsanstalterna utvecklas efter deras önskan. På dessa ankommer att i anstaltens styrelse utse representanter för lantbruksproducenterna och att draga försorg om, att såväl styrelsens ledamöter som anstaltens föreståndare äga nödiga insikter framför allt just på lantbrukets område. På samma sätt bör i de städers arbetsförmedlingsanstalter, vilkas verksamhetsfält jämväl omfattar de närmaste landskommunerna eller vilka som distriktsarbetsförmedlingsanstalter komma att taga befattning också med lantbrukets arbetsförmedling, i ledningen reserveras säte och stämma för representanter för vederbörande jordbrukarorganisationer. I synnerhet äro sekreterarna för jordbrukarnas kretsförbund och andra funktionärer, vilka då de äro i ständig kontakt med jordbrukarna och lantbruksarbetarna inom sin krets, grundligt lära känna arbetsförhållandena på varje ort, lämpade att med framgång och på ett förtroendeingivande sätt verka också för arbetsförmedlingen.

2. Arbetsförmedling för unga personer.

Särskild omsorg bör arbetsförmedlingsanstalten egna arbetsförmedlingen för unga personer. Anskaffandet av arbete åt en person, som ännu befinner sig i uppväxtåldern, är icke endast en fråga om beredande av tillfälle åt honom till arbete under en längre eller kortare tid, utan kan på ett avgörande sätt inverka på hela hans framtid. Och vidare: denna förmedling är av stor betydelse för hela folkhushållningen och för samhället i dess helhet, ty genom att leda unga krafter, som icke tidigare förekommit på arbetsmarknaden, in på olika arbetsområden, kan den verksamt bidra till att desamma fördelas i enlighet med samhällets verkliga behov.

Arbetsförmedlingen för ungdom borde därför alltid åtföljas av *vägledning vid val av arbetsområde*. Då ungdomen själv ofta har alltför stor lust att genast genom arbete, för vilket yrkesutbildning icke erfordras, komma sig till arbets-

förtjänst och visar tydlig motvillighet för en besvärlig och ofta oavlönad lärotid, måste arbetsförmedlingsanstalten sträva efter att hindra ungdomen från att ge sig in på banor, på vilka yrkeskunighet ej efterfrågas och uppmärksamgöra densamma på vad som i detta avseende slutligen är det mest fördelaktiga. Den bör klargöra för ungdomen, huru olika framtiden kan gestalta sig för en person, som försummar att skaffa sig fackutbildning och en, som bemödar sig om att förvärva sådan och som dessutom vid sidan därav strävar att förkovra sig i studier i allmänhet. Den växande ungdomen bör så mycket som möjligt ledas till fasta verksamhetsområden, på vilka fackutbildning och en säkrare framtid kunna vinnas. Härvidlag är det ej tillfylles, att man leder de unga till vilken fackutbildning som helst, utan de böra anvisas till områden, på vilka möjligheten att erhålla arbete och utkomst i framtiden ej försvåras till följd av alltför stor konkurrens och vilka erbjuda vederbörande de största utsikterna till framgång, särskilt med hänsyn till personliga egenskaper och naturliga anlag.

Då det härvidlag ej blott gäller vanlig arbetsförmedling, utan frågan på samma gång är av folkuppfostrande betydelse, kan dess lösning ej anförtros åt vem som helst. Härför behövas, utom de funktionärer som verka i egentlig arbetsförmedling; — 1) personer från resp. yrkesområden och — 2) lärare, vilka känna sina elever och genom vilkas förmedling kännedom om tillfälle för ungdomen att erhålla råd vid val av arbetsområde bäst sprides till vederbörande kretsar.

Åtminstone i varje stad bör i samband med arbetsförmedlingsanstalten tillsättas en särskild *Yrkesanvisningskommission för unga personer*, till vilken ortens hantverkar- och fabriksföreningar samt folk-, lärdoms- och fackskolors lärarpersonal bör ombedjas att utse representanter. Denna anvisningskommission bör anskaffa och bland ungdomen och dess föräldrar sprida upplysningar om förhållandena på skilda yrkesområden, i synnerhet om behovet av hantverkslärningar och annat fackkunnigt arbetsfolk, angående de förutsättningar, vilka inom varje yrke fordras av aspiranter till

detsamma (ålder, fysisk utveckling, anlag), angående lärotiden och lönen under denna, angående de yrkesskolor, som under lärotiden böra besökas; läroprovets utförande; framtidsutsikterna o. s. v.

Anvisningskommissionen bör, exempelvis en gång i veckan, anordna i arbetsförmedlingsanstalten eller å någon annan lämplig plats konferenser, vid vilka sakkunniga personer taga emot unga personer och deras föräldrar och giva dem de råd var och en av dem behöver vid val av arbetsområde. Detta rådgivande arbete bör få en så individuell prägel som möjligt genom att kännedom tages om vederbörande barns eller ungdoms förkunskaper, naturgåvor, böjelser, föräldrarnas ekonomiska ställning och möjligheter att giva understöd o. s. v. Kommissionen bör i skolorna och bland föräldrarna sprida frågan belysande broschyrer och ströskrifter, vilka publiceras av Finska Industridelegationens Centralkommitté, i ortens tidningar införa artiklar i ämnet, varje vår, kort före skolarbetets avslutande, anordna föredrag för de elever, vilka avsluta sin skolgång, och utdela bland dem formulär, enligt vilka de till arbetsförmedlingsanstalten kunna inlämna anhållan om anskaffande åt dem av lärlings- eller arbetsplatser på det område de önska.

Framgången av detta rådgivande arbete är framför allt beroende av, att till medlemmar i Kommissionen fås driftiga, i frågan inkomna och av densamma intresserade personer. Av särskild betydelse är, att de representanter för arbetsgivarna, som finnas i densamma, taga reda på förefintliga lämpliga lärlingsplatser och hos yrkesidkarna underhålla det livliga intresse för ifrågavarande fråga, som på detta håll för närvarande håller på att vakna.

Å mindre orter kan man nöja sig med att leda arbetsförmedlingen för unga personer blott genom denna yrkesanvisningskommission och de konferenser, som på bestämda tider anordnas. I större städers arbetsförmedlingsanstalter bör däremot en särskild *avdelning för ungdom* inrättas eller, om man ej önskar eller ej har möjlighet att inrätta en sådan, åtminstone *skilda timmar för öppenhållandet av byrån* för

arbetsförmedlingen för unga personer införs. Ungdomsavdelningen kan verka som en dylik underavdelning av arbetsförmedlingsanstalten som de förut nämnda fackarbetsförmedlingsanstalterna. Dess särskilda styrelse är yrkesanvisningskommissionen, vilken proportionellt bör sammansättas av arbetsgivare och lärare med en representant för arbetsförmedlingsanstaltens styrelse som ordförande. Ungdomsavdelningens ledning anförtros lämpligast åt någon lärare, som samtidigt tjänstgör som yrkesanvisningskommissionens sekreterare. En lärare kan lättare från skolorna erhålla upplysningar angående de unga, som söka arbete, om deras kunskaper, skicklighet, karaktär, hälsa o. s. v., vilket allt vid arbetsförmedlingen och isynnerhet vid förmedlingen av yrkeslärlingsplatser är synnerligen nödvändigt att taga kändedom om. Särskilda platsförmedlingsbyråer för folkskolorna (sådana hava i Finland funnits i Helsingfors och Åbo) bliva sålunda obehövlige; de, liksom andra redan existerande, t. ex. av föreningar inrättade arbetsförmedlingsbyråer för ungdom, kunna lämpligast förenas med denna underavdelning av den kommunala arbetsförmedlingsanstalten, i vars ledning allt det intresse och all den sakkändedom bör samlas, som på ifrågavarande verksamhetsfält å varje ort står till buds.

3. Övrig specialarbetsförmedling.

Av andra områden inom arbetsförmedlingen, på vilka en specialorganisation är nödvändig, må nämnas *arbetsförmedling för personer, som uttjänat sin krigstjänst*. Då tjänstetiden enligt gällande värnpliktslag regelbundet slutar på hösten, i oktober månad, bliva i anledning härav personer i tusental lediga och söka arbete just vid den årstid, då möjligheten att erhålla sådant på flera viktiga arbetsområden i hög grad minskats. Av desto större vikt är, att något göres för att för dessa underlätta erhållandet av arbete.

Då ungdom från landsbygden, vilken i krigstjänsten fått smak för stadslivet, ofta förmärkts hava stor lust att kvarstanna i staden, bör vid organiserandet av ifrågavarande förmedling undvikas att gynna överflyttning från landsorten till städerna och från produktivt arbete till befattningar för allehanda lägre funktionärer. Av denna anledning synes det ej vara på sin plats, att arbetsförmedlingsanstalten i den stad, varest truppavdelningen är förlagd, skulle mera allmänt sträva efter att i sina förteckningar införa män, som avsluta sin värnplikt. Mera ändamålsenligt är att en för hela landet gemensam *arbetsförmedlingsanstalt för personer, som avsluta sin krigstjänst*, tillställer alla truppavdelningar formulär för arbetssökande, så att vederbörande kunna ifylla dessa och uppgiva, på vilket område och på vilken ort de önska arbete. Dessa formulär sändas därefter från den ifrågavarande orten eller från vederbörande personers hemort till arbetsförmedlingsanstalten, för att förmedling skall kunna fås till stånd.

Denna apparat är tillsvidare ännu under förberedelse och kan ej verka med större effektivitet, innan livskraftiga arbetsförmedlingsanstalter i större antal uppstått också i landskommunerna.

Vidare förtjänar ännu *arbetsförmedlingen för den mindervärdiga arbetskraften* uppmärksamhet, med avseende å vilken man likväl blott å större orter kan skrida till särskilda organisationsåtgärder.

Denna förmedling gäller personer, vilka i följd av sjukdom, kroppsligt lyte eller annan orsak icke äro fullt arbetsdugliga, och vilkas sysselsättande i arbete därför möter svårigheter. Då arbetsförmedlingen för sådana personer endast skötes vid sidan av annan arbetsförmedling, bör anstalten sörja för, att de lättare arbeten, vilka för dem vore lämpliga, reserveras just för dem. T. ex. en del arbeten, för vilkas utförande man vanligtvis använder personer i uppväxtåldern, lämpa sig väl för detta ändamål. Ur det allmännas synpunkt betraktat är det ekonomisk ofördelaktigt att låta barn

göra sådant, som gamla eller eljes svaga arbetare kunna utföra, detta vållar samhället förlust såväl i form av arbetslöshet bland de sistnämnda som till följd därav att barnens yrkesutbildning sålunda blir försummad, vilket leder till att i synnerhet nya slag av arbeten komma att lida av brist på yrkeskunniga arbetare.

Arbetsförmedlingsanstalten måste försöka få svaga personer att åtnöja sig med sådan lön, som motsvarar deras mindre arbetsförmåga; sålunda kunna arbetsavtal lättare fås till stånd. Lönefrågan är orsaken till att sådana förmedlingar i de flesta fall gå om intet.

Vad slutligen *arbetsförmedlingen för frigivna fångar* beträffar, bör denna i allmänhet icke omhänderhavas av arbetsförmedlingsanstalten. Så viktigt det än är, att arbete anskaffas åt personer, som avtjänat fängelsestraff, och dessa återföras till ett regelbundet liv, kan det dock inverka menligt på arbetsförmedlingsanstaltens anseende och på anlitandet av densamma, om det blir allmänt känt, att den sysslar med sådan förmedling. Denna förmedling bör därför på orter, varest fängelser finnas, helt överlämnas åt särskilda, för detta ändamål stiftade, föreningar. Åt enskilda personer, som sluppit ut från fängelse, kan arbetsförmedlingsanstalten självfallet ej vägra att anskaffa arbete; endast en mera regelbunden verksamhet på detta förmedlingsområde bör undvikas.

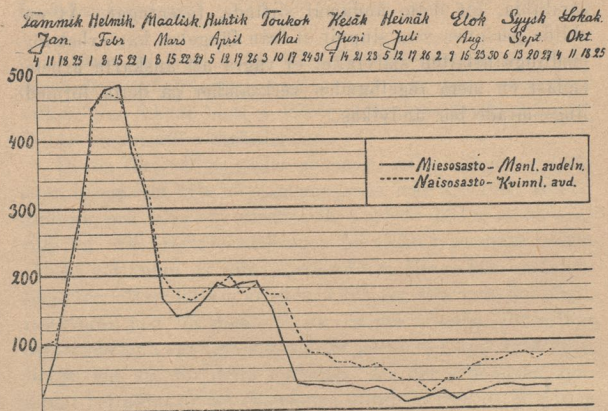
VII. Arbetsförmedlingsstatistiken. — Anstaltens arkiv.

1. Veckostatistiken.

Såväl kommunala arbetsförmedlingsanstalter som sådana, vilka inrättats av föreningar, sända regelbundet rapporter över sin verksamhet till Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning. Dessa rapporter äro av två slag: en del sändas en gång i veckan, varje lördag; andra en gång i månaden.

För *veckorapporten* har redogjorts redan å sid. 74. Avsikten med densamma är ej att giva en bild av anstaltens hela rörelse under veckans lopp, utan endast av ställningen vid veckans slut. Dess ändamål är av praktisk art, den bör bilda materialet för vakanslistan och sålunda tjäna arbetsförmedlingen skilda orter emellan. Dessutom kan densamma

FIGUR 1. Arbetslösheten i Viborgs stad under förra hälften av år 1919.

och i synnerhet dess slutsummor användas för statistiska ändamål. Genom att varje vecka uppteckna antalet arbetslösa personer, de manliga och kvinnliga skilt för sig, erhåller man en talserie, som belyser arbetsbristen på orten från vecka till vecka under hela året. Ännu tydligare blir denna bild, om den framställes grafiskt så som vidstående teckning utvisar. Genom en dylik grafisk framställning framgår vid första ögonkastet arbetslöshetsfrågans läge på orten och då den är lätt att åstadkomma, borde man ej på någon ort, där arbetslöshet i högre grad yppat sig, försumma att uppgöra en sådan. De erforderliga grundlinjerna kunna färdigt uppdragas för hela året på en gång och tabellens format göras tillräckligt stort (t. ex. med 1 cm mellanrum mellan veckolinjerna, vilka i denna förminskade figur för tydlighetens skull bortlämnats), pappret bör uppspikas på anstaltens vägg och varje lördag efter det veckorapporten uppgjorts med röd och blå penna på detsamma fortsätts de kurvor, som utvisa antalet manliga och kvinnliga arbetslösa arbetsökande.

På Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning sammanräknas de slutsummor, som utvisa de arbetslösas antal i alla de arbetsförmedlingsanstalter i hela landet, från vilka veckorapporter anlända, och vilka som en någorlunda tillförlitlig „barometer för arbetslösheten” regelbundet publiceras i huvudstadens tidningar i följande form:

Arbetslösheten för närvarande.

Statistik.

Enligt till Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning från landets viktigaste arbetsförmedlingsanstalter anlända rapporter har antalet av i anstalternas böcker upptecknade arbetslösa personer under de senaste veckorna, fördelat på de manliga och kvinnliga avdelningarna, varit följande:

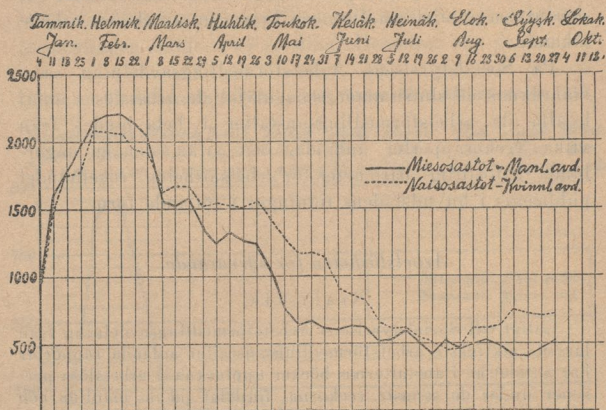
Oktober	18	523	847
„	11	518	723
„	4	480	756
September	27	522	720

Den 18 oktober funnos arbetslösa främst i följande städers arbetsförmedlingsanstalter:

Helsingfors	257	396
Tammerfors	53	127
Abo	94	72
Viborg	56	105
Kotka	6	63
S:t Michel	19	23

Av dessa rapporter framgå alltså alltid: 1) slutsummorna för hela landet för 4—5 veckor och 2) motsvarande tal för de största städerna för den senaste veckan. Enligt dessa siffror kan varje arbetsförmedlingsanstalt, om den det önskar, teckna en annan bild, vilken utvisar, huru stor arbetslösheten varit under årets lopp i hela landet. En dylik tabell framställles i vidstående figur¹⁾:

FIGUR 2. Det sammanlagda antalet arbetslösa per vecka i landets viktigaste arbetsförmedlingsanstalter under tiden —jan.—sept. 1919.

¹⁾ Angående sättet att upprita figurerna må påpekas, att de lodrätta och vågrätta strecken, av vilka det ena slaget i dessa förminskade figurer för tydlighetens skull bortlämnats, böra fullständigt uppdragas eller ock för detta ändamål användas

I justerad form publiceras förenämnda tal kvartalsvis i Social Tidskrift i samband med statistiken över arbetsförmedlingen.

2. Månadsstatistiken.

Månadsredogörelsen uppgöres blott för statistiskt ändamål: den bör giva en detaljerad bild av arbetsförmedlingsanstaltens rörelse under ifrågavarande månad och utgöra det material, varpå Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning bygger vid utarbetandet av de regelbundet publicerade statistiska års-, kvartals- och månadsöversikterna över landets offentliga arbetsförmedling.

Månadsredogörelsens tabellavdelning skall innehålla uppgifter över antalet arbetsansökningar, erbjudna arbetsplatser och utförda förmedlingar samt deras fördelning under ifrågavarande månad. Arbetsansökningarnas och förmedlingarnas antal kan i allmänhet noggrant och lätt uträknas. Arbetsanbudena däremot framställas ofta obestämt t. ex. sålunda att arbete erbjudes åt „ett par tiotal män”, åt „100—200 vedhuggare”, åt „ett obegränsat antal arbetare” o. s. v. Vid uppgörandet av statistiken böra dessa anbud preciseras, så att bestämda tal anges i den mån detta är möjligt. I de nämnda exemplen skulle man i de två föregående fallen kunna anteckna i statistiken talen 20 och 150, om blott anbudet ifråga gjorts på fullt allvar. Då däremot ett obegränsat antal arbetsplatser erbjudits, såsom exempelvis vid skogsarbeten ofta är fallet, böra av dem, därest ej annan begränsning kan göras, i månadsredogörelsens statistik upptagas blott så många, som kunna tillsättas, men som anmärkning vid slutet av sidan påpekas, att inom ifrågavarande yrkesgrupp platser erbjudits i obegränsat antal.

rutigt papper med färdiga linjer, av vilka t. ex. var femte kan göras grövre. Kurvornas höjning och sänkning blir tydligare ju större skalan göres. Det må påpekas, att den höjd, som i den senare figuren utmärker 500 arbetslösa i den förra endast anger 100.

Månadsredogörelseformulären äro av två slag, av vilka förkortade utdrag publicerats som *Bilagor 25 och 26*. Det större formuläret (N:o 1) är, avsett för städernas och det enklare (N:o 2) för landsbygdens arbetsförmedlingsanstalter. Vid användningen av det sistnämnda antecknas i den första och andra kolumnen enligt månadsredogörelseformuläret N:o 1 eller veckorapportformuläret N:o 1 endast de yrkesgruppers namn och numror, beträffande vilka för varje gång arbetsansökningar, erbjudna arbetsplatser eller verkställda förmedlingar finnas att anteckna.

Ifyllandet av formulären försiggår på följande sätt.

Tidigare, å sid 53 har påpekats, att då under månadens lopp förmedlingar ägt rum, ansökningar återtagits eller arbetsanbud förfallit, vederbörande arbetssökandes eller arbetsgivares formulär ännu icke definitivt läggas å sido, utan endast under en skiljande pappskiva i samma packe, i vilken gällande formulär förvaras. Månadsstatistikens summor uträknas från de sålunda i två skilda packor ordnade formulären, av vilka de, som befinna sig ovanom pappskivan, representera ännu gällande arbetsansökningar och arbetsanbud, de åter, som befinna sig under densamma, verkställda förmedlingar och förfallna samt återtagna arbetsansökningar och arbetsanbud.

Till en början må exempelvis de gällande arbetsansökningarna och arbetsanbuden uträknas. Enligt arbetsförmedlingsanstaltens ordningsregler är arbetsansökningen i kraft en månad, varefter den kan förnyas; sker detta icke, avföres densamma. Formulären böra för detta ändamål granskas åtminstone en gång i veckan, innan veckorapporten uppgöres. En ny granskning verkställs nu vid uppgörandet av månadsredogörelsen, varvid också de arbetsansökningar avlägsnas, d. v. s. insättas i packen under pappskivan, angående vilka man vet, att de personer, som inlämnat dem, ej mera fasthålla vid ansökningarna, ehuru de ej kommit sig för att återtaga desamma. På samma sätt uträknas antalet gällande arbetsanbud. *Såsom kvarstående* från den ena månaden till den andra *antecknas alltså blott det antal ar-*

betsansökningar och arbetsanbud, vilka vid månadens slut i verkligheten ännu äro gällande. Detta liksom alla andra tal i månadsstatistiken uträknas skilt för varje yrkesgrupp. Då räkningen slutförts antecknas talen i kolumnerna 3 och 15 (i det mindre formuläret i kolumnerna 3 och 10), men — att observera! — naturligtvis i formuläret för följande månad, emedan frågan gäller de vid denna månads slut ännu i kraft varande ansökningarna och anbuden. I formuläret för denna månad har motsvarande anteckning gjorts redan, då den föregående månadsredogörelsen uppgjordes och har denna sedermera på grund av gjorda observationer kunnat justeras. Månadsredogörelsen för januari bildar i det avseendet ett undantag, att i densamma kolumnerna för de kvarstående alltid bliva ofyllda, ty från ett år till ett annat verkställas ej överföringar, utan, i den mån vederbörande personer ånyo anmäla sig, betraktas deras ansökningar eller anbud såsom nya sådana.

I kolumn 4 av formuläret för månadsredogörelsen, „nya, första gången under detta år anmälda arbetssökande”, införas de arbetssökande, vilka fått ordningsnummer under ifrågavarande månad och vilkas formulär befinna sig såväl ovan som nedan om den tidigare nämnda pappskivan. I kolumn 5 antecknas från samma formulär antalet av de arbetssökande, vilka äro hemmahörande å andra orter. I det större formuläret (N:o 1) uppgives i kolumnerna 6—8 på vilket sätt dessa nya arbetssökande fördela sig efter språk- och i kolumnerna 9—10 deras fördelning efter familjeförhållanden. I det mindre formuläret (N:o 2) införas ej sistnämnda anteckningar. Nya anbud av arbetsplatser antecknas i kolumnerna 16—17 (i det mindre formuläret kolumnerna 11—12) på samma sätt.

Kolumn 11 (i det mindre formuläret kolumn 6) gäller förnyade arbetsansökningar. Som sådana betraktas de personers arbetsansökningar, vilka redan tidigare under årets lopp sökt arbete (och då blivit antecknade i kolumn 4), men, efter det arbetsansökningen gått om intet, nu förnya densamma eller möjligen, efter att under mellantiden ha

varit i arbete, nu ånyo söka sådant. Samma person kan under årets lopp, t. o. m. under samma månad, flera gånger förnya sin arbetsansökan. Emedan dessa skilda gånger antecknas i samma formulär för arbetssökande, är det ej tillfyller, att vid uppgörandet av statistiken sammanräkna antalet formulär för arbetssökande, utan böra också ifrågavarande anteckningar tagas i betraktande.

I kolumn 12 (i det mindre formuläret kolumn 7) sammanräknas kolumnerna 4 och 11 (i det mindre kolumnerna 4 och 6). I kolumn 13 (i det mindre kolumn 8) tilläggas till de föregående ännu de summor, som finnas i kolumn 3.

I kolumn 14 (i det mindre formuläret i kolumn 9) sammanräknas alla de formulär för arbetssökande, som under månadens lopp behandlats, alltså såväl de, som befinna sig ovan som de, som befinna sig nedan om den tidigare nämnda pappskivan.

Om kolumnerna 15—17 (i det mindre formuläret kolumnerna 1—12) har tidigare varit fråga. I kolumn 18 (i det mindre formuläret kolumn 13) sammanräknas kolumnerna 15 och 16 (i det mindre kolumnerna 10 och 11).

Kolumnerna 19—21, vilka beröra tillsatta platser, (i det mindre formuläret kolumnerna 14—16) ifyllas enligt de anteckningar, som gjorts på högra sidan av formulären för arbetssökande och arbetsgivare. Härvid böra i allmänhet blott de formulär tagas i betraktande, vilka befinna sig nedan om förenämnda pappskiva och icke ens alla dessa. Likväl böra även de, som äro i packen ovan om densamma, granskas, ty om blott en del av de arbetsplatser, som samma arbetsgivare erbjudit, kunnat tillsättas och en del ännu äro lediga, bör formuläret ännu ligga i den övre packen. Den sista kolumnen 21 (i det mindre formuläret kolumn 16) ifyller enligt de anteckningar, som gjorts i andra kolumnen av formuläret för arbetsgivare eller, efter det sökanden antagits i arbete, på grund av det meddelande, som avgivits av arbetsgivaren i den sista kolumnen, såsom å sid. 52 beskrivits.

Den uträkning, som i och för ifyllandet av månadsredogörelseformuläret måste verkställas, försiggår enklast så-

lunda, att ett exemplar av månadsredogörelseformuläret tages till koncept, varpå man i vederbörande kolumn och på vederbörande rad till en början blott drager ett litet lodrätt streck för varje formulär och, sedan detta blivit gjort, sammanräknar man strecken skilt för varje rad i varje kolumn och den erhållna slutsumman införes i det slutliga månadsredogörelseformuläret.

Detta försiggår exempelvis på följande sätt. Månadsredogörelseformuläret N:o 1 tages fram. Som *Bilaga 25, a* ingår av detsamma blott den del, som gäller den manliga avdelningen, men den, som gäller den kvinnliga avdelningen, vilken i de formulär som användas, finnes upptagen till höger är alldeles lik denna. Detsamma är fallet även med månadsredogörelseformuläret N:o 2 *Bilaga 26, a*. Om det första formuläret för arbetsansökan gäller t. ex. en de ja, som är hemma å annan ort och nu första gången under året söker arbete på anstalten, antecknas å grupprad 4, kolumn 4 ett streck och likaså i kolumn 5. Hade hon varit hemma å samma ort, skulle i kolumn 5 ingenting antecknats. Är hon finsktalande drages ett streck i kolumn 6 och kolumnerna 7 och 8 bliva tomma. Om hon är ogift, drages i kolumn 9 ett streck och kolumn 10 blir tom o. s. v. En annan arbetsökandes formulär gäller t. ex. en manlig lantbruksdagsverkare, vilken redan tidigare under året sökt arbete på anstalten och är hemma å samma ort. Vederbörande grupp linje är den 7:de. Kolumnerna 4 och 5 lämnas tomma. Kolumnerna 6—10 behandlas som ovan beskrivits. I kolumnen 11 drages ett streck. — I kolumnerna 12 och 13 verkställs en summering först sedan alla arbetssökandes formulär blivit på nämnda sätt behandlade och antalet sammanräknats. Däremot antecknas i kolumn 14 redan nu för varje formulär ett streck. — Enligt formulären för arbetsgivare uträknas kolumnerna 16—17 på samma sätt. — Vad åter de kolumner (19—21) beträffar, vilka gälla utförda förmedlingar, böra de naturligtvis uträknas antingen enligt arbetssökandenas eller arbetsgivarnas formulär, men ej enligt vardera. För kontrollens skull är det lämpligast att först räkna enligt det

ena slaget av formulär och sedan enligt det andra. Också i övrigt är det nödvändigt att under räkningen ständigt kontrollera resultatet; t. ex. kolumnerna 6, 7 och 8 samt kolumnerna 9 och 10 böra tillsammans bilda samma summa som kolumn 4.

Vid användandet av det mindre månadsredogörelseformuläret (N:o 2), *Bilaga 26, a*, förfares i övrigt på samma sätt, utom att yrkesgruppernas namn och numror böra antecknas i första och andra kolumnen. I nyssnämnda exempel skulle det alltså gälla att på första raden anteckna gruppnummern 4 och i andra kolumnen: „Dejor”, på andra raden 7, „Dagsverkare”, o. s. v. Då nya yrken förekomma i de skilda arbetsansökningsformulären böra de alltid skrivas på ny rad; däremot böra dejor, dagsverkare o. a., som redan tagits i betraktande, i den mån de uppträda ånyo, skrivas på redan förefintliga rader.

De skilda yrkesgrupperna komma på detta sätt i det som koncept använda formuläret i alldeles godtycklig ordning. Efter det anteckning gjorts från alla formulär och antalet strek sammanräknats, införas de skilda yrkesgrupperna i riktig ordningsföljd i det slutliga formuläret.

Ovan framställda uträkningsätt är praktiskt, då ett nägorlunda stort antal arbetsansöknings- och arbetsgivarformulär finnes. Om dessa äro få och fördela sig på flera yrkesgrupper, försiggår räkningen enklare på annat sätt; i detta fall är det ej skäl att slösa med tryckta formulär som koncept.

Sedan från alla de yrkesgrupper, vilka för varje gång komma i fråga, vederbörande tal antecknats i skilda kolumner, böra dessa hopsummeras uppifrån ned. I det mindre formuläret kommer härvid i fråga blott slutsumman av varje kolumn, däremot bör i det större formuläret också sammanräknas summorna för varje huvudgrupp särskilt (lantbruk och skogshushållning, skilda underavdelningar av industri och hantverk m. fl. huvudgrupper), såsom i formuläret anvisats. För att dessa summor ej skola förorsaka blandning vid hopsummeringen av sidorna, kan man anteckna dem med penna av olika färg. Den under den senaste huvudgruppen

"lärlingar och budbärare" befintliga raden för summan avser ej blott denna grupp, utan antecknas å densamma slutsummorna för alla huvudgrupper. (*Bilaga 25, b*).

Å raderna under slutsummorna antecknas i och för jämförelse motsvarande summor 1) för föregående månad och 2) för motsvarande månad under föregående år. — I det därpå följande sammandraget sammanräknas talen för de manliga och kvinnliga avdelningarna och under de sålunda erhållna slutsummorna antecknas motsvarande slutsummor för båda avdelningarna för föregående månad och för motsvarande månad under föregående år.

Därtill bör i den vidlyftigare månadsredogörelsen uträknas särskilt för den manliga och kvinnliga avdelningen samt för båda tillsammans: 1) huru många av hundra arbetssökande erhållit arbete; — 2) huru många arbetssökande funnos på hundra erbjudna arbetsplatser; och — 3) huru många erbjudna arbetsplatser av hundra blevo tillsatta.

Övriga uppgifter, vilka utom ifrågavarande statistik böra avgivas i månadsredogörelsen, ses av *Bilagorna 25, c* och *26, b*. De frågor, vilka i det mindre månadsredogörelseformuläret böra besvaras, äro desamma som de, vilka förekomma i det större veckorapportformuläret (jämför sid. 75).

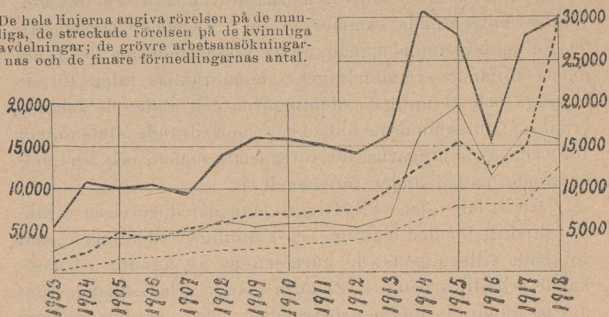
I det större månadsredogörelseformuläret kommer härtill en mängd frågor, vilka beröra större rekvisitioner av arbetskraft och de arbetsområden, på vilka arbetslöshet, brist på arbetare eller obesatta arbetsplatser mest förekommit.

Månadsredogörelsen uppgöres i två exemplar, av vilka det ena förvaras å byrån och det andra sändes till Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning. Redogörelserna skola utarbetas genast i början av följande månad och med det första sändas till Socialstyrelsen, senast den 15 i samma månad. Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning sammanställer på grundvalen av detta material för varje årskvartal en översikt över landets offentliga arbetsförmedling under resp. kvartal. Denna översikt publiceras i Social Tidsskrift, vilken tillsändes alla kommunala och övriga arbetsförmedlingsanstalter samt kommunala arbetsförmedlingsombudsmän.

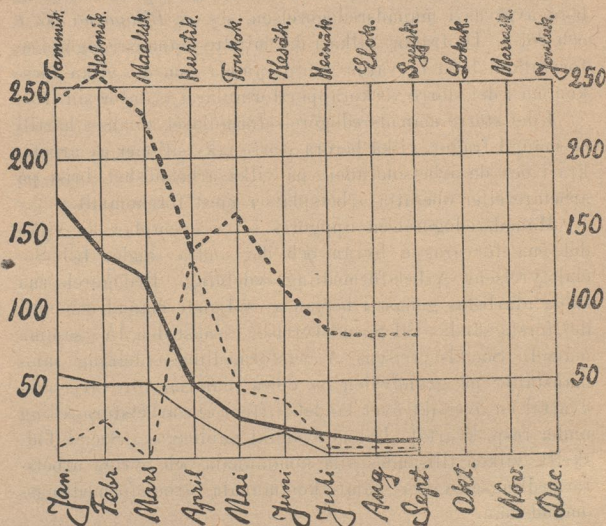
Liknande teckningar, som tidigare, sid. 102 och 104, framställts över de arbetslösas antal i de skilda arbetsför-

FIGUR 3. Finlands offentliga arbetsförmedlings utveckling 1903—1918.

De hela linjerna angiva rörelsen på de manliga, de streckade rörelsen på de kvinnliga avdelningar; de grövre arbetsansökningarnas och de finare förmedlingarnas antal.

FIGUR 4. Rörelsens utveckling i Kotka arbetsförmedlingsanstalt jan.—sept. 1919.

medlingsanstalterna och i hela landet kunna ock utarbetas för att åskådliggöra rörelsen å arbetsförmedlingsanstalterna d. v. s. antalet arbetsansökningar, erbjudna arbetsplatser och förmedlingar under årets skilda månader eller under skilda år. Då de giva en mycket åskådlig bild av sakförhållandena och på grund därav äro egnade att öka intresset för arbetsförmedlingsanstalten, är det skäl för föreståndaren att egna någon ledig stund, då han ej är alltför mycket upptagen av annat arbete, till att förfärdiga sådana. Till vägledning bifogas här två teckningar, av vilka den ena utvisar utvecklingen av rörelsen i landets samtliga arbetsförmedlingsanstalter åren 1903—1918¹⁾, den andra åter antalet arbetsansökningar och förmedlingar under de skilda månaderna av år 1919 i Kotka arbetsförmedlingsanstalt.

3. Årsstatistiken.

Enligt sina stadgar bör arbetsförmedlingsanstalten vid årets slut över sin verksamhet uppgöra en *årsberättelse*, vilken före den 1 maj bör överlämnas till stads- eller kommunalfullmäktige samt sändas till Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning.

I årsberättelsen meddelas uppgifter angående anstaltens styrelse och personal och angående deras verksamhet under ifrågavarande år samt gives en överblick över arbetsförhållandena på orten. Denna översikt uppgöres huvudsakligen med ledning av månadsredogörelserna. Till densamma sluter sig en *årsstatistik*, vilken grundar sig på månadsredogörelsernas och veckorapporternas statistik och efter omständigheterna kan omfatta färre eller flera tabeller.

Av de tabeller, som här komma i fråga, äro följande de viktigaste. *Tabell I*: årssummorna, belysar anstaltens rö-

¹⁾ Uppgifterna över den obetydliga rörelsen vid Kotka anstalt under åren 1904—06 hava dock vid tecknandet av kurvorna icke funnits att tillgå.

relse från och med dess grundläggning, d. v. s. antalet arbetsansökningar, erbjudna arbetsplatser och förmedlingar vid den manliga och kvinnliga avdelningen, särskilt för vardera samt sammanlagda antalet. Dessutom tre kolumner, av vilka framgår antalet arbetsökande på hundra erbjudna arbetsplatser, antalet förmedlingar på hundra arbetsansökningar och antalet förmedlingar på hundra erbjudna arbetsplatser. Tabellen är i övrigt densamma för varje år, utom att en ny rad tillägges för varje år. — *Tabell II* behandlar anstaltens rörelse per månad. Den uppgöres sålunda, att månadsredogörelsernas slutsummor antecknas på skilda rader under varandra, först summorna per månad för den manliga avdelningen, därefter summorna för den kvinnliga avdelningen på samma sätt. Vardera avdelningens kolumner summeras skilt för sig. Under slutsumman för den kvinnliga avdelningen antecknas ännu en gång slutsummorna för den manliga avdelningen, varefter båda sammanräknas. Om så önskas, kan man till denna tabell föra de tre kolumner, vilka utvisa effektiviteten av anstaltens arbetsförmedling och vilka omnämndes i samband med tabell I. — *Tabell III* utvisar arbetsansökningarnas, de erbjudna arbetsplatsernas och förmedlingarnas antal i de viktigaste yrkesgrupperna. Denna tabell kan göras antingen enklare, sålunda att endast årssummorna tagas i betraktande, varmed de mindre byråerna kunna nöja sig, eller sålunda, att varje månad skilt för sig tages i betraktande. I det senare fallet kommer tabellen att bli mycket stor, ty i densamma måste då ingå tre kolumner för varje månad (för arbetsansökningar, arbetsanbud och förmedlingar) samt dessutom motsvarande kolumner för summorna för hela året, med namnkolumnen alltså sammanlagt 40 kolumner. Som material användes månadsredogörelsernas statistik sålunda, att från varje månadsredogörelse uttagas de tal, som hänföra sig till de olika huvudykesgrupperna. Det är ett tidsödande och besvärligt arbete att uppgöra denna tabell, men den belyser förträffligt anstaltens rörelse, då av densamma genast ses, vilken betydelse varje yrkesgrupp haft i arbetsförmedlingsanstaltens rörelse, i all-

mänhet under det senaste året eller ock under skilda årstider. Även denna tabell bör uppgöras sålunda, att statistiken för den manliga och kvinnliga avdelningen uppgöres skilt för vardera och summorna sammanräknas. — *Tabell IV* utvisar antalet arbetslösa personer vid slutet av varje vecka. Tabellen är densamma, som behandlats å sid. 103. — Efter behov kan man tillägga andra tabeller, t. ex. för förmedlingar till kommunens egna arbeten, för särskilda nödhjulsarbeten o. s. v.

4. Distriktsarbetsförmedlingsanstaltens statistik.

De kommunala arbetsförmedlingsanstalter, vilka verka som distriktsarbetsförmedlingsanstalter, böra utom den statistik, som de i egenskap av lokala anstalter uppgöra över sin egen rörelse, ännu varje månad utarbета en särskild distriktsarbetsförmedlingsanstaltsstatistik. För att detta ej skall bliva för ansträngande, har det bestämts att distriktsanstalternas månadsstatistik skall göras så enkel som möjligt. Den innehåller endast en överblick över förfrågningarna angående arbetare och arbetsplatser samt antalet förmedlingar, som verkstälts till andra kommuner, särskilt för den manliga och kvinnliga avdelningen. Till densamma användes det som *Bilaga 27* publicerade formuläret.

Vid användandet av detta formulär antecknas i detsamma på första raden det antal förmedlingar till utomstående kommuner distriktsanstalten direkt fått till stånd, vilket antal som sådant tages från kolumn 20 i anstaltens egentliga månadsredogörelse (i det mindre formuläret kolumn 15). I de andra kolumnerna göres ingen anteckning på första raden. Därefter uträknas de olika arbetsförmedlingsanstalternas förfrågningar och de förmedlingar man fått till stånd på grundvalen av dessa. Härför användas de under månadens lopp ifyllda förfrågningsblanketterna (*Bilaga 22*). Också förmedlingarnas antal kan uträknas från dem, varefter resultatet granskas enligt förteckningen över förmedlingar till

utomstående kommuner (*Bilaga 21*). Själva räkningen utföres bäst med iakttagande av det förfaringsätt, vilket beskrivits å sid. 108. På det till koncept tagna formuläret antecknas till en början i första kolumnen namnen på alla arbetsförmedlingsanstalter, som höra till distriktet, alltid i samma konstanta ordning. Därefter göres särskilt för varje förfrågningsblankett vederbörlig streckanteckning i ifrågasvarande kolumner. Då alla blanketter på detta sätt blivit behandlade sammanräknas strecken; de sålunda erhållna summorna överflyttas till det slutliga formuläret, där de skilda kolumnerna hopsummeras.

Denna statistik uppgöres så snart som möjligt efter utgången av varje månad och sändes till Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning senast den 15 i följande månad. Ett annat exemplar av samma statistik förvaras i anstaltens arkiv.

Vid årets slut bör ännu utarbetas en kort *översikt över distriktsanstaltens verksamhet* under det förflutna året. Den sluter sig som ett särskilt bihang till anstaltens egen egentliga årsberättelse. Till Socialstyrelsen sändes den, då ansökan om statsbidrag för föregående kalenderår inlämnas, vilket (jämför sid. 85) bör ske före utgången av februari månad. Den till denna översikt bifogade *årsstatistiken* omfattar två tabeller, av vilka den ena utgör ett sammandrag av månadsstatistikernas slutsummor för varje månad och den andra en för hela året uppgjord tabell av samma slag som månadsstatistiken, utvisande alltså det antal förfrågningar och förmedlingar till utomstående kommuner, som under årets lopp kommit på distriktets olika arbetsförmedlingsanstalter.

5. Arbetsförmedlingsanstaltens arkiv.

Alla viktigare handlingar, som förekomma vid arbetsförmedlingsanstaltens ledning och rörelse, böra noggrant och i god ordning förvaras; likaså alla till arbetsförmedlings-

anstaten från Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning anlända tjänstebrev och cirkulär, emedan dessa kunna hava betydelse också senare än just vid den tidpunkt, då de emottagas. Vad de tryckta uppsatser beträffar, som behandla landets arbetsförmedlingsrörelse i allmänhet eller några till densamma hörande specialfrågor och övrig litteratur, Social Tidskrift o. a. d., som arbetsförmedlingsanstalten allt emellanåt får sig tillsänd, bör anstaltens föreståndare komma i häg, att denna litteratur i allmänhet ej är avsedd endast för hans enskilda behov, utan för ortens arbetsförmedlingsrörelse i allmänhet. Den bör därför delgivas också andra, vilka arbeta för samma sak, t. ex. ledamöterna i anstaltens styrelse och förvaras för framtiden för dem, vilka, då personerna växla, möjligen t. o. m. efter en kort tid komma att fortsätta de nuvarande funktionärernas arbete.

Av innehållet i arbetsförmedlingsanstaltens arkivlåda må här uppräknas följande:

- 1) Förordningarna och Statsrådets beslut angående arbetsförmedling.
- 2) Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelnings cirkulär i nummerföljd samt tjänstebrev, förvarade i tidsföljd.
- 3) Protokoll och handlingar, vilka röra arbetsförmedlingsanstaltens grundläggning samt stadfästelsebrevet för instruktionen, eller avskrifter av desamma.
- 4) Arbetsförmedlingsanstaltens instruktion och ordningsregler.
- 5) Arbetsförmedlingsanstaltens styrelseprotokoll samt från stads- eller kommunalfullmäktige, ämbetsverk eller nämnder anlända skrivelser i vederbörlig ordning.
- 6) Arbetsförmedlingsanstaltens samtliga årsberättelser.
- 7) Arbetsförmedlingsanstaltens samtliga månadsredogörelser.
- 8) Arbetsförmedlingsanstaltens veckorapporter för de två senaste åren.
- 9) Handbok i arbetsförmedling, arbetsförmedlingsmötenas protokoll och andra av Socialstyrelsen sända publikatio-

ner, bl. a. Social Tidskrift med den i densamma ingående arbetsförmedlingsstatistiken.

Vad vakanslistan beträffar, är det i allmänhet icke skäl att förvara den längre än ett par, tre veckor. Rapporten om behovet av tillskott i arbetskraft vid statens arbeten kan, då den har ett mindre format, lättare förvaras, men ej heller denna har efter förloppet av en månad någon annan än historisk betydelse. De varje årskvartal publicerade översikterna över arbetskraftens storlek i statens arbeten kan man av denna anledning förvara.

Handlingarna böra förvaras i brevkuvert av stor format, permar av papp eller portföljer. Å varje anlänt cirkulär eller brev understreckas med röd penna några ord, av vilka brevet's huvudsakliga innehåll genast framgår, då detsamma möjligen senare bland en hel mängd andra sådana uppsökes. Å böcker, broschyrer o. a. trycksaker skrives anstaltens namn eller tryckes dess stämpel.

VIII. Arbetsförmedlingen och kampen mot arbetslösheten.

Man är ofta av den åsikten, — vilken även i vårt land är den allmännaste — att arbetsförmedlingen i främsta rummet är av nöden för avvärjande av arbetslöshet. Av det som angående arbetsförmedlingens uppgifter i första kapitlet av denna handbok framställts, framgick likväl, att arbetsförmedlingsanstalten ej får betraktas enbart som ett medel att bekämpa arbetslöshet, utan densamma har självständiga, av nöden och dess avvärjande oberoende uppgifter, vilka avse det ekonomiska livets lugna gång. Men om detta än i princip är riktigt, kan man dock ej hålla de båda frågorna, arbetsförmedling och arbetslöshet, fullkomligt åtskiljda. De gripa delvis in i varandra: under tider av arbetsbrist ökas och utvidgas arbetsförmedlingsanstaltens uppgifter. Det är därför anledning att ännu giva en kort överblick av arbetsförmedlingens betydelse och uppgifter under tider, då arbetsbrist uppträder på en ort som en allmän massföreteelse av det slag som inneligger i begreppet arbetslöshet.

Arbetslöshet kan på en ort avvärjas eller avlägsnas endast sålunda, att anbudet av arbetskraft därstädes minskas eller efterfrågan på sådan ökas eller med andra ord sålunda, att på orten deras antal, vilka söka arbete, minskas eller de arbeten ökas, till vilka arbetsfolk efterfrågas.

Man har anmärkt, att arbetsförmedlingen ej kan göra någondera. Man har velat uttrycka dess betydelse och begränsning sålunda, att den ej kan skapa nytt arbete utan endast underlättar uppsökandet av det arbete, som redan existerar. Denna anmärkning är i stort sett befogad. Dock finnas områden, på vilka möjligheten att lätt erhålla arbetskraft kan på orten *öka det arbete, som där skall utföras*.

befordra startandet av nya företag och utvidgandet av gamla, vilket allt ofta lämnats dährän, om man ej är säker på att erhålla nödig arbetskraft.

Å andra sidan kan en ordnad arbetsförmedling också *in-skränka ett alltför stort anbud av arbetskraft*, d. v. s. minska antalet arbetssökande på orten. Detta sker delvis sålunda, att överflödigt arbetsfolk med tillhjälp av interlokal arbetsförmedling ledes till annan ort, delvis åter sålunda, att arbetsförmedlingsanstalten genom att sprida riktig kunskap om möjligheten att under tider av arbetsbrist erhålla arbete på orten hindrar eller minskar tillströmningen av arbetare från andra orter. Man har visserligen fruktat, att arbetsförmedlingsanstaltens arbete i sistnämnda avseende skulle hava till följd en rakt motsatt verkan: att de på allt sätt skulle draga arbetsfolk från andra orter, i synnerhet till städerna. Denna fruktan har dock befunnits vara ogrundad. Såvida någon arbetsförmedlingsanstalt ej finnes, kan man ej någonstädes ifrån erhålla tillförlitliga uppgifter om, hurdant förhållandet mellan arbetskraftens anbud och efterfrågan på orten är. Just arbetsförmedlingsanstalten anskaffar de nödiga uppgifterna härom. Då anstalten under tider, då det börjar bliva svårt att erhålla arbetskraft på orten, genom tidningspressen och på andra sätt varnar arbetarna från att annorstädes ifrån komma till densamma för att söka arbete, har detta visserligen ej alltid avsedd verkan, men i ingen händelse kan anstalten härigenom giva anledning till, att tillströmningen av arbetare till orten tvärtom skulle ökas.

Därtill kommer, att den *ordning på arbetsmarknaden*, som åstadkommits genom att en arbetsförmedlingsanstalt inrättats på orten, redan av sig själv verkar, att arbetarnas antal proportionsvis minskas. I förhållande till behovet på orten kommer det till buds stående antalet arbetare icke att vara lika stort som förut. Med andra ord: antalet arbetare, som på orten under normal tid äro arbetslösa, minskas. Detta är fallet i synnerhet å större orter och beträffande sådana arbetare, vilka äro sysselsatta i tillfälliga arbeten.

Detta förklaras på följande sätt.

Det är en ständig företeelse, att arbetare bli lediga; detta är något, som hör till förhållandenas normala ordning. Avsiutande av ett tidigare arbete, önskan att erhålla ett bättre avlönat sådant, meningsskiljaktigheter vederbörande emellan, tekniska förändringar i arbetsmetoderna och många andra faktorer verka, att på arbetsmarknaden en oavbruten rörelse från det ena arbetet till det andra äger rum. Denna rörelse försiggår icke alltid i en handvändning, utan tager i regel någon tid i anspråk. Sålunda uppstår också under normala förhållanden alltid en viss mängd ledig arbetskraft, arbetets s. k. reservtrupp (ej att förväxla med Karl Marx' likabenämnda „arme”), vilken motsvarar de nya behov, som ständigt uppstå och i allmänhet är ett oefftergivligt villkor för folkhushållningens jämna utveckling. Denna ständiga arbetslöshet behöver ej enligt sin natur i socialt avseende orsaka någon märkbar nöd eller förtid, så länge den hålles vid sin naturliga gräns, ett par tre procent, och en oavbruten och snabb växling bland de arbetslösa försiggår.

I sistnämnda avseende är en organiserad arbetsförmedling av stor betydelse. Den hindrar ifrågavarande procenttal att bliva onödigt stort, vilket eljes lätt inträffar, i synnerhet på de tillfälliga arbetenas områden. Om nämligen en organiserad arbetsförmedling ej finnes, utan de arbetslösa efter gammal vana besöka den ena arbetsgivaren efter den andra och den ena arbetsplatsen efter den andra för att söka arbete, kommer antalet arbetslösa, som vänta på arbete, att bliva onödigt stort. En sådan reservtrupp vill nämligen i allmänhet uppkomma överallt, varest man vet, att arbetsfolk alltid efter någon tid tages i arbete. Ju mera splittrad arbetsmarknaden är och ju sämre förbindelsen mellan de olika platser, å vilka folk tagas i arbete, desto större är alltså i allmänhet denna reservtrupp. Under sådana förhållanden verkar redan det sakförhållandet, att arbetsmarknaden ordnas genom inrättandet av en plats, en arbetsförmedlingsanstalt, till vilken arbetssökandena kunnå anmäla sig och från vilken arbetsgivarna taga sitt arbetsfolk, att denna reservtrupp icke be-

höver vara så stor som förut, utan en å arbetsförmedlingsanstalten centraliserad sådan är tillfylles. Såsom centraliserad är denna effektivare och kan därför vara mindre.

Arbetsförmedlingen gör arbetslöshetspolitiken stora tjänster genom att till denna politikens förfogande ställa en *statistik över arbetsmarknaden och arbetslösheten*. En sådan statistik är av desto större betydelse, som det första villkoret för avlägsnandet av arbetslöshet liksom av varje annat missförhållande i samhället är, att man noggrant känner till missförhållandets natur och omfattning. Innan man ännu inrättat arbetsförmedlingsanstalter, inträffade det även i Finlands städer ofta, att de mest motsatta uppfattningar rådde i olika kretsar angående arbetslöshetens verkliga omfattning utan att någondera parten lyckades bevisa sina påståenden. Från ett dylikt hjälplöst tillstånd kommer samhället blott genom att organisera en effektiv arbetsförmedling, vilken vid sidan att sin övriga verksamhet som en biprodukt får till stånd den nödiga statistiken över arbetskraftens anbud och efterfrågan på orten. Denna statistik är nödvändig, utom för de praktiska åtgärder som för stunden böra vidtagas, även på grund därav, att med dess tillhjälp arbetslöshetens vanliga omfattning kan uträknas såväl på orten i allmänhet som särskilt för olika årstider och en grund sålunda erhållas å ena sidan *för en ändamålsenlig fördelning av de allmänna arbetena på olika årstider*, så att de så vitt möjligt utjämna den olikhet, som beträffande arbetstillgången under olika årstider på orten råder och å andra sidan för en eventuell *arbetslöshetsförsäkring*, för vilken en tillförlitlig arbetslöshetsstatistik är en nödvändig förutsättning.

Då arbetsförmedlingsanstalten så att säga utgör det samhälleliga observatorium, där en inom dess synkrets uppträdande större arbetslöshet först iakttages, är det dess skyldighet att i god tid fästa såväl allmänhetens som de kommunala myndigheternas uppmärksamhet därpå. I det anstalten i övrigt genom tidningarna meddelar upplysningar om ställningen på ortens arbetsmarknad bör den härvid särskilt uppmärksamgöra vederbörande på ställningens even-

tuella försämring och varna arbetare hemmahörande i andra trakter för att söka sig till orten. Till de myndigheter, vilka omhänderha utförandet av de kommunala arbetena samt till kommunalfullmäktige bör anstalten göra av förhållandena påkallade framställningar.

Däremot bör arbetsförmedlingsanstalten *ej begagnas som organ för den egentliga arbetslöshetspolitiken*. Detta redan på grund av vad som tidigare (sid. 61) framhållits angående de principer, vilka vid arbetsförmedlingsverksamheten böra iakttagas, och närmast på grund av den menliga inverkan arbetsförmedlingsanstalten rörer därav, att densamma betraktas som en nödhjälpsanstalt. Som organ för arbetslöshetspolitiken bör kommunen därför vid behov tillsätta *en särskild nödhjälpskommitté eller arbetslöshetsnämnd*, till vars medlemmar dock kunna väljas såväl arbetsförmedlingsanstaltens föreståndare som dess styrelseledamöter, eller bör handläggandet även av dessa ärenden ombetros kommunens egentliga funktionsorgan.

Exempelvis bör antagandet av arbetsfolk i arbete eller utväljandet av sådant till nödhjälpsarbeten i intet fall överlämnas åt arbetsförmedlingsanstalten. Inrättandet av vedgårdar, lappnings- och systugor, tvättrinrättningar o. a. d. företag, som i städerna stundom öppnas i syfte att åt ett större antal arbetslösa på en gång anskaffa arbete, höra lämpligare till nödhjälpskommitténs än till arbetsförmedlingsanstaltens uppgifter. Däremot torde ingenting hindra arbetsförmedlingsanstalten från att försöka bereda de arbetslösa sådana tillfällen till arbete, vid vilka endast någon enda arbetare i gången får arbete och vid vilka arbetets nödhjälpskaraktär ej i samma grad faller i ögonen, t. ex. genom att inrätta skrivstugor, i vilka arbetslösa för enskilda personers räkning få utföra enkla, tillfälliga skrivarbeten genom att till utförande på beting taga emot snöskottning och ishuggningsarbeten i staden, genom att anskaffa och under flyttningstider åt arbetslösa uthyra bärbåror, och på andra dylika sätt.

Isynnerhet bör arbetsförmedlingsanstalten under tider av

arbetsbrist inrikta sin uppmärksamhet på att försöka få arbetarna att bortflytta till orter, där möjligheten att erhålla arbete är större. Om än betänkligheter i detta avseende i någon mån kunna hysas av den anledningen, att en gammal omgivning och gamla vanor i allmänhet för människan innesluta vissa garantier i sedligt avseende och att isynnerhet personer tillhörande arbetarklassen hava den största framgången i sin hemort med dess bekanta förhållanden, kan överflyttning av arbetsfolk till en annan ort stundom dock ej undvikas. De arbetare, vilka först då en större arbetslöshet hotar att inträffa anmäla sig villiga att begiva sig till en annan ort, sakna dock vanligtvis de härför behövliga respenningarna — om penningar finnes, skulle det icke bli någon resa av, utan man skulle stanna kvar och vänta på arbete! Under sådana förhållanden måste arbetsförmedlingsanstalten bemöda sig om att förmå arbetsgivaren på den andra orten att i förskott försträcka respenningarna eller måste densamma själv åtaga sig att göra detta. Det är därför av nöden, att i arbetsförmedlingsanstaltens budget något belopp också för ifrågavarande ändamål reserveras. Härom samt angående det förfarande vid transport på kredit, som vid arbetslösa personers sändande till annan ort är det förmånligaste, har tidigare å sid. 86—90 redogjorts.

försöka (i
en all er-
a avseende
en gem-
manniska
att isyr-
len sörst
anden, kan
ndom dock
re arbets-
begiva sig
behörlig
et icke bli
vänta på
medlings-
så den ar-
ller mis-
därför v
belopp
rom samt
som vil
t förnäs-

BILAGOR.

BIAGOR

Bilaga 1.

**Förordning angående arbetsförmedling
av den 2 november 1917.**

I överensstämmelse med Finlands Lantdags beslut stadgas som följer:

1 §.

Berättigad att utöva arbetsförmedlingsverksamhet, på sätt i denna förordning säges, är kommun och förening.

Enskild person, bolag eller andelslag må icke utöva arbetsförmedling såsom näring.

Arbetsförmedling skall vara avgiftsfri.

2 §.

I stad, vars mantalsskriivna befolkning överstiger 5,000 personer, skall finnas en kommunal arbetsförmedlingsanstalt.

Där sådant är av behovet påkallat, är jämväl stad med mindre folkmängd än i föregående moment är sagt ävensom köping och landskommun skyldig att för arbetsförmedling inrätta en anstalt eller tillsätta en ombudsman. Kejsrerliga Senaten (Statsrådet) bestämme då, efter de kommunala myndigheternas samt Industriстыrelsens (Socialstyrelsens) hörande, att sådan anstalt skall inrättas eller ombudsman tillsättas.

3 §.

Har annan kommun än i 2 § säges antingen allena eller i förening med andra inrättat arbetsförmedlingsanstalt eller tillsatt arbetsförmedlingsombudsman, lände till efterrättelse vad i denna förordning är stadgat.

4 §.

Kommunal arbetsförmedlingsanstalt och ombudsman skola noga hålla sig underrättade om arbetsförhållandena i kommunen och dess omnejd samt därom med upplysningar tillhandagå såväl arbetsökande som arbetsgivare, biträda dessa vid avtalslut samt i allmänhet lägga sig vinn om sammanförande av anbud och efterfrågan på arbetsmarknaden.

5 §.

Av arbetsvist uppkommen arbetsinställelse föranleder icke ändring av kommunal arbetsförmedlingsanstalts eller -ombudsmans verksamhet. Likväl böra dessa införskaffa noggranna uppgifter om tvistens art och omfattning samt härom lämna upplysningar åt personer, vilka anhålla om arbetsförmedling.

6 §.

Instruktion för kommunal arbetsförmedlingsanstalt och -ombudsman uppgöres i stad av stadsfullmäktige och på landet av kommunalfullmäktige eller, där sådana icke finnas, av kommunalstämma och fastställs av Industristyrelsen (Socialstyrelsen).

7 §.

Samverkan mellan de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna och -ombudsmännen anordnas enligt bestämmelser, som av Kejsarliga Senaten (Statsrådet) utfärdas; dock må kommunerna icke åläggas bestrida de genom dylik samverkan föranledda kostnader.

8 §.

Magistrat och kommunalnämnd äro pliktiga att å lämpliga ställen hålla tillgängliga de meddelanden angående arbetsmarknaden, vilka tillställas dem ifrån de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna och -ombudsmännen.

9 §.

Förening, som vill idka arbetsförmedlingsrörelse till förmån jämväl för andra än sina egna medlemmar, söke därtill tillstånd i stad hos magistraten samt i köping och å landet hos guvernören (landshövdingen); och skall föreningen utreda att den person, som är avsedd till föreståndare för arbetsförmedlingsverksamheten, är i åtnjutande av medborgarligt förtroende, råder över sig och sin egendom samt i övrigt innehar sådana egenskaper, som säkerställa en ordentlig och redlig ledning av verksamheten.

Över ansökningen skall utlåtande inhämtas av stads- eller kommunalfullmäktige eller, där sådana icke finnas, av kommunalstämma; och må sådant tillstånd meddelas för ett år i sänder

10 §.

Arbetsförmedlingsverksamhet må icke utövas i förening med värdshus-, utskänknings- eller annan dylik rörelse.

Förordningar angående arbetsförmedling. — B. 1. 129

11 §.

Å Kejsrerliga Senaten (Statsrådet) ankommer att anordna tillsyn över arbetsförmedlingen.

12 §.

Den, som olovligen eller utan iakttagande av stadgandena i denna förordning utövar arbetsförmedlingsverksamhet, straffes med böter.

13 §.

Förenings rättighet att utöva arbetsförmedlingsverksamhet kan av domstol förklaras förverkad, därest anstalten för sin förmedling uppburit arvode eller meddelat oriktiga uppgifter eller annars i sin verksamhet förfarit oredligt.

14 §.

Överträdelse av denna förordning kan åtalas såväl av sakägare som av allmän åklagare.

15 §.

I köping, som har egen styrelse, äger köpingsstyrelsen fullgöra de åligganden, som enligt denna förordning ankomma å magistrat och stadsfullmäktige.

Därest i stad icke finnes magistrat, skall ordningsrätten fullgöra de åligganden, vilka enligt denna förordning ankomma å magistrat.

16 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 1918.

Bilaga 2.

Statsrådets beslut angående tillsynen över arbetsförmedlingen samt anordnande av samverkan mellan de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna och -ombudsmännen av den 9 juli 1919.

1 §.

Efterlevnaden av lagar och författningar angående arbetsförmedling övervakas av Socialstyrelsen och närmast av dess Arbetsförmedlingsavdelning, på vilka det jämväl ankommer att leda och befrämja de kommunala arbetsförmedlingsanstalternas och -ombudsmännens inbördes samverkan.

2 §.

Socialstyrelsen äger:

a) att indela landet i så många arbetsförmedlingsdistrikt, som den anser i varje fall erfordras för samverkan emellan de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna och -ombudsmännen, ävensom att bestämma desammas gränser; samt

b) att efter överenskommelse åt en arbetsförmedlingsanstalt i varje arbetsförmedlingsdistrikt uppdraga att handhava en distriktsarbetsförmedlingsanstalts åligganden.

3 §.

Arbetsförmedlingsavdelningen vid Socialstyrelsen äger tillse, att arbetsförmedlingsanstalternas och -ombudsmännens verksamhet förlöper i enhetliga, enkla och praktiska former och att desamma på det bästa möjliga sätt fylla alla berättigade fordringar.

Särskilt ankommer det å Arbetsförmedlingsavdelningen:

a) att besluta om beviljande av statsbidrag åt kommunala arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän samt åt föreningar, som med behörigt tillstånd idka arbetsförmedlingsrörelse;

b) att meddela åt kommunala arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän nödiga råd, upplysningar och anvisningar samt att övervaka, det sagda anvisningar efterlevas;

Förordningar angående arbetsförmedling. — B. 2. 131

c) att bestämma, vilken av de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna envar arbetsförmedlingsombudsman underlyder;

d) att fastställa och de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna och -ombudsmännen avgiftsfritt tillhandahålla alla viktigaste i arbetsförmedlingsrörelse erforderliga formulär;

e) att övervaka, det arbetsförmedlingsanstalterna i sinom tid insända till densamma sina veckorapporter och månadsredogörelser; samt

f) att på grund av dessa uppgifter och redogörelser uppgöra och publicera veckoöversikter över läget på arbetsmarknaden i landet samt statistik över arbetsförmedlingsrörelsen.

4 §.

Vederbörande tjänsteman vid Socialstyrelsen skall ega obehindrat tillträde till arbetsförmedlingsanstalt för att företaga inspektion av densamma och bör han där få tillgång till styrelsens för anstalten protokoll samt till handlingar rörande anstaltens och arbetsförmedlingsombudsmannens förmedlingsverksamhet. Han skall av vederbörande tillhandagås jämväl med alla övriga nödigbefunna arbetsförmedlingsanstalts eller -ombudsmans verksamhet vidkommande uppgifter.

5 §.

Skulle inspektionen vidhandengiva, att arbetsförmedlingsanstalt eller -ombudsman uti sin verksamhet ej iakttagit gällande lagar och författningar, skall Socialstyrelsen skriftligt förståndiga dem att ofödröjligen/ställa sig i sådant avseende lag till efterrättelse och vid behov göra anmälan om saken hos allmän åklagare.

Förmärkes det vid inspektion eller eljes, att arbetsförmedlingsanstalt eller -ombudsman ej ställer sig av Socialstyrelsen meddelade anvisningar till efterrättelse, kan sådan anstalt eller ombudsman förklaras de förmåner förlustig, som vederbörande av staten tillerkänts, och göra Socialstyrelsen, där sakens avgörande ej ankommer på densamma, av omständigheterna påkallad framställning hos Statsrådet.

6 §.

Distriktsarbetsförmedlingsanstalt har till uppgift att utjämna efterfrågan och anbud på arbetsmarknaden inom de till dess distrikt hörande kommunerna.

I detta syfte åligger sådan anstalt:

a) att stå i regelbunden förbindelse med sina underlydande arbetsförmedlingsanstalter och i mån av behov med andra distriktsanstalter;

b) att emottaga från desamma inkommande veckorapporter om ledigvarande arbetsplatser och arbetslösa personer på deras områden; samt

c) att lämna upplysningar därom åt andra arbetsförmedlingsanstalter, arbetssökande och arbetskraft behövande.

7 §.

Kommunal arbetsförmedlingsanstalt åligger:

a) att stå i förbindelse med andra arbetsförmedlingsanstalter och framförallt med distriktsarbetsförmedlingsanstalten;

b) att veckovis på dag, som Socialstyrelsen bestämmer, till Socialstyrelsen och distriktsanstalten i det arbetsförmedlingsdistrikt, vartill anstalten hör, insända i enlighet med av Socialstyrelsen fastställt formulär avfattad uppgift om antalet av samtliga enligt anstaltens böcker sagda dag förefintliga arbetslösa arbetssökande och sådana ledigvarande arbetsplatser, som icke kunna med arbetssökande från egen ort besättas; samt

c) att i början av varje månad till Socialstyrelsen insända i enlighet med av densamma fastställt formulär avfattad redogörelse över sin verksamhet under föregående månad.

8 §.

Kommunal arbetsförmedlingsombudsman äger dagligen meddela den kommunala arbetsförmedlingsanstalt, som han underlyder, uppgift om de arbetssökande och lediga arbetsplatser, om vilka han under dagens lopp erhållit kännedom, samt om de förmedlingar han utfört.

9 §.

Förening, som erhållit behörigt tillstånd att idka arbetsförmedlingsrörelse till förmån för andra än dess egna medlemmar, är skyldig att till Socialstyrelsen och vederbörande distriktsarbetsförmedlingsanstalt insända i enlighet med av Socialstyrelsen fastställt formulär avfattade veckorapporter och månadsredogörelser.

Med avseende å förenings arbetsförmedlingsanstalt vare och i övrigt gällande, vad uti detta beslut är stadgat om de kommunala arbetsförmedlingsanstalterna.

Magistrat eller landshövding, som beviljat förening tillstånd att idka arbetsförmedling, skall ofördröjligen underrätta därom Socialstyrelsen samt tillika uppgiva:

a) föreningens namn och hemort;

b) dess upprätthållande arbetsförmedlingsanstalts namn och postadress;

- c) namnet av anstaltens föreståndare; samt
 d) på vilka arbetsområden anstalten avser förmedla arbete.
 Denna uppgift skall meddelas varje gång tillstånd till idkande av arbetsförmedling för ett år i sänder beviljas.

10 §.

Kommunal arbetsförmedlingsanstalt och -ombudsman kan beviljas understöd av statsmedel för befrämjande av arbetsförmedling skilda orter emellan.

Understöd beviljas på det villkor, att vid utövande av arbetsförmedlingsverksamhet iakttagas, förutom lag och författningar, jämväl av Socialstyrelsen meddelade anvisningar.

11 §.

Distriktsarbetsförmedlingsanstalt skall av allmänna medel ersättas:

1:o en så stor del av styrelse- och förvaltningskostnaderna för föregående kalenderår, oräknat de här nedan under punkterna 2 och 3 nämnda avgifterna, som antalet för andra orter utförda förmedlingar varit i förhållande till halva antalet av anstaltens samtliga förmedlingar, dock i intet fall mera än tre mark för varje för andra orter utförd förmedling;

2:o avgifterna för telefonsamtal på interurbana linjer med andra arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän ävensom med arbetsgivare; samt

3:o efter Socialstyrelsens prövning jämväl kostnaderna för telegram till andra arbetsförmedlingsanstalter och arbetsgivare.

12 §.

Kommunal arbetsförmedlingsanstalt och -ombudsman tillkommer ersättning av allmänna medel:

1:o för samtal på interurbana linjer med andra arbetsförmedlingsanstalter och -ombudsmän, ävensom med arbetsgivare, samt

2:o efter Socialstyrelsens prövning jämväl för årsavgift för telefonapparat.

13 §.

Önskar arbetsförmedlingsanstalt erhålla, på sätt ovan stadgas, ersättning för en del av dess arbetsförmedlingskostnader, bör densamma årligen före utgången av februari månad till Socialstyrelsen insända ansökan jämte nödig utredning om sin verksamhet under föregående kalenderår och därav föranledda utgifter.

Understöd kan av Socialstyrelsen på av densamma fastställda villkor tillförsäkras kommunal arbetsförmedlingstalt redan på förhand, därest nödig utredning presteras om ifrågasatta arbetsförmedlingsverksamhets natur och ifrågasatta omfattning samt beträffande de särskilda omständigheter, angående vilka sådan utredning av Socialstyrelsen fordras. Understödet slutliga storlek skall dock på grund av särskild ansökan beräknas först efter det utredning om arbetsförmedlingens faktiska resultat under föregående kalenderår erhållits.

14 §.

Beviljad ersättning och understöd utanordnas, där ej med Socialstyrelsen annorlunda överenskommits, åt arbetsförmedlingsanstalt i länets huvudstad å lantränteri samt åt övriga arbetsförmedlingsanstalter och kommunala arbetsförmedlingsombudsmän å den till användande av inrikes postanvisningar berättigade postanstalt, som är vederbörande arbetsförmedlingsanstalts eller -ombudsmans hemort närmast.

Det alla, som vederbör, till efterrättelse länder.

Bilaga 3.

Statsrådets beslut innefattande närmare anvisningar och föreskrifter för tillämpning av den av Finlands Senat den 8 november 1918 fastställda instruktionen för transporter, vilka ske på kredit å finska statsjärnvägarna.

Utfärdat i Helsingfors, den 19 februari 1920.

15 §.

Skall arbetslös person sändas till sin hemort eller till arbetsplats på annan ort, kan resan på järnvägarna ske på kredit.

16 §.

I föregående paragraf nämnda resor få ske på statens räkning endast med av Socialministeriet eller med dess bemyndigande av Socialstyrelsen, vid förefallande större arbetslöshet, meddelat tillstånd eller då ordningsmyndigheterna i enskilda fall eller för ordningens upprätthållande anse sådant nödvändigt och hava därtill av vederbörande landshövding utverkat bemyndigande. I övriga fall ske resorna på den kommuns bekostnad, vars myndigheter hava utfärdat biljettrekvisitionen, eller på vederbörande arbetsgivares bekostnad och på sagda kommuns ansvar.

17 §.

För resor, som företagas i det avseende 15 § omförmäler, äro, utom de i 5 § nämnda ordningsmyndigheter¹⁾, även följande kommunala myndigheter berättigade att utfärda biljettrekvisition, nämligen:

- a) på landet kommunalnämndens ordförande, och
- b) i stad eller köping föreståndare för kommunal arbetsförmedlingsbyrå eller annan kommunal myndighet, som fått sådant uppdrag sig anförtrott.

¹⁾ Landshövding, kronofogde, länsman, polismästare och distrikts- och avdelningskommisarie i större städer, poliskommisarie i sådan stad, varest polismästare ej finnes, samt ordningsman i köping och samhälle med sammanträngd befolkning.

48 §.

Då arbetslösas, medellösas, fattighjons och tiggares befordran, liksom och kommuns gods- och djurtransporter skett på rekvisition av kommunala myndigheter, bör landskontoret indriva räkningarnas belopp av de kommuner, vilka utfärdad biljett- eller godstransportrekvisitionen, samt i remissers räkning gottskriva Järnvägsstyrelsen inom tre månader efter det räkningen ankommit till landskontoret.

51 §.

De stats- och kommunala myndigheter, vilka äro berättigade att begagna sig av kreditbiljetter, böra över utfärdandet och användandet av dessa kreditbiljetter föra förteckning i enlighet med till dessa föreskrifter bilagt formulär¹⁾, av vilken förteckning framgår varifrån och vart, till vem, när och i vilket syfte biljetten utgivits, samt, vidkommande fattighjon, lösdrivare och tiggare, dessutom deras hemort.

52 §.

Avskrift av i föregående paragraf omnämnda förteckning bör för att jämföras med i 50 § nämnda verifikationer kvar-
taliter före den 15:de i nästföljande månad insändas till landskontoren eller till vederbörande centrala ämbetsverks kamrerarkontor, beroende på varifrån biljettrekvisitionsblanketterna tillställts vederbörande.

53 §.

Transportavgifterna böra vara uträknade för person-, gods- och djurtransporter samt för transport av resgods och polishundar enligt gällande kommersiell tariff med 50 % rabatt.

¹⁾ Se denna handboks *Bilaga 24*.

Bilaga 4.

Arbetsförmedlingsdistrikten och distriktsarbetsförmedlingsanstalterna.

1. *Helsingfors stad* med alla förstäder. (*Helsingfors.*)
2. *Helsingfors distrikt*. Hela Nylands län med undantag av Helsingfors stad, med förstäder samt Jaala, Iitti, Elimäki, Anjala och Pyttis kommuner; städerna Hangö, Ekenäs, Borgå och Lovisa. (*Helsingfors.*)
3. *Mariehamn distrikt*. Ålands län; staden Mariehamn. (*Mariehamn, tillsvidare Åbo.*)
4. *Åbo distrikt*. Halikko, Piikkis, Masku, Virmo och Vehmo härad av Åbo och Björneborgs län med undantag av Pyhämaa och Pyhäranta kommuner, samt dessutom Loimijoki, Mellilä, Alastaro, Metsämaa och Punkalaidun kommuner av Loimijoki härad i Åbo och Björneborgs län samt Somero, Somerniemi, Ypäjä, Humppila, Jokkis, Forssa och Tammela kommuner av Tammela härad i Tavastehus län; städerna Åbo, Nystad och Nädendal samt Salo köping. (*Åbo.*)
5. *Björneborgs distrikt*. Ulfaby och Loimijoki härad med undantag av Loimijoki, Mellilä, Alastaro, Metsämaa och Punkalaidun kommuner, samt dessutom Pyhämaa och Pyhäranta kommuner av Vehmo härad, Kankaanpää, Honkakjoki och Karvia kommuner av Ikalis härad och Lavia och Kiikois kommuner av Tyrvis härad, alla i Åbo och Björneborgs län; städerna Björneborg och Raumo. (*Björneborg.*)
6. *Tammerfors distrikt*. Ikalis och Tyrvis härad, med undantag av Kankaanpää, Honkakjoki, Karvia, Lavia och Kiikois kommuner av Åbo och Björneborgs län; Birkkala och Ruovesi härad med undantag av Vilppula kommun samt dessutom Kuorevesi, Längelmäki, Eräjärvi, Kuhmalahti, Vehkajärvi och Kuhmoinen kommuner av Jämsä härad i Tavastehus län; Tammerfors stad samt Ikalis och Vammala köpingar. (*Tammerfors.*)
7. *Tavastehus distrikt*. Hollola och Hauho härad samt Luopiois kommun av Jämsä härad och Sääksmäki, Kalvola, Akaa,

Kylmäkoski och Urjala kommuner av Tammela härad; städerna Tavastehus och Lahti, alla i Tavastehus län. (*Tavastehus.*)

8. *Kotka distrikt.* Jaala, Iittis, Elimäki, Anjala och Pyttis kommuner av Pernå härad, Nylands län; Valkeala och Suomeniemi kommuner av Lappvesi härad och Sippola, Kymmene, Pyttis, Vekkelaks, Vederlaks och Miehikkälä kommuner av Kymmene härad i Viborgs län; Heinola härad med undantag av Luhango och Leivonmäki kommuner, S:t Michels härad och Jokkas kommun av Jokkas härad i S:t Michels län, samt städerna Kotka, Fredrikshamn, S:t Michel och Heinola. (*Kotka.*)

9. *Viborgs distrikt.* Åyräpää, Ranta, Jääski och Kexholms härad, Säkjärvi kommun av Kymmene härad samt Luumäki, Klemis, Lappvesi, Taipalsaari och Savitaipale kommuner av Lappvesi härad i Viborgs län samt Puumala kommun av Jokkas härad i S:t Michels län; städerna Viborg, Villmanstrand och Kexholm. (*Viborg.*)

10. *Sordavala distrikt.* Kronoborg, Sordavala och Salmi härad av Viborgs län, Sulkava, Sääminge, Kerimäki, Rantasalmi, Enonkoski och Sovanranta kommuner av Rantasalmi härad i S:t Michels län; Kesälaks och Kides kommuner av Libelits härad samt Pälkjärvi kommun av Ilomants härad i Kuopio län; städerna Sordavala och Nyslott samt köpingbyarna Kronoborg och Jakimvaara. (*Sordavala, tillsvidare Viborg.*)

11. *Joensuu distrikt.* Ilomants, Pielisjärvi och Libelits härad av Kuopio län med undantag av Pälkjärvi, Kides, Kesälaks, Kaavi och Rautavaara kommuner; Joensuu stad och Nurmes köping. (*Joensuu, tillsvidare Viborg.*)

12. *Kuopio distrikt.* Idensalmi, Kuopio och Rautalampi härad, med undantag av Hankasalmi kommun, Rautavaara kommun av Pielisjärvi och Kaavi kommun av Libelits härad, alla i Kuopio län; dessutom Pieksämäki, Jäppilä, Jorois, Virtasalmi och Haukivuori kommuner av Jokkas härad samt Kangaslampi och Heinävesi kommuner av Rantasalmi härad i S:t Michels län; städerna Kuopio och Idensalmi. (*Kuopio.*)

13. *Jyväskylä distrikt.* Viitasaari och Laukas härad av Vasa län, Vilppula kommun av Ruovesi härad och Korpilaks och Jämsä kommuner av Jämsä härad i Tavastehus län, Luhango och Leivonmäki kommuner av Heinola härad i S:t Michels län samt Hankasalmi kommun av Rautalampi härad i Kuopio län; staden Jyväskylä. (*Jyväskylä.*)

14. *Vasa distrikt.* Vasa län, med undantag av Viitasaari och Laukas härad och Jyväskylä stad, samt Kälviä, Lohtea, Himango, Kannus, Kaustby, Ullava, Toholampi, Vetil, Halsua,

Lesti och Perho kommuner av Jakobstads härad; städerna Vasa, Kristinestad, Kaskö, Nykarleby, Jakobstad och Gamlakarleby. (*Vasa.*)

15. *Ylivieska distrikt.* Jakobstads härad av Vasa län, med undantag av Jakobstad, Purmo, Larsmo, Esse, Kronoby, Terijärvi, Gamlakarleby och Nedervetil kommuner, samt Haapajärvi och Salois härad av Uleåborgs län, med undantag av Siikajoki och Revonlahti kommuner; staden Brahestad. (*Ylivieska.*)

16. *Uleåborgs distrikt.* Uleåborgs härad samt Revonlahti och Siikajoki kommuner av Salois härad i Uleåborgs län; staden Uleåborg. (*Uleåborg.*)

17. *Kajana distrikt.* Kajana härad och Kajana stad. (*Kajana, tillsvdare Kuopio.*)

18. *Rovaniemi distrikt.* Kemi och Lapplands härad. Städerna Kemi och Torné samt Rovaniemi köping. (*Rovaniemi, tillsvdare Uleåborg.*)

Bilaga 5.

Förslag till Instruktion för arbetsförmedlings-
anstalten i

1 §.

Arbetsförmedlingsanstaltens i uppgift är att åt arbetsökande förmedla lämpligt arbete samt åt arbetsgivare erforderlig arbetskraft. Anstalten förmedlar arbetskraft inom alla områden och anskaffar i mån av möjlighet platser åt såväl manliga som kvinnliga arbetsökande av alla yrken.

Anstalten äger att noggrant följa med arbetsförhållandena i kommunen och dess omnejd samt lägga sig vinn om sammanförande av anbud och efterfrågan på arbetsmarknaden. Stående i regelbunden telefonförbindelse med andra arbetsförmedlingsanstalter och i synnerhet med distriktsarbetsförmedlingsanstalten bör den försöka utjämna arbetskraftens anbud och efterfrågan också mellan skilda orter.

2 §.

Anlitandet av anstalten är fritt för alla arbetare och arbetsgivare, oberoende av deras hemort. Dock betjänar anstalten i främsta rummet kommunens medlemmar.

Förmedlingen är avgiftsfri för alla, som anlita anstalten.

3 §.

Anstaltens förvaltning handhaves av en styrelse, vilken väljes av kommunal-[stads-]fullmäktige för ett år i sänder.

Styrelsen består av:

1) ordförande, som ej får vara arbetsgivare eller arbetare, och

2) en representant för arbetsgivarna och en för arbetarna, för val av vilka fullmäktige uppmana lantbruksproducenter och arbetarnas lokala organisationer att för fullmäktige föreslå sina kandidater.

[Å större orter:

2) en representant för lantbruksproducenter, en för andra arbetsgivare och två representanter för arbetarna, för val av

vilka kommunalfullmäktige uppmana vederbörande arbetsgivares och arbetares lokala organisationer att för fullmäktige föreslå kandidater.]

11 städer:

2) två representanter för arbetsgivarna och två för arbetarna, för val av vilka stadsfullmäktige uppmana vederbörande arbetsgivare- och arbetarorganisationer att för fullmäktige föreslå kandidater.]

Därest några arbetsgivare- eller arbetarorganisationer ej verka på orten eller om uppställandet av kandidater underlåtes, välja kommunal-[stads-]fullmäktige styrelsens ledamöter utan sådant förslag.

För ordföranden och varje annan ledamot av styrelsen bör en suppleant väljas med iakttagande av vad angående val av ordinarie ledamot är stadgat.

Styrelsens ordförande drage försorg därom, att styrelseledamöterna i tid väljas.

4 §.

Styrelsens uppgift är:

1) att omhänderhava anstaltens förvaltning enligt instruktionen och av Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning givna anvisningar;

2) utse föreståndare för anstalten och bevilja honom avsked;

3) att på framställning av föreståndaren antaga och avskeda nödiga byråbiträden samt fastställa deras lön;

4) att bestämma tiden för byråns öppenhållande, i vilken timmarna 11—1 på dagen böra ingå;

5) att övervaka, att anstalten arbetar regelbundet och att dess instruktion och ordningsregler ävensom de av Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning givna anvisningarna efterföljas;

6) att för kommunal-[stads-]fullmäktige i tid framlägga förslag till budget för följande kalenderår samt att för sin del granska räkenskaperna över åt anstalten anförtrodda medel;

7) att för varje kalenderår över anstaltens verksamhet uppgöra en årsberättelse, vilken bör inlämnas till fullmäktige samt före den 1 nästföljande maj månad sändas till Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning; samt

8) att i fall av behov hos Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning eller statens eller kommunens lokala myndigheter inkomma med framställningar om åtgärder till lindrande av arbetslöshet och dess följder på orten samt isynnerhet sätta sig i förbindelse med andra lokala organisationer för arbetslöshetens bekämpande, där sådana finnas.

5 §.

Styrelsen sammanträder i fall av behov på kallelse av ordföranden eller då minst två ledamöter det fordra.

Vid förhinder att infinna sig till styrelsens sammanträde tillkännagive ledamot därom i god tid för ordföranden, för att suppleant må hinna kallas till sammanträdet.

Därest styrelsens samtliga ledamöter och vid behov suppleanter i tid erhållit underrättelse om sammanträdet, är styrelsen beslutför, då ordföranden och minst en ledamot är närvarande och om beslutet ense.

[Detta för det fall att styrelseledamöterna till antalet äro tre. Är antalet ledamöter fem, bör föregående stycke få följande lydelse:

Hava samtliga styrelseledamöter och vid behov suppleanter i tid erhållit underrättelse om sammanträdet, är styrelsen beslutför, då ordföranden och minst en representant för arbetsgivarna samt en för arbetarna äro närvarande.]

Vid styrelsens sammanträden föres protokoll, vari antecknas de närvarandes namn samt till behandling föreliggande ärenden och fattade beslut. Medlem är berättigad att få sin avvikande åsikt antecknad till protokollet.

[Om styrelseledamöternas antal är fem, tillägges följande bestämmelse:

I omröstningar deltaga alltid lika många representanter för arbetsgivare och arbetare. Vid behov bestämmes de närvarandes rösträtt medels lottdragning.]

Suppleant är berättigad att närvara vid styrelsens sammanträden, men äger rösträtt endast, då han träder i stället för frånvarande, ordinarie ledamot.

6 §.

Föreståndarens uppgift är:

- 1) att handhava anstaltens förmedlingsrörelse och ordna byråbiträdenas arbeten, där sådana finnas;
- 2) att sköta korrespondensen rörande arbetsförmedlingsärenden;
- 3) att efter styrelsens bestämmelser vårda anstaltens penningmedel;
- 4) att föra protokoll vid styrelsens sammanträden samt uppsätta och jämte ordföranden underteckna styrelsens skrivelser;
- 5) att följa med arbetsmarknaden på orten och i fall av behov göra anmälningar därom hos Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning;

6) att hålla det genom anstaltens förmedlingsverksamhet tillkomna statistiska materialet samt kortförteckningen i behörigt skick;

7) att till Arbetsförmedlingsavdelningen regelbundet insända veckorapporter och månadsredogörelser; samt

8) att i öfrigt följa instruktionen och ordningsreglerna samt styrelsens bestämmelser och Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelnings anvisningar.

7 §.

Byråbiträde, där sådant finnes, bör iakttaga av föreståndaren givna föreskrifter och anvisningar.

8 §.

Anstalten anvisar arbeten enligt arbetsgivarnas och arbetssökandenas önsknningar, bemödande sig om, att, i den mån därtill tillfälle gives, på varje arbetsplats placera den lämpligaste personen. Då arbetssökandena äro jämnställda vad beträffar arbetsförmåga och arbetsskicklighet, anskaffar anstalten i främsta rummet arbete åt av nödtvång arbetslösa medlemmar av den egna kommunen och därefter åt sådana, vilka hava familj att försörja.

Vid anmälan å byrån bör arbetssökande om sig själv och arbetsgivare om av honom erbjuden arbetsplats meddela de upplysningar, vilka för de fastställda formulären erfordras.

9 §.

Har arbetssökande icke erhållit arbete genom anstaltens förmedling, skall åt honom vid anfordran intyg häröver utfärdas.

10 §.

Av arbetstvist förorsakad arbetsstagnation föranleder ingen ändring i anstaltens verksamhet. Dock äger anstalten införskaffa noggranna uppgifter om tvistens natur och omfattning samt därom meddela upplysning åt personer, vilka söka arbetsförmedling.

11 §.

Besvär över anstaltens verksamhet kunna skriftligen inlämnas till styrelsens ordförande, som äger förelägga dem styrelsens avgörande.

Bilaga 6.**Förslag till ordningsregler för arbetsförmedlingsbyrå.**

1 §.

Arbetsgivare kan antingen personligen, per telefon, brev eller telegram vända sig till byrån för anskaffande av arbetskraft, och bör då för byrån framställa de fordringar, som skola ställas på den, som söker platsen, ävensom noggranna uppgifter om arbetets natur och lönevillkor.

Då arbetsgivare personligen infinner sig för att anskaffa arbetskraft, äger han direkt vända sig till tjänsteman vid byrån. Att taga arbetskraft från väntrummet utan byråtjänstemans vetskap är förbjudet.

2 §.

Arbets sökande äger personligen anmäla sig å byrån samt då giva för arbetsansökningsformuläret erforderliga, sanna uppgifter om sig själv samt, om han så önskar, inlämna prästbevis eller annat tillförlitligt intyg över familjemedlemmar, som han har att försörja. Han bör ock såvitt möjligt förete sina arbets- och tjänstebetyg, av vilka sistnämnda, om han så önskar, avskrifter kunna inlämnas till byrån.

3 §.

Arbete och arbetskraft bör sökas å närmaste byrå, vilken på begäran utför förmedlingsuppdrag också på andra orter.

4 §.

Åt varje inskriven arbets sökande utgives av byrån ett in-skrivningskort, som han vid besök å byrån bör medhava.

5 §.

Arbetsansökan är gällande en månad, efter vilken tid den kan förnyas. Sker icke detta, avföres densamma.

6 §.

Under den tid arbetssökande är arbetslös bör han såvitt möjligt dagligen besöka byrån för att efterhöra arbete och, även om han ej vore arbetslös, i varje fall en gång i veckan låta avstämpla sitt inskrivningskort. Dock är byråns föreståndare berättigad meddela andra anvisningar, därest omständigheterna sådant påkalla.

7 §.

Då arbetssökande blivit erbjuden någon plats och gått in på att antaga densamma, bör han å utsatt tid infinna sig på arbetsplatsen.

8 §.

Har arbetssökande utan byråns förmedling erhållit arbetsplats, bör han därom vid första tillfälle underrätta byrån, antingen muntligen eller medels ett till inskrivningskortet fogat, för ändamålet särskilt tryckt postkort.

Likaså äger arbetsgivare, som rekviderat arbetare, men erhållit sådan utan byråns förmedling, genast därom underrätta byrån. Föreligger anledning att antaga, att platsen redan är besatt, ehuru byrån icke därom underrättats, bör byrån försöka utreda sakförhållandet, innan arbetssökande anvisas till platsen.

Vid förmedling av arbetskraft till andra orter äger byrån draga försorg därom, att mellan arbetsgivare och arbetssökande avtal träffas om resekostnader.

9 §.

I byråns väntrum och på dess gårdsplan vare förbjudet att vistas utom i ärenden rörande anskaffande av arbete och arbetskraft, och äger envar ställa sig till efterrättelse där uppslagna eller av personalen meddelade muntliga anvisningar och bestämmelser.

Likaså är vistelse i byråns lokaler förbjuden för personer, vilka lida av sådana smittosamma sjukdomar, som kunna åsamka smittofara för i lokalen vistande.

10 §.

Störande uppträde, spottande på golvet, nedsölande och förstörande av inventarier och väggar är förbjudet inom byrån.

11 §.

Hållande av möten, tal och föredrag är i byrån och på dess gårdsplan förbjudet. Uppspikande av annonser och publikationer är tillåtet endast med föreståndarens för byrån tillstånd.

12 §.

Den som icke iakttagit för byrån fastställda instruktioner och ordningsregler samt av dess personal meddelade anvisningar och uppför sig störande på byrån, kan av föreståndaren skiljas från de arbetssökandes antal och kan honom förvägras arbetsförmedling och vistelse å byrån och dess gårdsplan. Över dylik åtgärd är vederbörande berättigad att anföra besvär hos anstaltens styrelse.

13 §.

Besvär över byråns verksamhet kunna skriftligen inlämnas till styrelsens ordförande, som äger förelägga dem styrelsens avgörande.

14 §.

Byrån öppenhålles kl. på dagen.

Arbetsförmedlingsanstaltens styrelse

Bilaga 7.

**Förslag till Instruktion för arbetsförmedlings-
ombudsman.**

1 §.

Arbetsförmedlingsombudsmannen i under-
lyderanstalt, och bör stå i telefon-
förbindelse med denna.

2 §.

Arbetsförmedlingsombudsmannens uppgift är:

- 1) att hålla sig noga underrättad om arbetsmarknadens läge på orten och därom anmäla till arbetsförmedlingsanstalt;
- 2) att emottaga meddelanden om lediga arbetsplatser och arbetslösa personer samt omedelbart underrätta vederbörande anstalt därom;
- 3) att enligt erhållna uppgifter tillhandagå ortens arbetsgivare och arbetare med upplysningar om arbetsförhållandena på andra orter; samt
- 4) att utföra av arbetsförmedlingsanstalt givna arbetsförmedlingsuppdrag.

3 §.

Arbetsförmedlingsombudsmannen förmedlar självständigt arbete blott mellan arbetsgivare och arbetare å den egna orten. Över sin arbetsförmedlingsverksamhet äger han dagligen meddela rapport till arbetsförmedlingsanstalt.

Inskrivningskort.

Bilaga 10 (framsida).

N:o 4. a.

LÄS DETTA KORT!

ARBETSFÖRMEDELINGSANSTALT

INSKRIVNINGSKORT

Löpp. N:o

Yrke:

Namn:

Arbetsansökan gäller en månad; därefter bör ansökan förnyas. Om Ni saknar arbete, bör Ni besöka byrån en gång i veckan för att låta avstämpla Edert kort.

Grupp. N:o

Plats för stämpel.

Vid besök å byrån bör kortet medhavas!

(Ombrytes i kvartformat)

BREVKORT

Påsätt
40 p. fri-
märke.

Arbetsförmedlingsanstalt

Bilaga 10 (baksida).

Byrån är öppen

O B S I

Förrän arbetsplats kan anvisas, bör detta kort företas å byrån.

Sedan byrån arvisat Eder arbetsplats samt Ni antagit denna, bör Ni inhäna Eder hos arbetsgivaren på utsatt tid.

Tag Edra betyg med Eder!

Såvida Ni själv, utan byråns förmedling, anskaffar Er arbetsplats åligger det Er att där- om underrätta byrån antingen muntligen eller genom här bifogade brevkort, som utklippes och förses med 40 ps frimärke.

När Ni blivit utan arbete, så inhäna Er på byrån för att förnya ansökan.

Den, som icke iakttagit ordningsreglerna eller på ett störande sätt uppträder å byrån, kan åv byrån förvägras arbetsförmedling.

(Avklippes).

Löp. No Grupp No

Härmed får jag meddela, att jag erhållit arbetsplats hos

Arbetsgivarens namn:

adress:

....., den 19.....

Namn:

Yrke:

ga 10 (baksida)

Formulär nr. 10 (baksida) utgitt af Sociala Arbetstillsynsmyndigheten i Stockholm 1920

Påstätt 40 p. frimärke.

Arbetsanstalt

Anvisningskort.

Bilaga 11.

No 5, a.

ANVISNINGSKORT.

Enligt Eder rekvisition av den är

hänvisad till Eder för erhållande af arbete som

och bör han inträffa å stället kl.

..... Arbetsförmedlingsanstalt.

Öppen kl. Telef.

(Avklippes).

Grupp Arbetsökl:s löp. no Arbetsgiv:s löp. no

Byrån anmodar Eder att besvara nedanstående frågor och åter-
sända detta kort med omgående eller lämna öskade svar per telefon.

1. Blev den anvisade anställd?	3. Vilken avlöning?
2. Är anställningen fast eller tillfällig?	4. Önskar Niytterligare få andra arbetssökande anvisade till Eder?

den

Arbetsgivarens underskrift.

Den nedre delen utgör såsom avklippit ett postkort, vars
andra sida är av samma slag som postkortets i Bilaga 9).

Bilaga 12.

ANMÄLNINGSKORT.

(Ena sidan).

..... den 19.....

H. H.

Med anledning av Eder ansökan om arbete få vi meddela, att vi nu kunna erbjuda Eder en lämplig arbetsplats, varom Ni kan få närmare upplysning från byrån.

För säkerhets skull uppmärksamma vi Eder dock därpå, att vi icke kunna gå i godo för, att arbetsgivaren icke tillsätter platsen från annat håll, isynnerhet om Ni icke snarast möjligt anmäler Eder hos honom.

..... Arbetsförmedlingsanstalt.

Öppen kl f. m. e. m.

(Andra sidan).

FRIBREVSKORT

FINLAND

Adress:

.....

N:o

Avsändare: Arbetsförmedlingsanstalt.

Veckorapportformulär 1.

(Förkortat utdrag, början).

Bilaga 15 a.

Veckorapport N:o _____, avgiven av _____ arbetsförmedlingsanstalt.

Uppgifter över alla arbetssökande personer, som fortfarande äro arbetslösa och över lediga arbetsplatser, som ej å den egna orten kunna tillsättas, den _____ 19_____.

Grupp	Yrke	Inalles arbetslösa sökande arbete		Lediga arbetsplatser, som ej å den egna orten kunna tillsättas			
		Manliga	Kvinnliga	Manliga		Kvinnliga	
				Å den egna orten	Annorstädes	Å den egna orten	Annorstädes
1	2	3	4	5	6	7	8
I	Lant- o. skogshushållning						
1	Förvaltare och arbetsledare						
2	Skogsvaktare						
3	Trädgårdsmästare och trädgårdsarbetare..						
4	Dejor						
5	Mejeripersonal						
6	Drängar och tjänstflickor						
7	Dagsverkare						
8	Andra						
II	Industri och hantverk						
A	Metallindustri						
9	Montörer						
10	Guldsmeder						
	O. s. v.						

(Forts.)

Veckorapportformulär 1.

(Slutet).

Bilaga 15 b.

VII	Lärlingar och budbärare				
137	Gossar och flickor under 15 år				
	Summa				
	<i>Föregående vecka</i>				
	<i>Fyra veckor tidigare..</i>				
	<i>Föregående år under samma vecka</i>				
	Sammandrag				
	<i>Manliga avdelningen ..</i>				
	<i>Kvinnliga avdelningen</i>				
	Summa				
	<i>Föregående vecka</i>				
	<i>Fyra veckor tidigare..</i>				
	<i>Föregående år under samma vecka</i>				

Framställning av arbetsförhållandena å orten och i omnejden (om tillståndet i allmänhet, vilka mera betydande nya arbetsställen öppnats o. s. v.)

Äro i arbetsförhållandena mera märkbara förändringar att förvänta?

Allmänna (kommunens l. statens) åtgärder till arbetsbristens avhjäl-
pande och understödande av arbetslösa:

Strejker och lockouter förekommo på orten i följande yrken:

Avgivarens av rapporten underskrift.

Den 20 oktober 1919.

Bilaga 18.

Behovet av tillskott i arbetskraft vid några av statens arbeten.

Enligt rapporter, avgivna av vederbörande arbetschefer till Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning, tages i närmaste framtid å nedanstående orter till statens i gång varande arbeten i följande mängd särskild ny arbetskraft från andra orter.

Förrän arbetsförmedlingsbyråerna på grundvalen av dessa rapporter sända arbetsfolk till andra orter, böra de (per post eller telefon) överenskomma härom med vederbörande arbetschef och varnas de för att i något fall på eget bevåg sända arbetsfolk till trakter, varifrån anmäles, att sådant till statens arbeten behöves.

Hurudant arbetsfolk behöves och till vilka arbeten?	Arbetschefens namn och adress.	Antal.
<i>Jordarbetare:</i>		
Pernå		
Eurajoki		
Mustasaari		
O. s. v.		
<i>Vedhuggare:</i>		
Kuorevesi		
Kangaslammi.		
O. s. v.		
<i>Timmermän:</i>		
Kyrkslätt		
O. s. v.		

Förteckning över fribrevsförsändelser.

Bilaga 19.

Förteckning över av arbetsförmedlingsanstalt avsända fribrevsförsändelser under tiden / 1919 — / 1920.

N:o	Dag.	Vart?	Till vem?	Försändelsens innehåll?
1				

№ Tid / 19 — / 19

..... distrikts distriktsarbetsförmedlingsanstalt.

Förteckning över verkställda förmedlingar till utomstående kommuner.

No	Förmedlingens Dag	Den arbetsförmed- lingsanstalt, som verkställt förmed- lingen	Arbetsökandenas			Arbetsgivarnes		
			Grupp no	Ort	Namn	Ort	Namn	
1	2	3	4	5	6	7	8	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								
13								
14								
15								

Blankett för rekvisition
av kreditbiljetter.

Bilaga 23.

Ämbetsverkets namn.

Kreditbiljett

å Finska Statsjärnvägarne.

N° 00014

För
samt () honom medföl-
jande personer.

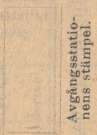
..... klass från till

station via
Särskilda vagnar litt. och N:o

Vagnsindelning för ()
personer.

stationsbefälet.

den 19

Avgångsstationens stämpel.

Detta exemplar försedt med stationsinspektorns underskrift och stationens stämpel gäller såsom biljett och bör av konduktören avlämnas å ankomststationen att avsändas till K. K. K.

Ämbetsverkets namn.

Biljettrekvisition

till Finska Statsjärnvägarne.

N° 00014

För
samt () honom medföl-
jande personer.

..... klass från till

station via
Särskilda vagnar litt. och N:o

Vagnsindelning för ()
personer.

Transporten sker för
(ämbetsverkets namn) riktning.
den 19

Ämbetsverkets ombud.

Avgångsstationens stämpel.

Ämbetsverkets eller dess omb. stämpel.

Detta exemplar kvarblir å avgångsstationen. Bifogad räkningen B. N:o 182^a och insändes till K. K. K.

Biljettrekvisition

till F. S. J.

N° 00014

För
samt personer.

..... klass från till

station via
Särskilda vagnar litt. och N:o

Vagnsindelning för per-
soner.

den 19

Namn.

Månadsredogörelseformulär I.(Fortsättning; avdelning
för meddelanden i slutet).

Bilaga 25, c.

Av 100 arbetssökande erhöles arbete män kvinnor tillsammans
 Arbetssökande per 100 lediga platser » » »
 Av 100 lediga platser besattes . . . för » för » »

1. Större beställningar å arbetskraft:

a) Kommunala arbeten

b)

c)

2. Arbetslösa förekommo mest inom följande yrken:

a) män

b) kvinnor

3. Brist på följande arbetare förekom:

a) manliga

b) kvinnliga

4. Följande platser i följande yrken blevo obesatta af följande anledning:

a) för män

b) för kvinnor

5. Framställning av arbetsförhållandena å orten och i omnejden (tillståndet i allmänhet; vilka mera betydande nya arbetsplatser ha öppnats; vilka ökningar och minskningar i arbetskraften ha inträffat?)**6. Äro större förändringar i arbetsförhållandena att vänta?****7. Allmänna (kommunens l. statens) åtgärder för arbetsbristens avhjälpan och understödande av arbetslösa:****8. Strejker och lockouter förekommo på orten inom följande arbetsområden (orsakerna och arbetarnas antal, män och kvinnor):**

Avgivarens av redogörelsen namnteckning.

Månadsredogörelseformulär 2.

(Tabellavdelning berörande den manliga avdelningen).

Bilaga 26, a.

Månadsredogörelseformulär 2.
 Arbetsförmedlingsanstalts månadsredogörelse.
 för månad 19

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Gruppens nummer.	Yrkesgrupper.	Från föregående månad kvarstående.	Nya. (Arbetsökande första gången under året).	Därav från andra orter.	Förnyade. (Tidigare under året sökt arbete).	Nya och förnyade tillsammanantagna.	Kvarstående, nya och förnyade tillsammanantagna.	Särskilda arbetssökande personer.	Från föregående månad kvarstående.	Nya.	Därav från andra orter.	Kvarstående och förnyade tillsammanantagna.	Tillsammanantagna.	Därav till andra orter.	Av alla voro tillfälliga.

Månadsredogörelseformulär 2.

Bilaga 26, b.

(Fortsättning; avdelning för meddelanden i slutet av formuläret).

Framställning av arbetsförhållandena å orten och i dess omnejd (tillståndet i allmänhet; vilka mera betydande nya arbetsplatser ha öppnats; vilka öknings- och minskningar i arbetskraften ha inträffat)?

Äro större förändringar att vänta?

Allmänna (kommunens eller statens) åtgärder för arbetsbristens avhjäljande och understödjande av arbetslösa.

Strejker och lockoutar ha inträffat å orten på följande arbetsområden:

.....

Arbetsorns av redogörelsen underskrift.

FRIBREV
 FINLAND.

Adressat: Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning.

Helsingfors.

Avsändare:

Arbetsförmedlingsbyrå.

Affischplakat.

Bilaga 28.

FINLANDS OFFENTLIGA ARBETSFÖRMEDLING

FÖRMEDLAR ALLT SLAGS ARBETE FÖR
MÄN OCH KVINNOR, FÖR STAD OCH LAND.

Arbetsförmedlingen är avgiftsfri.

Arbetsförmedlingen är underställd Socialstyrelsens och dess Arbetsförmedlingsavdelnings ledning och kontroll.

ARBETSSÖKANDE OCH ARBETSGIVARE!

BEGAGNA EDER AV KOMMUNALA
ARBETSFÖRMEDLINGSANSTALTER.

Efterfråga arbete från dem.

Anmäl till dem Edra lediga arbetsplatser.

Hänvänd Eder alltid till närmaste arbetsförmedlingsanstalt, vilken vid behov efterfrågar lediga arbetsplatser samt arbetskraftäven från andra orter.

Alla kommunala arbetsförmedlingsanstalter äro i förbindelse med varandra samt med Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning och kunna bäst lämna upplysningar om arbetsförhållandena på andra orter.

Vänd Eder till dem för erhållande av upplysningar, personligen eller per telefon.

Den närmaste omnejdens arbetsförmedlingsanstalter äro:

.....
.....
.....
.....

Bilaga 29.

Förslag till instruktion för Arbetsförmedlingsanstalts Yrkesanvisningskommission.

1 §.

..... arbetsförmedlingsanstalts Yrkesanvisningskommissions uppgift är att draga försorg därom, att anvisning och nödig handledning vid val av arbetsområde och yrke meddelas unga personer på orten samt bistå arbetsförmedlingsanstalten vid anordnandet av arbetsförmedling för unga personer.

Om i arbetsförmedlingsanstalt inrättats för arbetsförmedling för unga personer en specialavdelning skall Yrkesanvisningskommissionen verka under styrelsens för arbetsförmedlingsanstaltens tillsyn som en särskild styrelse för denna avdelning.

2 §.

Yrkesanvisningskommissionen består av ordförande, av fyra ledamöter samt fem suppleanter, vilka alla väljas för två kalenderår i sänder.

Valet förrättas av stadsfullmäktige med beaktande av:

- 1) att ordföranden och den ena suppleanten väljas bland medlemmar i arbetsförmedlingsanstaltens styrelse;
- 2) att två ledamöter och två suppleanter väljas bland arbetsgivare i staden, sedan vederbörande arbetsgivarorganisationer satts i tillfälle att för fullmäktige föreslå sina kandidater; och
- 3) att två ledamöter och två suppleanter väljas bland stadens folk-, lärdoms- och yrkesskolors lärarpersonal, sedan desamma satts i tillfälle att för fullmäktige föreslå sina kandidater.

Kommissionen väljer bland egna ledamöter viceordförande och antager sekreterare.

(I större städer kan antalet ledamöter i Yrkesanvisningskommissionen vara större, varvid lärarledamöter kunna utses från vart och ett av de tre viktigaste slagen av skolor. Val av dessa kan också förrättas av pedagogisk förening i staden. Är antalet ledamöter större, kan jämväl fastställas, att någon av lärarledamöterna skall vara kvinna).

3 §.

Yrkesanvisningskommissionen sammanträder vid behov på ordförandens kallelse eller då minst två ledamöter det fordra.

Är ledamot förhindrad att infinna sig till kommissionens sammanträde, bör han därom i god tid göra anmälan hos ordföranden, för att suppleant må hinna kallas till sammanträdet.

Hava kommissionens samtliga ledamöter och suppleanter i tid erhållit meddelande om sammanträdet, är kommissionen beslutförför, då utom ordföranden eller viceordföranden minst två arbetsgivar- och en lärarledamot äro närvarande.

Vid kommissionens sammanträden föres protokoll, i vilket antecknas närvarande ledamöter samt till behandling föreliggande ärenden och fattade beslut. Ledamot är berättigad att få sin avvikande mening antecknad till protokollet.

Ärenden avgöras genom enkel omröstning.

Suppleant är berättigad att närvara vid kommissionens sammanträden och har därvid yttranderätt, men rösträtt blott då han träder i stället för frånvarande ordinarie ledamot.

Likaså äro ledamöterna i arbetsförmedlingsanstaltens styrelse och anstaltens föreståndare berättigade att delta i Yrkesanvisningskommissionens sammanträden och hava vid dessa yttrande- men ej rösträtt.

4 §.

Yrkesanvisningskommissionens uppgift är:

1) att hos vederbörande näringsidkare, barnens föräldrar, skolor, skolungdom, skol- och andra myndigheter väcka intresse för frågan om ungdomens fackutbildning genom att klargöra dess betydelse såväl för näringarnas förkovran som för den växande ungdomens framgångsrika utveckling;

2) införskaffa noggranna uppgifter om förhållandena på olika arbets- och yrkesområden samt över behovet av arbetskraft på orten, särskilt behovet av handarbetslärlingar och andra yrkeskunniga arbetare; om de förutsättningar för ett yrke, vilka av aspiranter till detsamma fordras, angående lärlingstiden och den lön, som under denna bör betalas, angående utförandet av provstycken, framtidsmöjligheterna o. a. d.;

3) sprida härom upplysningar bland ungdom och föräldrar:

a) genom att på bestämda tider anordna konferenser, vid vilka kommissionens ledamöter eller andra sakkunniga personer meddela unga personer och deras föräldrar den anvisning vid val av yrke var och en av dem behöver;

b) genom att bland skolelever och i hemmen sprida frågan belysande broschyrer och flygskrifter samt formulär, medelst

vilka unga personer hos anvisningskommissionen eller arbetsförmedlingsanstalten kunna anhålla om, att lärlings- eller arbetsplatser inom önskad bransch måtte åt dem anskaffas;

c) genom att kort före läseterminens slut för den ungdom, som avslutar sin skolgång, anordna föredrag, i vilka betydelsen för densamma av fackkunskap och val av arbetsområde inskräpes; och

d) genom tidningarna och på annat sätt hålla intresset för ifrågakarande spörsmål vaket;

4) giva arbetsförmedlingsanstalten anvisning i frågor rörande arbetsförmedlingen för unga personer;

5) för varje kalenderår över sin verksamhet uppgöra en årsberättelse, vilken till arbetsförmedlingsanstaltens styrelse före den första i nästföljande mars månad bör inlämnas samt som bilaga till arbetsförmedlingsanstaltens årsberättelse i sinom tid till stadsfullmäktige och Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning insändas; samt

6) efter behov hos Socialstyrelsens Arbetsförmedlingsavdelning samt statens eller kommunens lokala myndigheter göra framställningar angående befordrandet av ungdomens fackutbildning på orten.

5 §.

Yrkesanvisningskommissionens sekreterare åligger att draga försorg därom, att Anvisningskommissionens i föregående paragraf nämnda uppgifter i sinom tid och på behörigt sätt bliva utförda.

I synnerhet åligger det honom:

1) att med biträde av kommissionens arbetsgivar- och lärarledamöter utdela bland vederbörande näringsidkare, skolelever och deras föräldrar i arbetsförmedlingen för lärlingar behövliga formulär, åter insamla och överstyra dessa eller avskrifter av dem till arbetsförmedlingsanstalten;

2) bistå arbetsförmedlingsanstalten vid förmedlandet av lärlingsplatser åt unga personer;

3) föra protokoll vid kommissionens sammanträden samt uppsätta och tillsammans med kommissionens ordförande underdteckna av kommissionens beslut föranledda officiella skrivelser; samt

4) sköta kommissionens övriga korrespondens.

6 §.

Förmedling av unga personer till lärlingsplatser utföres av arbetsförmedlingsanstalten, vilken härvid efter behov biträdes av Yrkesanvisningskommissionens sekreterare.

Formulär för unga arbets-
sökande personer.

Bilaga 30.

arbetsförmedlingsanstalt.

Lärarens utlåtande.

1. *Vitsord i senaste betyg:*
 Uppförande Ämneskrivning Kalligrafi
 Flit och uppmärksamhet Aritmetik Teckning
 Modersmålet Geometri Handarbete ..
 2. *Kroppbyggnad:* stark, jämförelsevis stark, klen*
Längd: storväxt, av medellängd, liten till växten*
 3. *Hälsotillstånd:* frisk, svag, sjuklig*
 4. *Natur:* rask, jämn, flegrmatisk, trög*
 5. *Pålitlighet:* ärlig, icke känd, opålitlig, öärlig*
 6. *Uppförande:* sympatiskt, anspråklöst, tämligen gott, osympatiskt*
 7. *Klädsel:* snygg, försvarlig, osnygg*
 8. *Övriga anmärkningar*

den 192

*) De obehövliga orden utstrykas.

Förmedling.

Anvisningsdag	Arbetsgivarens			Arbetsbeskaffenhetsföretag	Förmedlingsdag
	G. no	O. no	N a n n		

Inom vilken bransch lärlingskontraktet ingåtts
 På vilka villkor

Arbetsförmedling för unga personer.
 Formulär för arbetssökande.

Arbetssökande:

- Namn
- Bostad, var och hos vem?
- Födelseort och -år
- Föräldrar eller förmyndare
- Var mantalskriven?
- Språkkunskap?
- Besökt vilka skolor, när och på vilken klass avslutat skolgången?
- Besökt fackskola eller kurs?
- Varit i arbete, hos vem och huru länge?
 a)
 b)
 c)
- Inom vilken bransch önskas arbete?
 Önskas lärlingsplats inom något yrke?

 den 192

Litteratur.

Av den rikliga litteratur, som berör arbetsförmedling, må följande verk och skrifter nämnas:

- Baab, August: Zur Frage der Arbeitslosenversicherung, der Arbeitsvermittlung und der Arbeitsbeschaffung. Leipzig 1911.
- Becker, Otto ja Bernhard, Ernst: Die gesetzliche Regelung der Arbeitsvermittlung in den wichtigsten Ländern der Erde. Berlin 1913.
- Böök, Einar: Maatalouden työvoiman tarve ja julkinen työnvälitys. Föreningens för Arbetareskydd och Socialförsäkring i Finland förhandlingar III: 2. Helsingfors 1913. — Ingår även i „Edistyksen uralta”, Helsingfors 1919.
- Beveridge, W. H.: Unemployment, a problem of industry, Second edition. London, New York, Bombay and Calcutta 1910.
- Conférence internationale du chômage, Comptes rendus de la, Paris 18—21 Sept. 1910. I—III. Paris 1911.
- Conrad, Carl: Die Organisation des Arbeitsnachweises in Deutschland. Leipzig 1904.
- [Ehnröoth, Leo:] Betänkande jämte förslag till lag angående arbetsförmedling, afgifvet af Föredraganden för arbetarefrågor i Kejs. Senatens Handels- och industriexpedition. Helsingfors 1907.
- Enquête internationale sur la placement. Résultats et rapports critiques. Bulletin trimestriel de l'Association internationale pour la lutte contre le chômage. Paris 1913.
- Greulich, Herman: Arbeitslosen-Unterstützung und Arbeitsnachweis. Bericht an das Schweiz. Industrie-Departement vom Schweizerischen Arbeitersekretariat. Zürich 1901.
- Hartmann, Karl: Die gemeindliche Arbeitsvermittlung in Bayern. München 1900.
- Jastrow, J.: Sozialpolitik und Verwaltungswissenschaft, I Bd. Arbeitsmarkt und Arbeitsnachweis. Berlin 1902.
- Karvonen, A. H.: Den offentliga arbetsförmedlingen i Finland (års- och årskvartalsöversikter) 1907—17. Arbetsstatistisk Tidskrift. Helsingfors 1907—1918.

- — Työnvälitys. Yhteiskunnallinen Käsikirja. Helsinki 1910.
- Kommittébetänkande angående inrättande af kommunala arbetsförmedlingsbyråer i Finlands städer. 1903.
- Kuusi, Eino: Den offentliga arbetsförmedlingen i Finland (års- och årskvartalsöversikter) 1918—19. Social Tidskrift. Helsingfors 1918—19.
- — Talvityöttömyys, sen esiintyminen, syyt ja ehkäisytoimenpiteet Suomen suurimmissa kaupungeissa. Tampere 1914.
- — Työnvälityskysymyksiä. Sosialihallituksen Tiedonantoja 4. Helsinki 1919. — Andra uppsatsen: „Arbetsförmedlingsbyråer till landskommunerna!” som särtryck även på svenska.
- Lauer, Fritz: Die Praxis des öffentlichen Arbeitsnachweises. Berlin 1908.
- Lindemann, Hugo: Arbeiterpolitik und Wirtschaftspflege in der deutschen Städteverwaltung I—II. Stuttgart 1904.
- Mackeprang, Edv. ja Høyer, Alfr.: Arbejdsløshed og Arbejdsansvisning. Sociale studier. København 1912.
- Merkle, Benno: Arbeitslosigkeit, ihre statistische Erfassung und ihre Bekämpfung durch den Arbeitsnachweis. München und Leipzig 1913.
- Meyer, Emil Heinrich: Entwicklung und gegenwärtiger Stand der Arbeitsvermittlung im In- und Ausland. Hannover 1912.
- Mietintö, Työnvälityskomitean. Helsinki 1917.
- Neumann, Fritz Stephan: Streikpolitik und Organisation der gemeinnützigen paritätischen Arbeitsnachweise in Deutschland. Jena 1906.
- Reitzenstein, Frh. von: Der Arbeitsnachweis. Herausgegeben von Richard Freund. Berlin 1897.
- Sundermann, H.: Der landwirtschaftliche Arbeitsnachweis. Berlin 1904.
- Työnvälityskokous 1915. Pöytäkirja. Helsinki 1916.
- Työnvälityskokous 1915. Pöytäkirja. Helsinki 1916.
- Työnvälityskokous 1919. Alustukset ja pöytäkirja. Sosialihallituksen Tiedonantoja 3. Helsinki 1919.
- Unemployment. A problem of Industry, Proceedings first national conference on unemployment. New York Feb. 27—28, 1914. American Labor legislation Review IV: 2. New York 1914.
- Utlåtande angående Sveriges offentliga arbetsförmedlings fortsatta utveckling af K. Socialstyrelsen. Stockholm 1916.

- Willecke, Carl: Die landwirtschaftliche Arbeitsvermittlung in Deutschland. Berlin 1912.
- Wölbling, Paul: Der Arbeitsnachweis, Handbuch für den Gebrauch bei der Stellenvermittlung im Deutschen Reiche. Berlin 1918.

INNEHÅLL

1. Inledning 1

2. Arbetsmarknaden 2

3. Arbetsförmedlingens uppgift 3

4. Arbetsförmedlingens organisation 4

5. Arbetsförmedlingens verksamhet 5

6. Arbetsförmedlingens resultat 6

7. Arbetsförmedlingens betydelse 7

8. Arbetsförmedlingens utveckling 8

9. Arbetsförmedlingens framtidsutsikter 9

10. Arbetsförmedlingens samarbete med andra myndigheter 10

11. Arbetsförmedlingens samarbete med arbetsgivare 11

12. Arbetsförmedlingens samarbete med arbetare 12

13. Arbetsförmedlingens samarbete med utländska arbetsförmedlingar 13

14. Arbetsförmedlingens samarbete med andra arbetsförmedlingar 14

15. Arbetsförmedlingens samarbete med andra arbetsförmedlingar 15

16. Arbetsförmedlingens samarbete med andra arbetsförmedlingar 16

17. Arbetsförmedlingens samarbete med andra arbetsförmedlingar 17

18. Arbetsförmedlingens samarbete med andra arbetsförmedlingar 18

19. Arbetsförmedlingens samarbete med andra arbetsförmedlingar 19

20. Arbetsförmedlingens samarbete med andra arbetsförmedlingar 20

INNEHÅLL.

	Sid.
I. <i>Arbetsförmedlingens uppgift och former</i>	3
1. Arbetsförmedlingens uppgift	3
2. Arbetsförmedlingens olika former	5
3. Allmännyttig arbetsförmedling	9
4. Arbetsförmedlingsfrågans utveckling i Finland	13
5. Gällande förordningar angående arbetsförmedling..	16
II. <i>Den kommunala arbetsförmedlingsanstaltens grundläggning</i>	24
3. Startandet	24
2. Instruktion och ordningsregler	27
3. Styrelse och föreståndare	31
4. Byrån och personalen	36
III. <i>Arbetsförmedlingsanstaltens dagliga rörelse</i>	40
1. Arbetsökandenas anmälning på byrån	40
2. Arbetsgivarens arbetsanbud	45
3. Förmedlingen och dess efterföljande bokföring	47
IV. <i>Villkoren för arbetsförmedlingens framgång</i>	56
1. Arbetsförmedlingens opartiskhet	56
2. Arbetsförmedlingens effektivitet	60
3. Arbetsförmedlingens aktivitet	64
4. Arbetsförmedling för kommunens egna arbeten	66
V. <i>Arbetsförmedling skilda orter emellan</i>	71
1. De kommunala arbetsförmedlingsanstalternas och -ombudsmännens inbördes samverkan	71
2. Statens andel i kostnaderna för arbetsförmedlingen skilda orter emellan	81
3. Arbetsökandenas reseunderstöd	86

	Sid.
VI. <i>Specialarbetsförmedlingens organisation</i>	91
1. Fackarbetsförmedling	91
2. Arbetsförmedling för unga personer	96
3. Övrig specialarbetsförmedling	99
VII. <i>Arbetsförmedlingsstatistiken. + Anstaltens arkiv</i>	102
1. Veckostatistiken	102
2. Månadsstatistiken	105
3. Årsstatistiken	113
4. Distriktsarbetsförmedlingsanstaltens statistik	115
5. Arbetsförmedlingsanstaltens arkiv	116
VIII. <i>Arbetsförmedlingen och kampen mot arbetslösheten</i>	119
BILAGOR	125
1. Förordning angående arbetsförmedling av den 2 november 1917	127
2. Statsrådets beslut angående tillsynen över ar- betsförmedlingen samt anordnande av samver- kan mellan de kommunala arbetsförmedlingsan- stalterna och -ombudsmännen av den 9 juli 1919	130
3. Statsrådets beslut innefattande närmare anvisnin- gar och föreskrifter för tillämpning av den av Fin- lands Senat den 8 november 1918 fastställda instruk- tionen för transporter, vilka ske på kredit å finska statsjärnvägarna av den 19 februari 1920	135
4. Arbetsförmedlingsdistrikten och distriktsarbets- förmedlingsanstalterna	137
5. Förslag till instruktion för kommunal arbetsför- medlingsanstalt	140
6. Förslag till ordningsregler för kommunal ar- betsförmedlingsbyrå	144
7. Förslag till instruktion för kommunal arbetsför- medlingsombudsman	147
8. Arbetsökandens blankett	148
9. Arbetsgivarens blankett	149
10. Inskrivningskort	150

	Sid.
11. Anvisningskort	152
12. Anmälningkort	153
13. Kort för alfabetisk kortförteckning	154
14. Formulär för presenterande av arbetskraft	155
15. Veckorapportformulär N:o 1	156
16. » » 2	158
17. Vakanslista	159
18. Rapport om behovet av tillskott i arbetskraft vid några av statens arbeten	160
19. Förteckning över avsända fribrev	161
20. Förteckning över samtal på interurbana linjer	162
21. Förteckning över verkställda förmedlingar till utomstående kommuner.....	163
22. Förfrågningsblankett	164
23. Blankett för rekvisition av kreditbiljetter	165
24. Förteckning över utgivna kreditbiljetter	166
25. Månadsredogörelseformulär N:o 1	167
26. » » 2	170
27. Distriktsarbetsförmedlingsanstaltens månadsre- dogörelseformulär	172
28. Arbetsförmedlingsanstaltens affishplakat	173
29. Förslag till instruktion för arbetsförmedlings- anstalts Yrkesanvisningskommision	174
30. Formulär för unga arbetssökande personer	177
31. Formulär för arbetsgivare vid arbetsförmedling för unga personer	178
Litteratur angående arbetsförmedling	179

151
152
153
154
155
156
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
170
172
173
174
177
178
179

Kungl. biblioteket, Stockholm

50001

000 752 825